

Utgiftsprognos för budgetåren 2024–2027

Juli 2024

Vårt diarienummer: FK 2024/001034
Upplysningar: Renée Blomberg
Områdeschef Prognos
renee.blomberg@fk.se
Webbplats: www.fk.se

Förord

Föreliggande rapport

Enligt regleringsbrevet för budgetåret 2024 ska Försäkringskassan senast den 26 juli 2024 redovisa utgiftsprognoser för åren 2024–2027 för samtliga anslag och anslagsposter. Prognoserna ska kommenteras både i förhållande till föregående prognostillfälle och i förhållande till budgeten. Denna rapport är svar på regeringsuppdraget och lämnas genom inrapportering till Regeringskansliets och myndigheternas gemensamma statsbudgetsystem Hermes.

Rapporten omfattar dels prognoser för förmånerna inom Försäkringskassans ansvarsområde, dels prognoser för Försäkringskassans förvaltningsanslag. Samtliga belopp i rapporten är angivna i löpande priser.

Prognoser är nästan alltid osäkra. Osäkerheten ökar ju längre tidshorisont som prognosen avser och om reglerna för förmånen ändras. I prognoserna i denna rapport har hänsyn tagits till föreslagna regeländringar i lagda propositioner med lagförslag. Aviserade regeländringar utan lagförslag är dock inte beaktade då det saknas detaljerade underlag för att utföra beräkningarna. I denna rapport har utfall till och med maj 2024 och preliminära utfall för juni i största möjliga utsträckning använts till prognoserna.

Försäkringskassans roll och uppdrag

Försäkringskassan är en central myndighet som vi uppfattar förväntas inneha en förmåga att omhänderta nya politiska initiativ och oförutsedda uppgifter som uppkommer på grund av till exempel störda förhållanden i samhället. Alla samhällskritiska förvaltningsmyndigheter ska kunna fullgöra sina ordinarie kärnuppgifter genom hela hotskalan. Det kan tyckas särskilt angeläget i det allvarliga säkerhetspolitiska läge som Sverige befinner sig i. En sådan förmåga förutsätter naturligtvis att verksamheten är robust och fungerar väl redan under fredstida förhållanden. För Försäkringskassans del kräver detta en långsiktigt mer stabil finansiering och balans mellan myndighetens uppdrag och tilldelade resurser.

Myndigheten står inför ett vägval. Antingen ska vår förvaltning av befintliga uppdrag och dess förmåga att ta sig an nya uppgifter säkerställas och utvecklas. I så fall behöver betydande resurser tillföras verksamheten de

närmaste åren¹. Eller så ska myndighetens kapacitet skalas ner för att varaktigt rymmas inom de finansiella ramar som regering och riksdag beslutat eller aviserat. Försäkringskassans roll och uppdrag behöver då krympas i motsvarande grad.

Frågor som Försäkringskassan vill ha besked om

Försäkringskassan har vid tidigare tillfällen efterfrågat besked i följande frågor, vi har inte fått besked än och gör härmed en förnyad efterfrågan.

Aktivitetsstöd. Enligt inlämnad hemställan om förordningsändring (dnr FK 2022/013608). Vi behöver besked snarast för att undvika merkostnader i handläggningen från och med år 2025 motsvarande cirka 27 miljoner kronor.

Civilplikten. Enligt mejlkonversation med datum 2024-02-07 framförde Försäkringskassan problemet med finansieringen av administrationskostnaderna inom ramen för uppdraget att börja handlägga och utbetala ersättning för civilplikt.

Idag handlägger och betalar vi ut dagpenning och familjebidrag (förmåner) för de som tjänstgör inom det militära försvaret. I och med aktiveringen av civilplikten, kommer vi även att handlägga och betala ut förmåner för dem som tjänstgör inom det civila försvaret. I BP 2024 föreslås Försäkringskassan få ökat förvaltningsanslag för detta.

Av vår instruktion framgår det att vi ska ta ut avgifter för administration av denna typ av förmåner och det gäller för hela totalförsvaret, inte bara för det militära försvaret.

Vi ser två sätt att lösa detta på:

1. Även administrationen av förmånerna för det civila försvaret blir avgiftsfinansierad för oss och MSB tilldelas anslag för att ersätta oss för administrationen. Vi skulle då få en likartad hantering som mot Försvarmakten (vårt förstahandsval i det här fallet)
2. Instruktionen ändras till att vi bara ska ta ut avgifter för administration av förmåner för det militära försvaret. Konsekvensen blir då att vi får olika typ av finansiering för administrationen av förmåner inom totalförsvaret.

SSSID. Försäkringskassan har framfört, i bland annat budgetunderlaget 2025–2027, att vi vill ha ett permanent uppdrag för att kunna ge såväl redan anslutna myndigheter, som de myndigheter som vill ansluta sig, en trygghet

¹ Försäkringskassans budgetunderlag 2025–2027, (FK 2023/026727)

i vald lösning över tid. Vi behöver beslut om fortsättningen snarast, med tanke på att uppdraget upphör vid utgången av 2024.

Civilt försvar. Även här skulle vi behöva få ett inriktningsbeslut främst för det som framgår av bilagan till vårt budgetunderlag 2025–2027.

Tidplanen för statligt huvudmannaskap för personlig assistans. Försäkringskassan behöver, när nödvändiga lagändringar och förordningar beslutats samt finansiering är på plats, minst 24 månaders tid för förberedelsearbetet med reformarbetet (dnr FK 2023/005986). Om Försäkringskassan inte får rätt förutsättningar för det omfattande förberedelsearbete som krävs, kan inte Försäkringskassan ta emot de nya uppgifterna.

Innehåll

Förord 2

Sammanfattning	6
Myndighetens ekonomiska förutsättningar	7
Utvecklingen inom olika försäkringsområden	7

Utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg.....16

1:4.1 Statligt tandvårdsstöd.....	16
1:6 Bidrag till folkhälsa och sjukvård.....	20
1:7 Sjukvård i internationella förhållanden	23
4:3 Bilstöd till personer med funktionsnedsättning	28
4:4 Kostnader för statlig assistansersättning.....	32

Utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning41

1:1 Sjukpenning och rehabilitering m.m.....	41
1:2 Aktivitets- och sjukersättningar m.m.....	58
1:3 Merkostnadsersättning och handikappersättning.....	69
1:4 Arbetsskadeersättningar m.m.	74
1:5 Ersättning inom det statliga personskadeskyddet	78
1:6 Bidrag för sjukskrivningsprocessen.....	82
1:7 Ersättning för höga sjuklönekostnader	92
2:1 Förvaltningsmedel	95

Utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn102

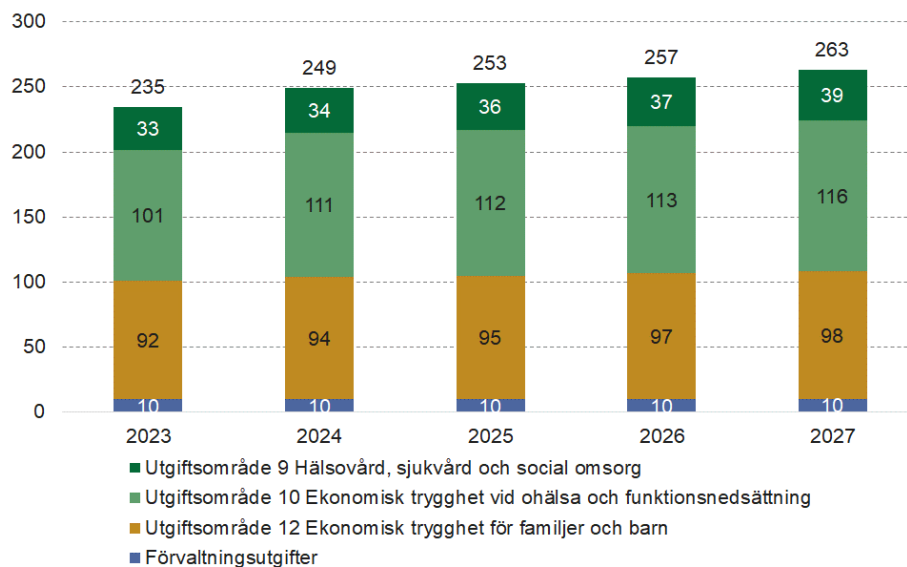
1:1 Barnbidrag	102
1:2 Föräldraförsäkring	111
1:3 Underhållsstöd	128
1:4 Adoptionsbidrag	133
1:6 Omvårdnadsbidrag och vårdbidrag.....	135
1:8 Bostadsbidrag	143

Sammanfattning

De totala utgifterna för Försäkringskassans anslag inklusive förvaltningsmedel blev 235 miljarder kronor år 2023. Under 2024 beräknas utgifterna öka till 249 miljarder kronor, för att därefter fortsätta att öka till 263 miljarder kronor 2027, se Figur 1. Uppgången beror bland annat på ökande prisbasbelopp och timlöner. Den orsakas även av regeländringar inom assistansersättningen samt ett ökat nyttjande inom sjukförsäkringen.

Figur 1 Utgifter per utgiftsområde, utfall 2023 och prognos 2024–2027.

Miljarder kronor.

Anm. På grund av avrundning stämmer inte summeringen av staplarna alltid med summan ovanför.

Denna utgiftsprognos är sammantaget lägre för åren 2024–2027 än föregående prognos. Nedjusteringen har gjorts för hela prognosperioden på grund av en ny befolkningsprognos och till följd av ändrade makroekonomiska antaganden.

Nedjusteringen av den totala prognosen förklaras främst av att utgifterna för utgiftsområde 12 (föräldraförsäkringen, barnbidrag och bostadsbidrag) väntas bli lägre än vad som tidigare beräknats. Den främsta orsaken till detta är att Statistiska centralbyrån har justerat ned prognosen över antalet barn i befolkningen.

Prognoserna för aktivitets- och sjukersättning har höjts på grund av ett högre förväntat inflöde.

En uppdaterad prognos från Konjunkturinstitutet, där ökningstakten för timlönerna sänkts, föranleder en nedjustering av utgifterna under prognosperioden.

Myndighetens ekonomiska förutsättningar

Konsekvenserna av myndighetens ekonomiska förutsättningar påverkar hela organisationen.

Vi ser fortfarande att nedlagd tid i handläggningen minskar. Inom ett antal förmåner börjar nyrekryterade medarbetare komma på plats och fler kommer i slutet av sommaren, men ersättningsrekryteringar görs inte i den utsträckning som är önskvärt för att hantera avvikelser i handläggningstider och balanser. Den inledande upplärningsperioden av nya medarbetare kan också komma att innebära ytterligare tapp i produktionen i början på hösten.

Utvecklingen inom olika försäkringsområden

Försäkringskassans utgifter ingår i tre utgiftsområden:

- 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg
- 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning
- 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn

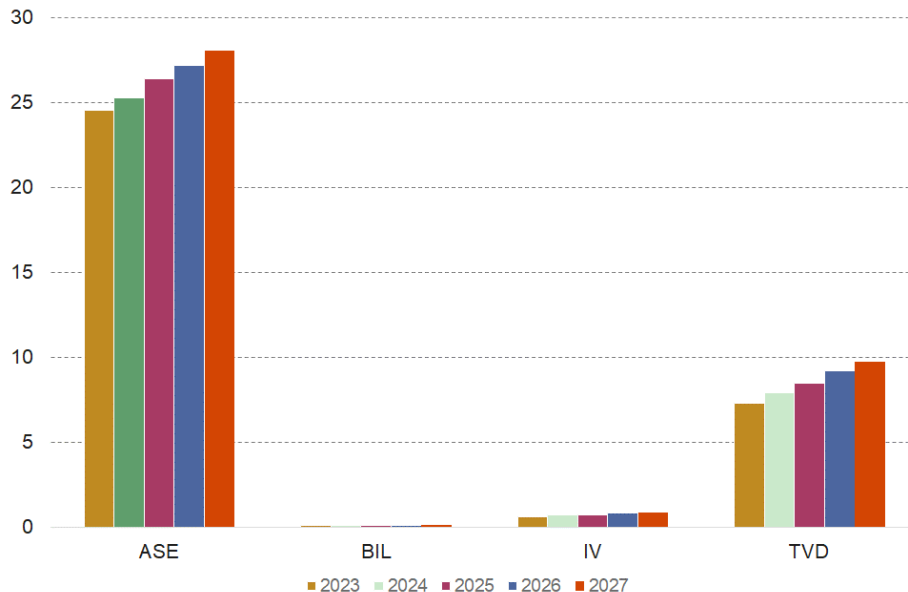
Utgifterna inom utgiftsområde 9 beräknas öka under hela prognosperioden. Större delen av ökningen väntas inom assistansersättningen, som beräknas öka på grund av att minskningen av antalet mottagare planar ut till följd av lagändringar. Även utgifterna inom statligt tandvårdsstöd förväntas öka, där ökningen främst sker inom högkostnadsskyddet.

De sammanlagda utgifterna för utgiftsområde 10 prognostiseras att öka framförallt i år och inom sjuk- och aktivitetsersättning och sjukpenning. Inom sjukersättningen förväntas ökningen vara särskilt stor i år på grund av att prisbasbeloppet har höjts.

För anslagen inom utgiftsområde 12 beräknas de sammanlagda utgifterna att öka under hela prognosperioden. Ökningen sker främst inom föräldraförsäkringen, där medelersättningen beräknas öka.

Utgiftsområde 9 - Hälsovård, sjukvård och social omsorg

Figur 2 Utgifter inom utgiftsområde 9, utfall 2023 och prognos 2024–2027.
Miljarder kronor.

Diagrammet visar utgifter för statlig assistansersättning (ASE), bilstöd (BIL), vård i internationella förhållanden (IV) och statligt tandvårdsstöd (TVD).

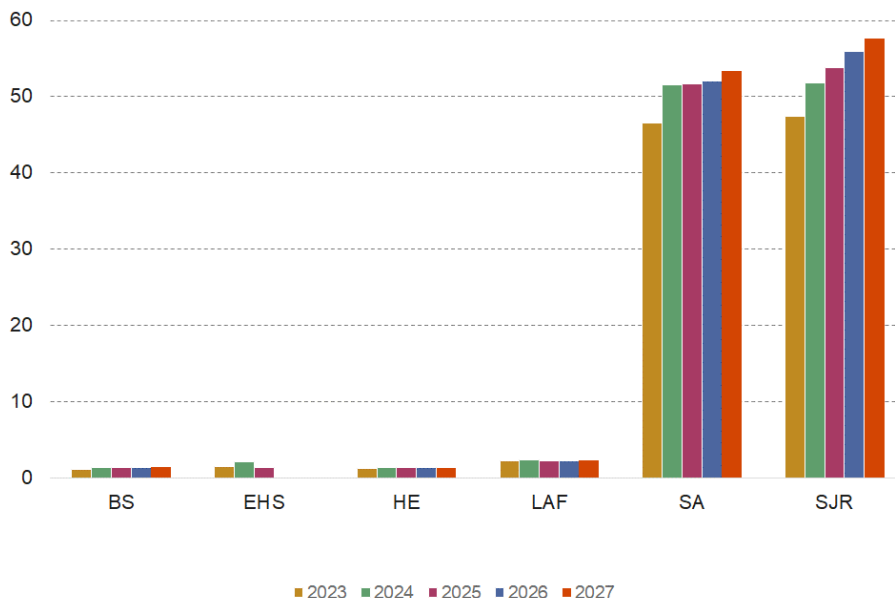
Inom utgiftsområde 9 är kostnader för statlig assistansersättning det största anslaget. I år, liksom resten av prognosperioden, väntas utgifterna för assistansersättning att öka. Den 1 januari 2023 trädde lagändringar inom assistansersättningen i kraft. I korthet innebär de förändringar i de grundläggande behoven och i egenvård samt en schablonisering av föräldraansvaret. Det leder till att fler personer har möjlighet att bli beviljade assistansersättning. Inflödet till ersättningen ökade under år 2023 och väntas ligga kvar på en något förhöjd nivå under hela prognosperioden.

Inom det statliga tandvårdsstödet förväntas kostnaderna för högkostnads-skyddet öka framöver av flera skäl. För det första förväntas fler patienter nå högkostnadsskyddets nivå på grund av ökande behandlingskostnader och oförändrade beloppsgränser. För det andra påverkar höjda referenspriser högkostnadsskyddet genom att öka kostnaderna för samma vård som tidigare. En annan faktor är att allt fler äldre patienter, som ofta har mer omfattande vårdbehov, söker tandvård. Detta leder inte bara till att de utgör en större andel av tandvårdsstödet, utan deras behov bidrar också till en ökning av de totala utgifterna för tandvården.

Utgiftsområde 10 - Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning

Figur 3 Utgifter inom utgiftsområde 10 inklusive statlig ålderspensionsavgift, utfall 2023 och prognos 2024–2027.

Miljarder kronor.

Diagrammet visar utgifter för bidrag för sjukskrivningsprocessen (BS), ersättning för höga sjuklönekostnader (EHS), handikappersättning och merkostnadsersättning (HE), arbetsskadelivränta (LAF), aktivitets- och sjukersättning (SA) och sjukpenning (SJR).

Utgifterna för anslaget Sjukpenning och rehabilitering m.m. uppgick till 47,5 miljarder kronor under år 2023, en ökning med 2,8 procent från 2022. Prognosen är att utgiften ökar med 9 procent 2024 och därefter med cirka 3–4 procent per år, till 57,7 miljarder kronor år 2027.

Inflödet av nya sjukfall som är 30 dagar eller längre har varit stabilt (svagt ökande) under en längre tid och förväntas öka ungefär i takt med sysselsättningen från och med 2024. Däremot byggs stocken av sjukfall fortfarande upp, då varaktigheterna ökat något de senaste åren och även höjts i föreliggande prognos. Framförallt gäller detta de riktigt långa sjukfallen, som pågått i 3 år eller mer.

I maj 2024 driftsatte Försäkringskassan ett nytt handläggningssystem för sjukpenning. Detta har medfört tillfällig påverkan på sjukpenningstatistiken. Förutom utbetalt belopp har även övriga mått som används i prognosanalysen påverkats i mer eller mindre utsträckning. Det innebär att det för närvarande saknas tillförlitliga utfall för de senaste två månaderna, varför det är svårt att uttala sig om dagsaktuella trender och nivåer. För djupare analys av

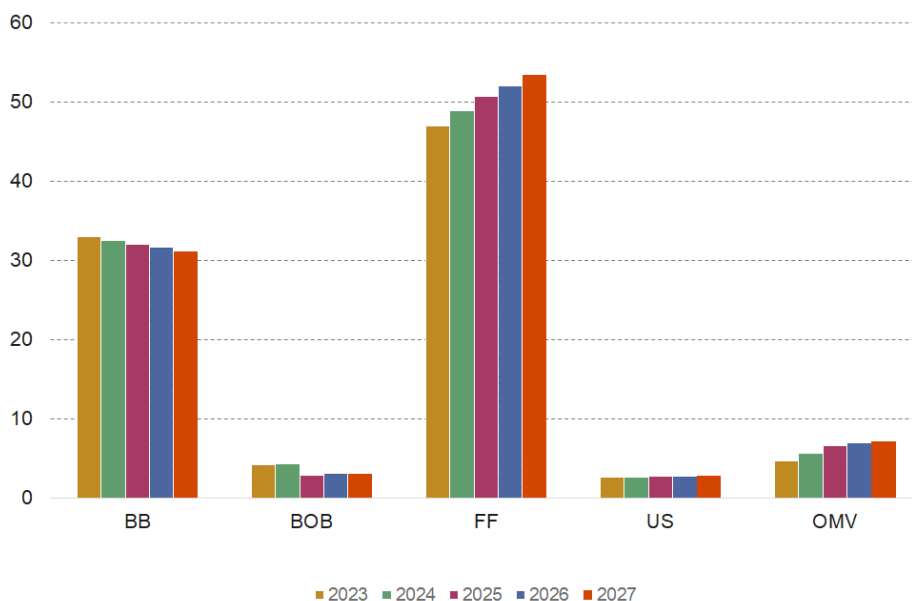
sjukfrånvarons utveckling hänvisar vi därför till tidigare prognosdokument² och vi återkommer med en ny analys vid nästa prognostillfälle i oktober.

För sjukersättning gäller sedan september 2022 de nya reglerna för personer mellan 61 och 65 år, vilket har ökat inflödet och utgifterna. Antalet personer med aktivitets- och sjukersättning har minskat sedan våren 2007 och förväntas att fortsätta att minska, vilket främst beror på att antalet personer med sjukersättning blir färre. Utflödet på grund av att personer har nått den övre åldersgränsen för sjukersättning har varit större än antalet påbörjade sjukersättningar och prognostiseras att vara fortsatt större under större delen av prognosperioden. I januari 2023 höjdes den övre åldersgränsen i sjukersättningen från 65 till 66 år. Det innebär att ett stort antal personer blev kvar i förmånen ytterligare ett år. Från och med år 2026 knyts åldersgränsen till riktåldern, vilket innebär att åldersgränsen höjs ytterligare, från 66 till 67 år.

Utgiftsområde 12 - Ekonomisk trygghet för familjer och barn

Figur 4 Utgifter inom utgiftsområde 12 inklusive statlig ålderspensionsavgift, utfall 2023 och prognos 2024–2027.

Miljarder kronor.

Diagrammet visar utgifter för barnbidrag (BB), bostadsbidrag (BOB), föräldraförsäkring (FF), underhållsstöd (US) och omvårdnadsbidrag (OMV).

De totala utgifterna inom föräldraförsäkringen förväntas att öka svagt under hela prognosperioden. Trots att antalet barn i befolkningen minskar, väntas ändå en utgiftsökning inom föräldrapenning och tillfällig föräldrapenning, på grund av stigande inkomster och en ökande trend för prisbasbeloppet, som leder till högre ersättningsnivåer. Utgiftsökningen inom

² [Publikationer inom statistik och analys - Försäkringskassan \(forsakringskassan.se\)](https://www.forsakringskassan.se/publikationer-inom-statistik-och-analys)

föräldrapenning beror år 2026 också på att antalet nyttjade dagar ökar till följd av att en årskull tillkommer.

Jämförelse med föregående prognos

I denna rapport har utfall till och med maj och preliminärt utfall för juni 2024 använts. Vid föregående prognostillfälle användes utfall till och med mars 2024. Skillnaderna jämfört med prognosen som lämnades i april 2024 redovisas nedan.

Prognosjämförelse. Miljontal kronor

	2024	2025 ¹	2026 ¹	2027 ¹
Föregående prognosbelopp	249 388	255 080	260 885	268 034
Överföring till/från andra anslagsposter	0	0	0	0
Ändrade makroekonomiska antaganden	-27	-128	-119	-298
Volym- och strukturförändringar	743	1 438	1915	2 677
Regelförändringar	0	0	0	0
Ändrat regleringsbelopp för statliga ålderspensionsavgifter	0	0	0	11
Övrigt	-1 075	-3 323	-5 279	-7 208
Ny prognos	249 029	253 067	257 402	263 216
Differens i miljoner kronor	-359	-2 013	-3 483	-4 818
Differens i procent	-0,1	-0,8	-1,3	-1,8

¹ Prognoser är osäkra. Osäkerheten ökar ju längre tidshorisont som prognosen avser.
Anm. Inkl. statlig ålderspensionsavgift och förvaltningsanslaget.

Prognosen över de totala utgifterna har sänkts för hela prognosperioden. Justeringar har gjorts på grund av ny befolkningsprognos och till följd av ändrade makroekonomiska antaganden.

Ändrade makroekonomiska antaganden

Prognosrevideringen under ändrade makroekonomiska antaganden beror bland annat på förändringar i Konjunkturinstitutets prognos som publicerades i juni 2024. Från den prognosen har bland annat uppgifter om löneutveckling och prisbasbelopp hämtats. Revideringar av de övergripande makroekonomiska antagandena påverkar prognoserna på flera sätt. De mest väsentliga förändringarna som skett jämfört med beräkningarna till föregående prognos beskrivs nedan:

- Konjunkturinstitutet har sänkt ökningstakten i prognosen över timlöneutvecklingen för åren 2024 och 2026–2027. Detta har en sänkande effekt på prognoserna för till exempel sjukpenning och föräldraförsäkringen.
- Prognosen för prisbasbeloppet har justerats upp för 2026–2027. Detta har en höjande effekt på prognoserna för bland annat sjukpenning, aktivitets- och sjukersättningar, föräldraförsäkringen samt omvårdnadsbidrag.

Volym- och strukturförändringar

Prognosen för aktivitets- och sjukersättningar och bostadstillägg till personer med aktivitets- och sjukersättningar har höjts, vilket i huvudsak beror på ett högre förväntat inflöde till sjukersättningen.

En nedjustering av prognosen för bostadsbidrag har gjorts för hela prognosperioden. Nedjusteringen beror framförallt på att Konjunkturinstitutet sänkt sin prognos för hyror och höjt sin prognos för disponibel inkomst.

Prognosen för omvårdnadsbidrag har höjts med anledning av högre utfall än prognos samt att antalsprognosen som används i beräkningen av prognosen har justerats upp.

Prognosen för statlig assistansersättning är sänkt för innevarande år och höjd för övriga. Korrigerade utfall har medfört att antagandet om hur stor andel av beviljade medel som faktiskt betalas ut har justerats ned något för innevarande år. Prognosen för mottagarna är höjd, vilket höjer prognosen för utgifterna.

Övrigt³

Statistiska centralbyrån har i den senaste befolkningsprognosen sänkt prognosen för antal födda och antal barn i befolkningen, främst för de yngre åldrarna. Effekten av de förväntade demografiska förändringarna blir en sänkning av utgifterna för föräldrapenning, tillfällig föräldrapenning, graviditetspenning, barnbidrag och bostadsbidrag, framför allt på långt sikt.

³ Effekten av statistiska centralbyråns befolkningsprognos redovisas normalt under rubriken volym och struktur. På grund av att effekten av den nya befolkningsprognosen är ovanligt stor denna utgiftsprognos, särredovisas den istället under rubriken övrigt.

Anslagsposter som beräknas överskrida anslagskrediten för 2024

Tabellen nedan redovisar de anslagsposter där utgifterna beräknas överskrida tillgängliga medel⁴ för 2024. Försäkringskassan kommer att begära tilläggsanslag motsvarande avvikelserna från tilldelade medel⁵ för dessa anslagsposter.

Anslagsposter som beräknas överskrida anslagskrediten 2024 i den beslutade statsbudgeten.

Tusental kronor

Anslagspost	Ingående överföring från 2023	Anslag år 2024	Prognos 2024	Avvikelse från tilldelade medel	Överskridande av anslagskredit
Sjukvård i internationella förhållanden	0	690 287	740 955	-50 668	16 154
Sjukpenning	-2 225 085	43 510 000	46 412 378	-5 127 463	2 951 963
Sjukpenning respektive rehabiliteringspenning i särskilda fall	-4 191	219 270	231 978	-16 899	5 936
Aktivitets- och sjukersättning	-2 077 023	38 201 000	39 655 217	-3 531 240	1 621 190
Omvårdnadsbidrag	-172 559	4 767 000	5 200 000	-605 559	367 209
Handikappersättning	-15 893	904 000	949 000	-60 893	15 693

Om rapporten

Försäkringskassan strävar efter att i alla prognossammanhang använda det senaste och mest aktuella dataunderlaget med godtagbar kvalitet som finns tillgängligt. Eftersom en viss eftersläpning finns i statistiken, innebär det för denna rapport att ekonomiska månadsutfall till och med maj 2024 och preliminärt utfall för juni har använts. För sjukpenningprognosen används denna gång endast utfall till och med april. Detta på grund av att senare utfall för närvarande inte är tillförlitliga, se avsnittet om sjukpenning för mer information. De utfall som används i diagram och tabeller är, om inte annat anges, hämtade från Försäkringskassans statistikdatabaser.

Som underlag för beräkningarna i den här rapporten har Statistiska centralbyråns (SCB) befolkningsprognos från april 2024 och Konjunkturinstitutets (KI) prognos från juni 2024 använts. Från KI:s prognos har uppgifter hämtats om bland annat löneutveckling och prisbasbelopp.

I prognoserna i denna rapport har hänsyn tagits till föreslagna regeländringar i lagda propositioner med lagförslag. Aviserade regeländringar för vilka det saknas lagförslag är dock inte beaktade.

⁴ Tillgängliga medel är summan av ingående överföringsbelopp, anslagna medel och högsta tillåtna anslagskredit.

⁵ Tilldelade medel är summan av ingående överföringsbelopp och anslagna medel.

Enligt regleringsbrevet för budgetåret 2024 ska Försäkringskassan redovisa utgiftsprognoser för 2024–2027. Prognoseerna ska kommenteras både i förhållande till föregående prognostillfälle och i förhållande till budgeten. Prognoseerna lämnas i informationssystemet Hermes enligt instruktion från Ekonomistyrningsverket.

Vid prognostillfällena ska, om inte annat anges, följande redovisas:

- belastning på samtliga anslag och anslagsposter redovisat totalt samt fördelat per månad
- prognostiserat utfall för 2024 för samtliga anslag och anslagsposter, redovisat totalt samt fördelat per månad
- förklaring och analys till förändringar i prognos och utfall med hjälp av makro- och volymförändringar
- beskrivningar och motiveringar av eventuella förändringar av prognosmodeller, samt beskrivningar av hur förändringarna påverkat prognoserna jämfört med tidigare prognosmodeller
- handläggningstidernas utveckling per förmån.

Enligt regleringsbrevet ska de utgiftsprognoser som myndigheten lämnar till regeringen avseende förvaltningsanslaget vara långsiktigt hållbara i förhållande till de medel som anvisats för innevarande år och beräknats för kommande år. Om prognosen visar på underskott ska myndigheten redovisa vilka åtgärder som har vidtagits eller planeras att vidtas för att verksamheten ska kunna bedrivas inom ramen för tilldelade medel samt analysera och redovisa vilka konsekvenserna blir för verksamheten till följd av dessa åtgärder. Utöver ovanstående ska Försäkringskassan avseende förvaltningsanslaget redovisa:

- vilka antaganden som har använts i prognosen
- vilka osäkerhetsfaktorer som finns samt
- vad som har orsakat eventuella förändringar som rör finansiering, kostnader och verksamhet

I den mån myndigheten bedömer att åtgärder krävs för att inte överskrida de ekonomiska ramar som regeringen beslutat ska myndigheten redogöra för dessa, samt redovisa och analysera konsekvenserna för verksamheten av de åtgärder som planeras.

Denna rapport är svar på regeringsuppdraget. I respektive avsnitt redovisas en jämförelse med statsbudgeten och närmast föregående prognos. Samtliga belopp i rapporten är angivna i löpande priser.

Enligt regleringsbrevet för budgetåret 2024 ska Försäkringskassan redovisa en prognos för de förslag om beställningsbemyndiganden som lämnats i

budgetunderlaget och för de åtaganden som ingått med stöd av äldre beställningsbemyndiganden. Prognosen ska lämnas senast den 26 juli 2024. Försäkringskassan har via Statsredovisningssystemet i Hermes redovisat en prognos för de åtaganden som ingått med stöd av äldre beställningsbemyndiganden.

Utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg

1:4.1 Statligt tandvårdsstöd

1:4.1 Statligt tandvårdsstöd

Prognos anslagspost. Beloppen anges i tusental kronor

	2023 ¹	2024	2025	2026 ²	2027 ²
Ingående överföringsbelopp	0	0	0	-748 625	-2 210 307
Anslag ³	7 538 641	8 003 278	7 722 559	7 759 192	7 859 087
Tilldelade medel	7 538 641	8 003 278	7 722 559	7 010 567	5 648 780
Utfall/Prognos	7 289 249	7 922 609	8 471 184	9 220 874	9 777 883
Avvikelse från anslag	249 392	80 669	-748 625	-1 461 682	-1 918 796
Avvikelse från tilldelade medel	249 392	80 669	-748 625	-2 210 307	-4 129 103
Högsta anslagskredit	367 932	400 163	386 127	387 959	392 954
Tillgängliga medel	7 906 573	8 403 441	8 108 686	7 398 526	6 041 734
Överskridande av anslagskredit	0	0	362 498	1 822 348	3 736 149

¹ Utfall.

² Prognoser är osäkra. Osäkerheten ökar ju längre tidshorisont som prognosen avser.

³ Enligt 2024:BP25:1 Hämtad 2024-06-26.

Utgifterna för anslagsposten 2024 beräknas bli 7,9 miljarder kronor, vilket är 81 miljoner kronor lägre än anslagsbeloppet och tilldelade medel.

Bakgrundsfakta

Det statliga tandvårdsstödet består av ett skydd mot höga kostnader och av tandvårdsbidrag. Tandvårdsbidrag finns i två former, dels ett allmänt som gäller alla försäkrade och dels ett särskilt som ges till vissa patientgrupper som har behov av förebyggande tandvård.

Högekostnadsskydd

Högekostnadsskydd lämnas för tandvårdsåtgärder som ger rätt till ersättning och som har slutförts under en ersättningsperiod om högst ett år. Ersättningen täcker en viss andel av patientens sammanlagda kostnader, i den mån dessa överstiger ett fastställt belopp. För den del av kostnaderna som överstiger 3 000 kronor men inte 15 000 kronor lämnas tandvårdsersättning med 50 procent och för den del som överstiger 15 000 kronor lämnas ersättning med 85 procent av kostnaderna. Högekostnadsskyddet beräknas baserat på det lägsta priset mellan det fastställda referenspriset och vårdgivarpriset för en specifik åtgärd.

Allmänt tandvårdsbidrag

Allmänt tandvårdsbidrag får användas för betalning av tandvårdsåtgärder som ger rätt till ersättning. Storleken på bidraget beror på i vilken åldersgrupp patienten befinner sig. Patienter som är 24–29 år eller 65 år eller äldre är berättigade till 600 kronor per år och patienter som är mellan 30 och 64 år har rätt till 300 kronor per år. Bidraget kan sparas upp till två år. Från och med år 2025 inför regeringen dubbelt årligt allmänt tandvårdsbidrag för personer från och med det år man fyller 20 till och med det år man fyller 23 och nuvarande ordning med dubbelt allmänt tandvårdsbidrag för personer mellan 24 och 29 år kommer att tas bort.

Särskilt tandvårdsbidrag

Personer som har ökad risk för försämrad tandhälsa på grund av sjukdom eller funktionsnedsättning kan få särskilt tandvårdsbidrag. Det särskilda tandvårdsbidraget är på 600 kronor per halvår och får inte sparas. Det kan endast användas till förebyggande tandvårdsåtgärder.

Analys

De totala utgifterna för januari–maj 2024 uppgick till 3,1 miljarder kronor, vilket är högre än för motsvarande perioder under åren 2020–2023. Högekostnadsskyddet utgör nu 76 procent av de totala utgifterna. Under 2020 utgjorde skyddet 71 procent av de totala utgifterna.

Under januari–maj har antalet patienter för vuxentandvård ökat med 47 000 (2 procent) jämfört med samma period 2023. Andelen patienter som fått allmänt tandvårdsbidrag (ATB) utbetalt ligger på cirka 56 procent för åren 2022–2024. Både antal och andel patienter som fått del av högekostnadsskyddet (HKS) under januari–maj har också ökat med 91 000 och utgjorde cirka 32 procent av patienter jämfört med 29,5 procent år 2022. Detta resulterades genom att utgifterna för ATB har ökat med 1,6 miljarder kronor (0,2 procent) och utgifterna för HKS har ökat med 250 miljarder (6 procent) jämfört med samma period 2023.

Generellt sett överstiger vårdgivarpriserna inom den privata tandvården referenspriserna med 25 procent. Denna skillnad är störst inom tandreglering och utbytesåtgärder där privata vårdgivare tar 72 procent mer än

referenspriset. Kirurgiska åtgärder och protetiska samt reparativa behandlingar följer efter med prisöverskridanden på 38 respektive 26 procent. Andra behandlingar överskrider referenspriserna med mellan 11 och 19 procent.

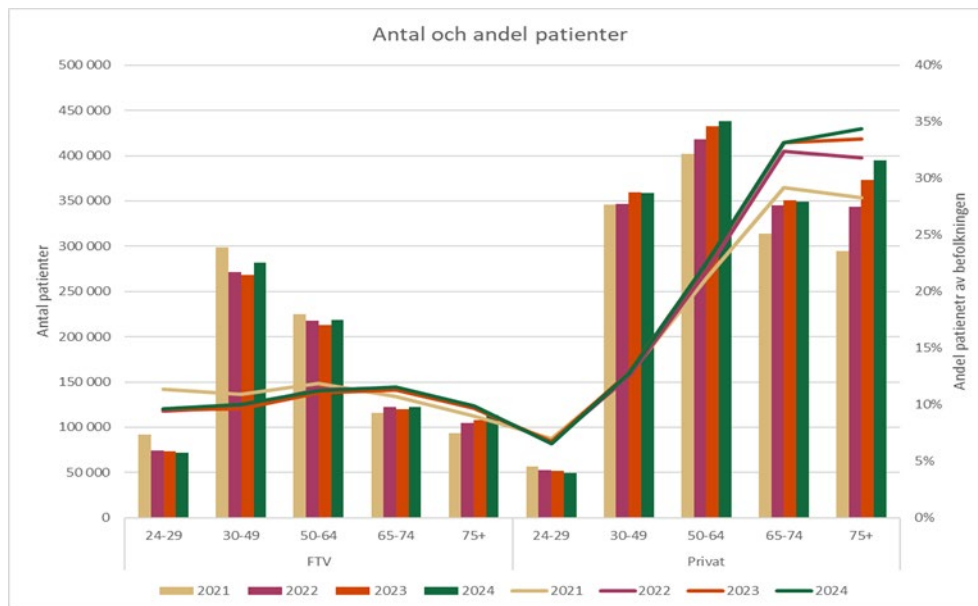
Trots högre priser inom privata sektorn, visar statistiken att Folktandvården i allmänhet håller sig under eller nära referenspriserna. Det är dock undantag för tandreglering och utbytesåtgärder där även Folktandvården överstiger referenspriserna med cirka 52 procent. Generellt sett utför Folktandvården 32 procent av alla åtgärder, vilket är en lätt minskning från 34 procent under år 2021

Gruppen av 24–29-åringar, som idag erhåller ett tandvårdsbidrag (ATB) på 600 kronor, kommer att få hälften av detta bidrag nästa år. Förhoppning var att denna åldersgrupp skulle besöka tandvården i större utsträckning för att hinna utnyttja bidraget. Emellertid visar de första fem månaderna av 2024 att antalet besök i denna grupp faktiskt har minskat jämfört med samma period föregående år, särskilt inom privat tandvård.

I åldersgruppen 75 år och äldre sker en ökning av patienter både inom folktandvården och den privata sektorn. För åldersgruppen 65–74 år noteras främst en uppgång inom privat tandvård. Andelen högkostnadsskydd (HKS) som betalades till personer mellan 23 och 74 år minskar med 1 procent årligen, medan andelen utbetalt HKS till personer 75 år och äldre ökar med samma procentsats årligen. Detta illustrerar en trend där äldre patienter blir allt fler inom både folktandvården och privat tandvård, vilket kan spegla en generell befolkningsutveckling och en ökad efterfrågan på tandvårdstjänster i takt med att det blir allt fler äldre i befolkningen.

Figur 5 Antal och andel patienter inom tandvård

Antal och andel patienter under januari–maj 2021–2024

Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i april 2024. Beloppen anges i tusental kronor.

	2024	2025	2026 ¹	2027 ¹
Föregående prognosbelopp	7 748 441	8 336 353	8 983 951	9 680 158
Överföring till/från andra anslagsposter	-	-	-	-
Ändrade makroekonomiska antaganden	-	-	-	-
Volym- och strukturförändringar	+174 168	+134 831	+236 923	+97 725
Regelförändringar	-	-	-	-
Övrigt	-	-	-	-
Ny prognos	7 922 609	8 471 184	9 220 874	9 777 883
Differens i 1000-tal kronor	+174 168	+134 831	+236 923	+97 725
Differens i procent	+2,2	+1,6	+2,6	+1,0

¹ Prognoser är osäkra. Osäkerheten ökar ju längre tidshorisont som prognosen avser.

Volym- och strukturförändringar

Resultatet för april–maj 2024 blev 19 miljoner kronor (1,5 procent) högre än prognosen. Avvikelsen beror till stor del på en underskattning av utgifterna för både högkostnadsskyddet med 13 miljoner (1,3 procent) och allmänt tandvårdsbidrag med 5 miljoner (2 procent). Därför har prognosen för

högkostnadsskyddet, allmänt tandvårdsbidrag men också för särskilt tandvårdsbidrag justerats upp för 2024 och kommande åren.

Förväntningarna är att kostnaderna för högkostnadsskyddet inom tandvården kommer att öka i framtiden i och med en åldrande befolkningen och mer komplicerat och därmed kostsam vård. Andra faktorer som driver upp utgifter för högkostnadsskyddet har utförligt beskrivits i tidigare rapport från 2024-02⁶.

Utgifterna uppdelade på ersättningsområden. Miljontal kronor.

	2024	2025	2026	2027
TOTAL	(7748) 7924 2.2%	(8336) 8471 1.6%	(8984) 9221 2.6%	(9680) 9778 1%
HKS	(5472) 5586 2%	(5967) 6050 1.4%	(6508) 6665 2.4%	(7092) 7149 0.8%
ATB	(2195) 2253 2.6%	(2286) 2336 2%	(2391) 2469 3%	(2500) 2539 1.5%
STB	(81) 84 3.5%	(83) 86 3.5%	(85) 87 1.7%	(88) 90 1.4%

I tabellen anges inom parentes föregående prognos, utan parentes nuvarande prognos och förändringen i prognos i procent.

1:6 Bidrag till folkhälsa och sjukvård

Prognos anslag. Beloppen anges i tusental kronor

	2023 ¹	2024	2025	2026 ²	2027 ²
Hela anslaget	1 912	43 772	46 352	-45 186	5 397
Därav					
1:6.37					
Smittbärappening	1 912	3 693	4 736	4 869	5 006
1:6.27 Statlig ålderspensionsavgift för smittbärappening	0	40 079	41 616	-50 055	391

¹ Utfall.

² Prognoser är osäkra. Osäkerheten ökar ju längre tidshorisont som prognosen avser.

Detaljerade uppgifter om den statliga ålderspensionsavgiften återfinns i bilaga 4. Där finns förutom anslagsbelastning även uppgifter om preliminär avgift, reglering avseende förhållandena tre år tidigare, prognostiserad avgift för respektive år samt en jämförelse med föregående prognos.

⁶ Försäkringskassan. *Utgiftsprognos för budgetåren 2024–2027 Februari 2024* (Dnr: FK 2024/001034)

1:6.37 Smittbärappenning

Prognos anslagspost. Beloppen anges i tusental kronor

	2023 ¹	2024	2025	2026 ²	2027 ²
Ingående överföringsbelopp	0	0	0	0	0
Anslag ³	8 000	8 000	8 000	8 000	8 000
Tilldelade medel	8 000	8 000	8 000	8 000	8 000
Utfall/Prognos	1 912	3 693	4 736	4 869	5 006
Avvikelse från anslag	6 088	4 307	3 264	3 131	2 994
Avvikelse från tilldelade medel	6 088	4 307	3 264	3 131	2 994
Högsta anslagskredit	0	0	0	0	0
Tillgängliga medel	8 000	8 000	8 000	8 000	8 000
Överskridande av anslagskredit	0	0	0	0	0

¹ Utfall.² Prognoser är osäkra. Osäkerheten ökar ju längre tidshorisont som prognosen avser.³ Enligt 2024:BP25:1 Hämtad 2024-06-26.

Utgifterna för anslagsposten 2024 beräknas bli 4 miljoner kronor, vilket är 4 miljoner kronor lägre än anslagsbeloppet och tilldelade medel.

Bakgrundsfakta

Smittbärappenning är en ersättning för dem som inte kan arbeta på grund av att de har eller antas ha en smittsam sjukdom. Ersättningsnivån för smittbärappenning är knappt 80 procent av den försäkrades sjukpenninggrundande inkomst (SGI).

Analys

Utgifterna för smittbärappenning ökade markant under pandemin, från drygt 3,5 miljoner 2019 till 75 miljoner 2020, 393 miljoner för 2021 och 412 miljoner för 2022. I april 2022 upphörde klassifikationen samhälls- och allmänfarlig sjukdom för covid-19. Detta medför att man inte längre har möjlighet att ansöka smittbärappenning för covid-19. Under 2023 var antalet ansökningar tillbaka på den normala nivån som gällde före pandemin. Däremot blev utgifterna år 2023 bara 2 miljoner, det vill säga mycket lägre jämfört med före pandemin. Detta är på grund av inbetalningar från återkrav. Av samma anledning blev utgifterna också lite lägre i början av 2024 jämfört med före pandemin.

Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i maj 2024. Beloppen anges i tusental kronor.

	2024	2025	2026 ¹	2027 ¹
Föregående prognosbelopp	4 373	4 736	4 869	5 006
Överföring till/från andra anslagsposter	-	-	-	-
Ändrade makroekonomiska antaganden	-	-	-	-
Volym- och strukturförändringar	-680	-	-	-
Regelförändringar	-	-	-	-
Övrigt	-	-	-	-
Ny prognos	3 693	4 736	4 869	5 006
Differens i 1000-tal kronor	-680	0	0	0
Differens i procent	-15,5	0,0	0,0	0,0

¹ Prognoser är osäkra. Osäkerheten ökar ju längre tidshorisont som prognosen avser.

Volym- och strukturförändringar

Utfallen för april och maj 2024 blev lite lägre än prognosen som lämnades till regeringen i maj 2024. Detta är på grund av inbetalning från återkrav som bidrog till lägre nettoutgifter. Med den anledning har prognosen justerats ner något för 2024.

1:7 Sjukvård i internationella förhållanden

1:7 Sjukvård i internationella förhållanden

Prognos anslagspost. Beloppen anges i tusental kronor

	2023 ¹	2024	2025	2026 ²	2027 ²
Ingående överföringsbelopp	-3 773	0	0	-66 849	-151 108
Anslag ³	688 409	690 287	712 743	769 890	786 982
Tilldelade medel	684 636	690 287	712 743	703 041	635 874
Utfall/Prognos	659 678	740 955	779 592	854 149	869 202
Avvikelse från anslag	28 731	-50 668	-66 849	-84 259	-82 220
Avvikelse från tilldelade medel	24 958	-50 668	-66 849	-151 108	-233 328
Högsta anslagskredit	55 141	34 514	35 637	38 494	39 349
Tillgängliga medel	739 777	724 801	748 380	741 535	675 223
Överskridande av anslagskredit	0	16 154	31 212	112 614	193 979

¹ Utfall.

² Prognoser är osäkra. Osäkerheten ökar ju längre tidshorisont som prognosen avser.

³ Enligt 2024:BP25:1 Hämtad 2024-06-26.

Utgifterna för anslagsposten 2024 beräknas bli 741 miljoner kronor, vilket är 51 miljoner kronor högre än anslagsbeloppet och tilldelade medel. Detta innebär att anslagskrediten överskrids med 16 miljoner kronor. Försäkringskassan avser att i en särskild skrivelse begära tilläggsanslag motsvarande avvikelserna från tilldelade medel. Förutsatt att tilläggsanslaget beviljas blir det inget ingående överföringsbelopp 2025.

Bakgrundsfakta

Konventionsvård

Konventionsvård är en ersättning till regionen för utförd vård av personer som är försäkrade i länder som Sverige har ingått konventioner, överenskommelser om sjukvårdsförmåner eller avtal om betalningsavstående med. De fakturerade beloppen motsvarar de faktiska vårdkostnaderna.

Turistvård

Turistvård avser ersättning till andra länder för utförd vård av personer som är försäkrade i Sverige, som blivit sjuka i samband med en vistelse i ett annat EU/EES-land eller Schweiz. Även planerad vård med förhandstillstånd ingår i turistvård. De fakturerade beloppen motsvarar de faktiska vårdkostnaderna. Turistvården omfattas av kostnadsfördelningen mellan stat och region.

Pensionärsvård

Pensionärsvård avser ersättning till andra länder för vård av pensionärer som är försäkrade för vårdförmåner i Sverige och har valt att bosätta sig i ett annat EES-land eller Schweiz. Även deras familjemedlemmar omfattas. Begreppet innefattar även ersättning för vårdförmåner till familjemedlemmar som inte är bosatta i samma medlemsstat som den försäkrade personen. Vissa länder debiterar Sverige fasta belopp per skuldmånad medan andra skickar fakturor på faktiska belopp.

Sjuk- och tandvårdstjänster

Sjuk- och tandvårdstjänster avser ersättning i efterhand för planerad och nödvändig vård. Ersättningen motsvarar som högst nivån för vad vården hade kostat om den utförts i Sverige. Sjuk- och tandvårdstjänster omfattas av kostnadsfördelningen mellan stat och region.

Analys

Internationell vård, oavsett vilken typ av vård man får, blir allt dyrare på grund av en kombination av ökad efterfrågan, påverkan från inflation och valutakursförändringar.

Den svenska kronan har stärkts något under vintermånaderna men återfått sitt låga värde under våren, både gentemot euron och det brittiska pundet⁷. Inflationen (KPIF) närmar sig långsamt målet på 2 procent och ligger för närvarande på 2,3 procent (majvärdet)⁸. Hushållsekonomin fortsätter att utvecklas svagt den närmaste tiden, och resandet ligger nu på samma nivå som under motsvarande period 2023. Samtidigt ökar nyttjandet av sjuk- och tandvårdstjänster utomlands.

Konventionsvård

Kostnaderna för konventionsvård påverkas av antalet utländska turister som söker vård i Sverige och kommer från länder med konventionsavtal. De flesta kostnaderna idag genereras av besökare från våra grannländer som söker vård här. Med tanke på att den svenska kronan är svagare än valutan i våra grannländer är Sverige en attraktiv semesterdestination. Vi förväntar

⁷ [GBP/SEK 13,2626\(▼ 0,020 %\) | Google Finans](#)

⁸ [Inflationen just nu | Sveriges Riksbank](#)

oss att antalet besökare kommer att fortsätta vara detsamma som förra sommaren eller till och med att öka, vilket förväntas leda till en ökning av konventionsvårdskostnaderna för 2025 och de kommande åren.

Pensionärsvård

Vid årsskiftet 2022–2023 minskade antalet pensionärer som får sina pensioner utbetalda till utländska konton och har nu stabiliserats. Trots denna minskning ökade utgifterna för pensionärsvård från 290 miljoner kronor under 2022 till 368 miljoner kronor under 2023, vilket motsvarar en ökning med 27 procent. Detta kan bero på att de flesta pensionärer som flyttar utomlands bosätter sig i Spanien och Frankrike. Antalet pensionärer i dessa länder tycks vara ungefär detsamma, men kostnaderna för vård i Spanien beräknas enligt schablonbetalningar som justeras uppåt varje år.

Turistvård

Utgifterna för turistvård beräknas ligga runt 50 miljoner kronor per år under 2024–2025, och högre 2026 då förväntade retroaktiva fakturor från Storbritannien kan påverka. Det råder dock betydande osäkerhet avseende storleken på de retroaktiva betalningarna och tidpunkten för deras utbetalning. Detta beror på att de senaste två betalningarna debiterades med ett treårsintervall, men endast täckte en tvåårsperiod vardera.

Sjuk- och tandvårdstjänster

Sjuk- och tandvårdstjänster omfattas, liksom turistvården, av kostnadsfördelningen mellan staten och regionerna. Utgifterna ökade från 7 miljoner kronor under 2022 till 12 miljoner kronor under 2023, vilket motsvarar en ökning med 71 procent. Fram till 2027 förväntas utgifterna öka till omkring 23 miljoner kronor, med en genomsnittlig årlig ökning på cirka 20 procent.

Osäkerhetsanalys

Sedan oktober 2021 har handläggningstiden för internationell vård varit lång, och ärendebalansen har varit hög. Inflödet av ärenden följer i stort sett prognosen, men produktiviteten är fortfarande låg. Trots förbättrade arbetsmetoder har man fortfarande höga balanser. Till följd av det ekonomiska läget för myndigheten har möjligheterna att rekrytera medarbetare under en tid varit begränsade. Det tar också en viss tid innan handläggningskapaciteten ökar vid nyrekryteringar då introduktion och utbildning behöver genomföras.

Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i april 2024. Beloppen anges i tusental kronor.

	2024	2025	2026 ¹	2027 ¹
Föregående prognosbelopp	717 937	747 881	796 243	798 470
Överföring till/från andra anslagsposter	-	-	-	-
Ändrade makroekonomiska antaganden	+4 977	+5 233	+5 627	+5 956
Volym- och strukturförändringar	+18 041	+26 478	+52 279	+64 776
Regelförändringar	-	-	-	-
Övrigt	-	-	-	-
Ny prognos	740 955	779 592	854 149	869 202
Differens i 1000-tal kronor	+23 018	+31 711	+57 906	+70 732
Differens i procent	+3,2	+4,2	+7,3	+8,9

¹ Prognoser är osäkra. Osäkerheten ökar ju längre tidshorisont som prognosen avser.

Ändrade makroekonomiska antaganden

Spanien uppdaterade sina schablonbelopp för utbetalningar, vilket kommer att resultera i en ökning med 3 procent i oktober.

Volym- och strukturförändringar**Utgifterna uppdelade på ersättningsområden. Miljontal kronor**

	2024	2025	2026	2027
Totalsumma	(718) 741 3%	(748) 780 4%	(796) 854 7%	(798) 869 8%
Konventionsvård	(223) 246 9%	(256) 279 8%	(261) 307 15%	(266) 338 21%
Turistvård	(49) 50 2,4%	(52) 50-4%	(81) 86 5,6%	(65) 61-6,6%
Pensionärsvård	(430) 429-0,3%	(425) 432 2%	(438) 441 0,6%	(451) 447-1%
Sjuktandvård	(16) 16 3%	(15) 18 17,6%	(16) 21 23%	(16) 23 31%

I tabellen anges inom parantes föregående prognos, utan parantes nuvarande prognos och förändringen i prognos i procent

Konventionsvård

Konventionsvården förväntas bli mer kostsam än tidigare prognostiserats och har en ökande trend. Detta beror på att vi har underskattat utgifterna under april och maj, och vi förväntar oss att antalet besökare från våra grannländer kommer att öka på grund av den försvagade svenska kronan.

Pensionärvård

Pensionärvården är sårbar för förändringar i valutakurser. Utbetalningar till Spanien för pensionärvård beräknas enligt schablonbelopp och förväntas uppgå till 13 miljoner euro år 2024 och 14 miljoner euro år 2025. Andra länder som debiterar oss betydande belopp för pensionärvård är Frankrike och Tyskland, där vi betalar faktiska kostnader baserade på valutakursen, som för de kommande åren beräknas till 11,7 kronor per euro. Även om volymerna kan vara något lägre från Tyskland och Frankrike, förväntas volymerna från Spanien att förbli desamma eller till och med öka något. Därför blir kostnaderna för pensionärvård allt högre, eftersom de omräknas till en allt svagare krona och högre schablonbetalningar. Utgifterna förväntas därmed uppgå till 429 miljoner kronor under 2024.

Turistvård

Precis som pensionärvården är turistvården sårbar för förändringar i valutaväxlingskurser och vi ser att kostnaderna för turistvård blir allt högre. Därför har prognosen justerats uppåt för 2024. Utbetalningen år 2026 antas ligga på samma nivå som utbetalningen 2023 och omräknades med 13,91 kronor per pund.

Sjuk- och tandvårdstjänster

Volymerna för sjuk- och tandvårdstjänster förväntas öka med tiden och valutaväxlingsjustering har genomförts med samma faktor som pensionärvård.

4:3 Bilstöd till personer med funktionsnedsättning

4:3 Bilstöd till personer med funktionsnedsättning

Prognos anslagspost. Beloppen anges i tusental kronor

	2023 ¹	2024	2025	2026 ²	2027 ²
Ingående överföringsbelopp	0	0	0	0	0
Anslag ³	264 395	263 237	263 237	264 237	266 237
Tilldelade medel	264 395	263 237	263 237	264 237	266 237
Utfall/Prognos	144 742	150 918	151 912	153 356	154 740
Avvikelse från anslag	119 653	112 319	111 325	110 881	111 497
Avvikelse från tilldelade medel	119 653	112 319	111 325	110 881	111 497
Högsta anslagskredit	13 219	13 161	13 161	13 211	13 311
Tillgängliga medel	277 614	276 398	276 398	277 448	279 548
Överskridande av anslagskredit	0	0	0	0	0

¹ Utfall.

² Prognoser är osäkra. Osäkerheten ökar ju längre tidshorisont som prognosen avser.

³ Enligt 2024:BP25:1 Hämtad 2024-06-26.

Utgifterna för anslagsposten 2024 beräknas bli 151 miljoner kronor, vilket är 112 miljoner kronor lägre än anslagsbeloppet och tilldelade medel.

Bakgrundsfakta

Bilstöd beviljas till personer som, på grund av sitt eget eller sitt barns varaktiga funktionsnedsättning, har väsentliga svårigheter att förflytta sig på egen hand eller att använda allmänna kommunikationer.

Grundbidrag

Grundbidrag ges till alla som har rätt till bilstöd. Bidraget är högst 30 000 kronor.

Anskaffningsbidrag

Anskaffningsbidraget är inkomstprövat. Maximal ersättning är 40 000 kronor och ges till den som har en årlig bruttoinkomst som understiger 121 000 kronor. Storleken på bidraget sjunker därefter stegvis för att helt upphöra vid inkomster på 220 000 kronor eller mer.

Tilläggsbidrag

Tilläggsbidrag ges utöver grund- och anskaffningsbidrag och kan lämnas i tre fall som inte utesluter varandra.

(A) vid behov av efteranpassning. Bidraget är högst 50 000 kronor och lämnas till en försäkrad som för att kunna använda bilen har behov av en sådan ändring av eller anordning på bilen för vilken det kan lämnas anpassningsbidrag.

(B) för särskilt lämpad personbil. Bidraget är högst 60 000 kronor och lämnas för inköp av en bil som är särskilt lämpad för personer som behöver färdas i bilen sittandes i rullstol, göra överflyttning från rullstol till bilsäte inne i bilen eller medföra en motordriven rullstol eller ett annat jämförbart hjälpmedel för förflyttning.

(C) för särskilda originalmonterade anordningar. Bidraget lämnas med fasta schablonbelopp för sådana kostnader som följer av att bilen har vissa särskilda originalmonterade anordningar.

Anpassningsbidrag

Anpassningsbidraget är avsett för kostnader för de ändringar som behövs för att den person som beviljats bilstödet ska kunna bruka fordonet. Beloppet är obegränsat men lämnas inte för kostnader som tilläggsbidrag lämnas för eller hade kunnat lämnas för. Det lämnas inte heller om behovet av anpassning kan tillgodoses genom köp av en lämplig bil.

Analys

Utgiften för bilstöd var som högst år 2013, då den uppgick till 368 miljoner kronor. Därefter sjönk utgifterna succesivt för att 2018 uppgå till cirka 100 miljoner kronor. Minskningen av utgiften skedde succesivt men var särskilt påtaglig under åren 2017 och 2018 vilket huvudsakligen är en följd av de regler om bilstöd som infördes 2017.

I slutet av 2020 genomfördes ytterligare en regeländring som innebar att vissa anpassningar, till exempel att golvsänkningar, blev tillåtna samt att ersättningsnivån för tilläggsbidrag A och B höjdes med 20 000 kronor.

Efter regeländringen 2020 ökade utgifterna till och med år 2022. Ökningen var dock mindre än vad som förväntades, vilket till viss del förklaras av att antalet som ansökt om bilstödet inte har ökat i den omfattning som antagits.

Under 2023 uppgick utgifterna till 145 miljoner kronor, vilket är en marginell minskning om knappt 2 procent jämfört med 2022. Sedan 2019 har utgifterna årligen varierat mellan 136 och 147 miljoner. Utgiftsnivån har därmed varit relativt stabil och förväntas att fortsätta vara det för de totala utgifterna likväl som för de olika bidragen, se tabell nedan.

Utgifter per delförmån. Tusental kronor

	2023	2024	2025	2026	2027
Totalt	144 742	150 918	151 912	153 356	154 740
Grundbidrag	12 515	14 091	14 052	14 109	14 183
Anskaffningsbidrag	2 290	2 787	3 339	3 472	3 589
Anpassningsbidrag	103 155	106 393	104 293	104 511	104 669
Tilläggsbidrag	26 782	27 702	30 228	31 264	32 299
Övrigt	.	-55 ⁹	.	.	.

I november 2023 överlämnades utredningen: *Ett enklare bilstöd (SOU 2023:81)* till regeringen. Utredaren föreslår ett antal åtgärder för att underlätta hanteringen, dels förändringar i regelverket, dels att all administration av bilstödet samlas hos Trafikverket från och med 2026, men att Försäkringskassan fortsatt ska ha dispositionsrätten till anslaget.

I ett remissvar avstyrker Försäkringskassan utredningens förslag att inte ge Trafikverket rätt att disponera anslag 4.3 Bilstöd till personer med funktionsnedsättning. Försäkringskassan anser att det är den myndighet som har i uppgift att utföra en verksamhet, i det här fallet handlägga och besluta om bilstöd, som även bör ha de finansiella skyldigheter och rättigheter som är kopplade till dispositionsrätten av ett anslag. Försäkringskassan anser därför att det är Trafikverket som ska ha dispositionsrätt till bilstödsanslaget.

Den myndighet som har dispositionsrätten ska redovisa hur anslaget har använts under budgetåret samt löpande lämna utgiftsprognoser. För att kunna lämna en utgiftsprognos av god kvalitet krävs en god insyn i handläggningsprocessen i form av olika statistikunderlag, men också en djupare förståelse för tillämpningen av regelverket. Eftersom utredningens förslag är att föra över huvudmannaskapet av bilstöd till Trafikverket är det Trafikverket som har kontroll över hur anslaget används och också har bäst möjlighet att lämna korrekta utgiftsprognoser. Denna prognos tar inte hänsyn till eventuella effekter av utredningens förslag.

⁹ Manuell korrigeringspost

Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i april 2024. Beloppen anges i tusental kronor.

	2024	2025	2026 ¹	2027 ¹
Föregående prognos-belopp	151 592	150 852	152 341	153 738
Överföring till/från andra anslagsposter	-	-	-	-
Ändrade makroekonomiska antaganden	-	-	-	-
Volym- och strukturförändringar	-674	+1 060	+1 015	+1 002
Regelförändringar	-	-	-	-
Övrigt	-	-	-	-
Ny prognos	150 918	151 912	153 356	154 740
Differens i 1000-tal kronor	-674	+1 060	+1 015	+1 002
Differens i procent	-0,4	+0,7	+0,7	+0,7

¹ Prognoser är osäkra. Osäkerheten ökar ju längre tidshorisont som prognosen avser.

Volym- och strukturförändringar

Utbetalningarna för bilstödet har varit lägre än vad som prognostiserades i aprilprognosen. Den bidragstyp som haft lägre utbetalningar än beräknat är främst anpassningsbidraget, vilket i sig står för den största delen av de totala utgifterna. Detta har en sänkande effekt på prognosen för innevarande år.

Antalet ansökningar om bilstöd har varit något högre än vad som förväntades i föregående prognos. Denna ökning är dock mycket marginell, men med hänsyn tagen till detta har prognosen för utgifterna höjts något för åren 2025–2027.

4:4 Kostnader för statlig assistansersättning

4:4 Kostnader för statlig assistansersättning

Prognos anslagspost. Beloppen anges i tusental kronor

	2023 ¹	2024	2025	2026 ²	2027 ²
Ingående överföringsbelopp	0	0	0	-126 455	-345 989
Anslag ³	24 590 527	26 048 418	26 285 419	26 983 253	27 613 196
Tilldelade medel	24 590 527	26 048 418	26 285 419	26 856 798	27 267 207
Utfall/Prognos	24 553 659	25 297 745	26 411 874	27 202 787	28 022 917
Avvikelse från anslag	36 868	750 673	-126 455	-219 534	-409 721
Avvikelse från tilldelade medel	36 868	750 673	-126 455	-345 989	-755 710
Högsta anslagskredit	1 229 526	1 302 420	1 314 270	1 349 162	1 380 659
Tillgängliga medel	25 820 053	27 350 838	27 599 689	28 205 960	28 647 866
Överskridande av anslagskredit	0	0	0	0	0

¹ Utfall.

² Prognoser är osäkra. Osäkerheten ökar ju längre tidshorisont som prognosen avser.

³ Enligt 2024:BP25:1 Hämtad 2024-06-26.

Utgifterna för anslagsposten 2024 beräknas bli 25,3 miljarder kronor, vilket är 751 miljoner kronor lägre än anslagsbeloppet och tilldelade medel.

Bakgrundsfakta

Assistansersättning lämnas till personer som ingår i någon av de definierade personkretsarna i lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade och som har behov av personlig assistans för sina grundläggande behov i sin dagliga livsföring med fler än i genomsnitt 20 timmar per vecka.

Personkretsindelningen är:

1. Personer med utvecklingsstörning, autism eller autismsliknande tillstånd.
2. Personer med betydande och bestående begåvningsmässig funktionsnedsättning efter hjärnskada i vuxen ålder föranledd av yttre våld eller kroppslig sjukdom.
3. Personer med andra varaktiga fysiska eller psykiska funktionsnedsättningar som uppenbart inte beror på normalt åldrande, om de är stora och orsakar betydande svårigheter i den dagliga livsföringen och därmed ett omfattande behov av stöd eller service.

Assistansersättning betalas ut med ett timbaserat schablonbelopp. Om det finns särskilda skäl kan den ersättningsberättigade beviljas ersättning med ett högre belopp.

Analys

Utgifterna inom assistansersättningen drivs främst av tre variabler. Dessa är antalet mottagare av assistansersättningen, antalet assistanstimmar per individ samt nivån på ersättningen per timme. Antalet mottagare har under flera år minskat, samtidigt som antalet assistanstimmar har ökat. Den genomsnittliga timersättningen stiger i samband med de årliga schablonhöjningarna och fortsätter att ligga något över timschablonen. Det beror på att vissa mottagare är beviljade ersättning med ett högre timbelopp.

Korrigerade utfall

Sedan föregående prognos har data från och med april 2023 uppdaterats. Månaden innan hade en förändring i handläggningssystemet implementerats. Förändringen fick till följd att alla individer inte syntes i statistiken och antalet mottagare varit marginellt för lågt, samtidigt som ut- och inflöde varit för högt. Andra parametrar i modellen har skattats om och med bakgrund av detta är relationen mellan beviljade medel och utbetalda medel något sänkt för innevarande år. Utbetalda medel avviker alltid från på förhand beviljade medel en given månad. Relationen mellan dessa brukar ligga på ungefär 96 procent över ett år men kan en enskild månad variera mellan 80–110 procent. Det beror på att assistansersättning betalas ut i efterskott. Påverkan på utgiftsprognosen av korrigeringen av data är marginell, men något tydligare i år. Även den officiella statistiken på Försäkringskassans hemsida är korrigerad.

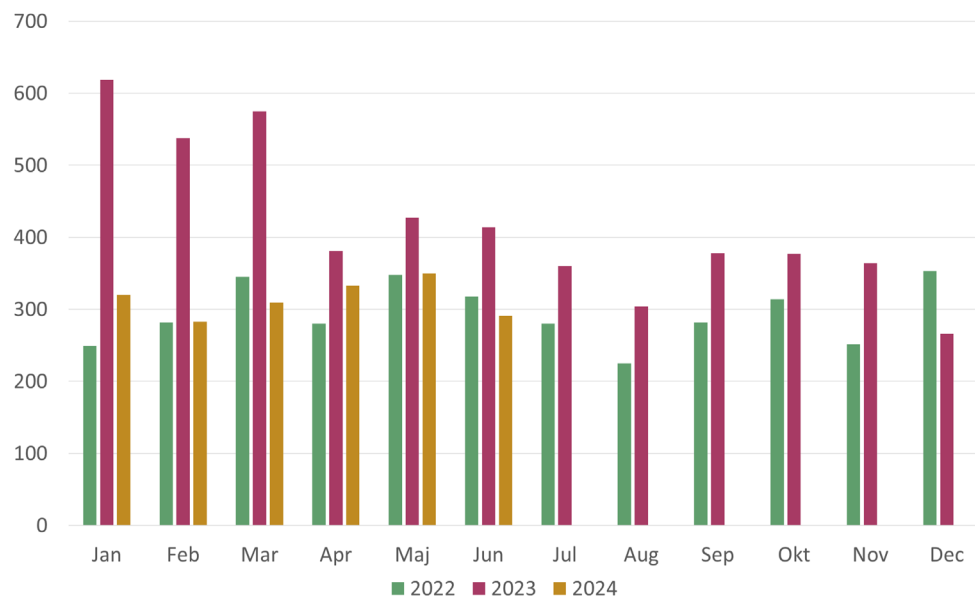
Inkomna ärenden

Den 1 januari 2023 trädde lagändringar inom assistansersättningen i kraft. Först påverkade dessa lagändringar inkomna ansökningar och sedan har även antalet personer som blivit beviljade ersättningen ökat. Lagändringarna innebär i korthet vissa förändringar av de grundläggande behoven, reglering av egenvård samt schablonisering av föräldraansvaret. Dessutom kan en person med psykisk funktionsnedsättning som behöver kvalificerade aktiverings- och motiveringsinsatser för att själv kunna utföra de grundläggande behoven måltider, av- och påklädning, kommunikation och personlig hygien, få det beviljat som en del av hjälpen med det grundläggande behovet.

När denna prognos beräknas finns utfall till och med första halvåret 2024 för inkomna ansökningar och anmälningar om rätt till assistans. Antal inkomna ärenden per månad under perioden januari 2022 – juni 2024 redovisas i Figur 6 nedan.

Figur 6 Ansökningar och anmälningar om rätt till assistans

Antal inkomna ärenden per månad

Nivån på inkomna ansökningar varierade kraftigt under 2023, det första året som lagändringarna gällde. I det första kvartalet var antalet inkomna ärenden ungefär dubbelt så högt som samma period 2022. Vid påsken skedde en kraftig minskning av antalet ärenden som följdes av en ny, lägre nivå. Inkomna ansökningar blev ungefär 30 procent högre för perioden april–november 2023 jämfört med motsvarande period året innan. I december minskade inkomna ärenden kraftigt och låg under nivån för samma månad 2022. Det var även det lägsta utfall i december någonsin för alla år tillbaka till 2018, vilket är så långt tillbaka data är jämförbar.

Hittills under 2024 är inkomna ansökningar 3,5 procent högre än 2022. Mönstret med en nedgång som följs av en ny, lägre nivå upprepades igen. Nu är nivån på antal inkomna ansökningar i princip tillbaka på den som rådde innan lagändringarna. Vi har under första halvåret i år haft ett mer stabilt ansökningsmönster, vilket innebär det att personer som flödar in till ersättning antas utvecklas relativt stabilt. Försäkringskassans bedömning var att initialt skulle antal ansökningar ligga på en mycket hög nivå vilken skulle kvarstå under två år, snarare än under en femårsperiod som angavs i propositionen. Bedömningen var att den höga nivån skulle kvarstå under hela 2023 och 2024 och den snabba nedgången under 2023 har varit svår att förutse. Det är möjligt att intresset och det uppdämda behovet av att ansöka om assistans efter införande av stärkt rätt till assistans har överskattats. Det kan också vara så att skillnaden mellan det nya regelverket och det tidigare

inte varit så stor¹⁰ alternativt inte upplevts varit så stor, vilket i sin tur gjort att färre personer har ansökt om assistansersättning.

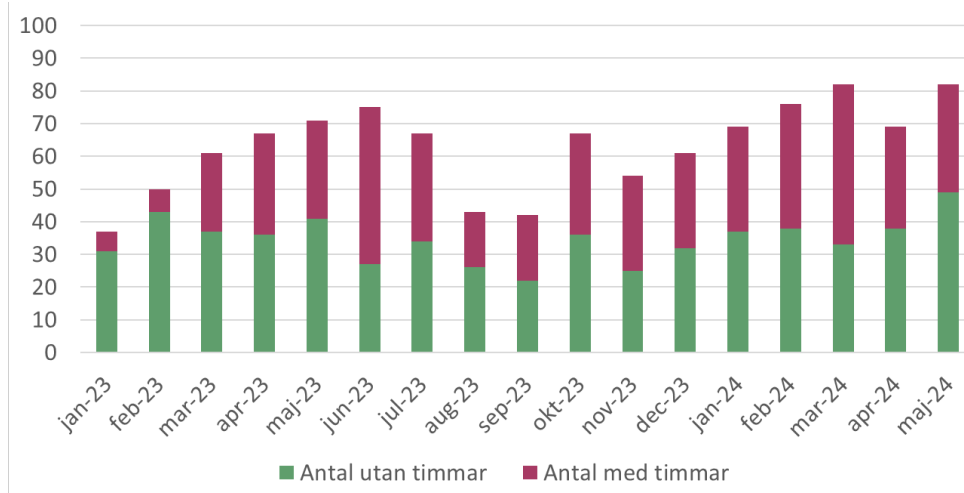
I början av 2023 växte kön av ärenden kraftigt när inkomna ärenden låg på en mycket hög nivå. Kön har nu minskat men budgetläget på Försäkringskassan gör att vi troligen inte kommer se någon större ökning av kapaciteten inom handläggningen.

Inflöde

Antalet personer om flödade in till assistansersättningen under 2023 blev det högsta sedan 2015. I jämförelse med 2022 ökade inflödet med drygt 40 procent. Alla grupper ökade, men framförallt vuxna och den äldsta barngruppen. För de yngre barnen var ökningen dock relativt begränsad. Det kan bero på att yngre barn var en grupp som särskilt ökade efter tidigare regeländringar. Under 2023 ökade andelen personer som fick timmar för de nya grundläggande behoven succesivt, i takt med att ansökningar som inkommit efter årsskiftet beslutades. Efter sommaren hade omkring hälften av personerna som flödat in till ersättningen fått timmar beviljade för de nya grundläggande behoven, vilket framgår av Figur 7 nedan. Om det är en stabil andel framöver är osäkert. I genomsnitt fick denna grupp något fler timmar beviljande än tidigare, men skillnaden är inte särskilt stor.

Figur 7 Inflöde med och utan timmar för de nya grundläggande behoven

Antal personer per månad

Den stabila utvecklingen av antalet inkomna ärenden gör att osäkerheten i inflödet väntas komma från hur stor andel av ärendena som blir beviljade. De senaste månaderna har andelen beviljade ärendena ökat. Vi höjer därför prognosen för inflödet något. Nedskrivningen av tidigare utfall påverkar inte utvecklingen som väntas framöver. Vi bedömer fortfarande att inflödet efter

¹⁰ ISF. Förändringar inom assistansersättningen. 2024:1.

sommaren minskar något, eftersom det fortsatt finns en viss ärendekö att arbeta av.

Historiskt minskade inflödet till assistansersättningen påtagligt fram till 2017, se Figur 8 nedan. Det minskade inflödet förklaras av att antalet ansökningar gick ned samtidigt som andelen av de sökande som beviljades assistansersättning sjönk.¹¹ Andelen avslag har ökat kontinuerligt sedan början av 2000-talet och denna utveckling förstärktes ytterligare 2015. Då kom en dom i Högsta förvaltningsdomstolen (HFD), som gällde det grundläggande hjälpbehovet *annan hjälp som förutsätter ingående kunskaper om den funktionshinderade*. Domen klargjorde att detta hjälpbehov endast avser personer med psykisk funktionsnedsättning. Avslagen ökade också efter att personlig hygien avgränsades till att hålla sig ren och liknande.¹² Från 2017 till mitten av 2020 fortsatte inflödet att minska, men med en mycket långsammare takt.

Utvecklingen av inflödet har på 2020-talet påverkats av lagändringar kring rätten till assistans. Först infördes andning som ett grundläggande behov från 1 november 2019.¹³ Den 1 juli 2020 gjordes även lagändringar som syftade till att alla hjälpmoment för hjälp med andning och måltider i form av sondmatning ska räknas som grundläggande behov.¹⁴ Lagändringarna gjorde det även lättare att få rätt till assistans för dessa behov under tid i barnomsorg och skola. Dessutom ska dessa hjälpbehov normalt sett inte ingå i föräldraansvaret. Efter dessa lagändringar har inflödet ökat för alla åldersgrupper, men barn i låga åldrar har haft högst procentuell ökning.^[15] ^[16] Andelen bifall har varit högre för de ansökningar som inkluderar hjälp med andning och dessa personerna har i genomsnitt blivit beviljade fler timmar.¹⁷

Under andra halvan av 2021 minskade inflödet, vilket troligen var en indikation på mättnad av det uppdämda behov som dessa lagändringarna svarar mot. På längre sikt var förväntningen tidigare att inflödet skulle växa i takt med befolkningen yngre än 66 år. Men istället väntas de lagändringarna som trädde i kraft den 1 januari 2023 göra att prognosen över inflödet förblir

¹¹ Försäkringskassan. Assistansersättning - inflöde, utflöde och konsekvenser av förändrad rättspraxis. Socialförsäkringsrapport (2017:14).

¹² Försäkringskassan. Analys av minskat antal mottagare av assistansersättningen. Svar på regeringsuppdrag dnr. 1381–2020.

¹³ Proposition 2018/19:145. Personlig assistans för hjälp med andning. Socialdepartementet

¹⁴ Proposition 2019/20:92. Personlig assistans för samtliga hjälpmoment som avser andning och måltider i form av sondmatning sid. 38. Socialdepartementet.

¹⁵ Försäkringskassan. Indikatorer för att följa utvecklingen av assistansersättningen. Svar på regeringsuppdrag dnr FK 2021/000464.

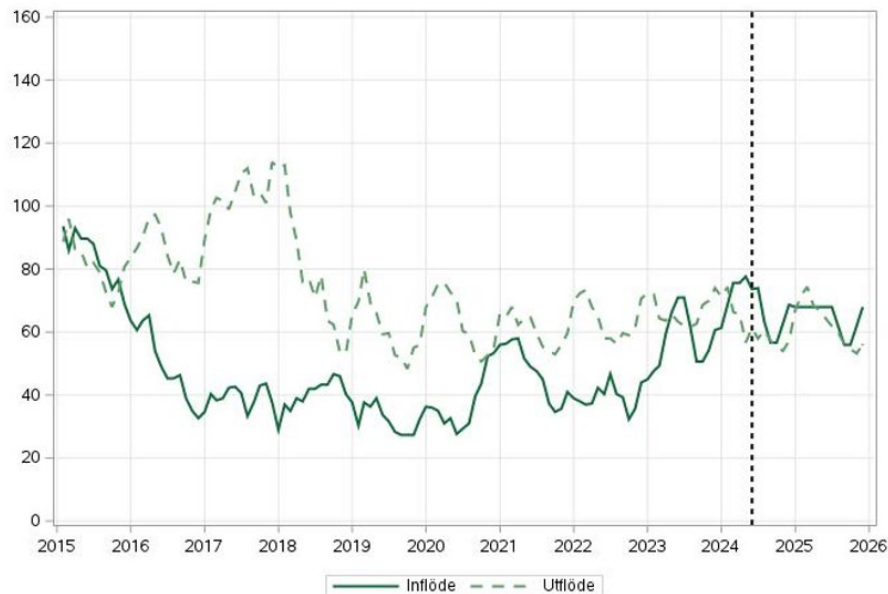
¹⁶ Försäkringskassan. Assistansersättning – hjälp med andning och sondmatning, Korta analyser 2022:3.

¹⁷ Försäkringskassan. Rapport – Uppföljning av lagändring om andning som grundläggande behov, slutredovisning. Svar på regeringsuppdrag dnr. 1382–2020.

högre jämfört med åren 2017–2022, sett över hela prognosperioden. Se Figur 8 för utfall och prognos.

Figur 8 Inflöde och utflöde 2015–2025

Glidande 3-månaders medelvärden, prognos fr.o.m. juni 2024

Utflyde

Medan inflödet minskade mellan 2014 och 2018 ökade utflödet under samma period och kulminerade 2017. Under 2018 upphörde tvåårsomprövningarna,¹⁸ vilket kraftigt minskade utflödet. Den tidigare ökningen av utflödet anses vara en effekt av att Försäkringskassans handläggning anpassades till den förändring av rättspraxis efter tidigare nämna domar i HFD.¹⁹ Sedan 2018 är de flesta som lämnar assistansersättningen personer som avlider, vilket följer ett tydligt säsongsmönster under året och väntas utvecklas stabilt framöver.

De korrigerade utfallen har delvis ändrat vår syn på utvecklingen under hösten och vintern. Dock kvarstår bilden att utflödet har varit förhöjt under denna period, om än inte med samma magnitud. Dödsfall är den vanligaste orsaken till att assistansersättningen upphör och säsongsmässigt ökar antalet avlidna under vinterhalvåret. Men det har varit något fler avslut av andra anledningar såsom att personen exempelvis flyttar till gruppboende. I denna

¹⁸ Försäkringskassan ska dock fortsätta att ompröva rätten till assistansersättning i de fall denna rätt har minskat i omfattning på grund av väsentligt ändrade förhållanden som är hänförliga till den försäkrade.

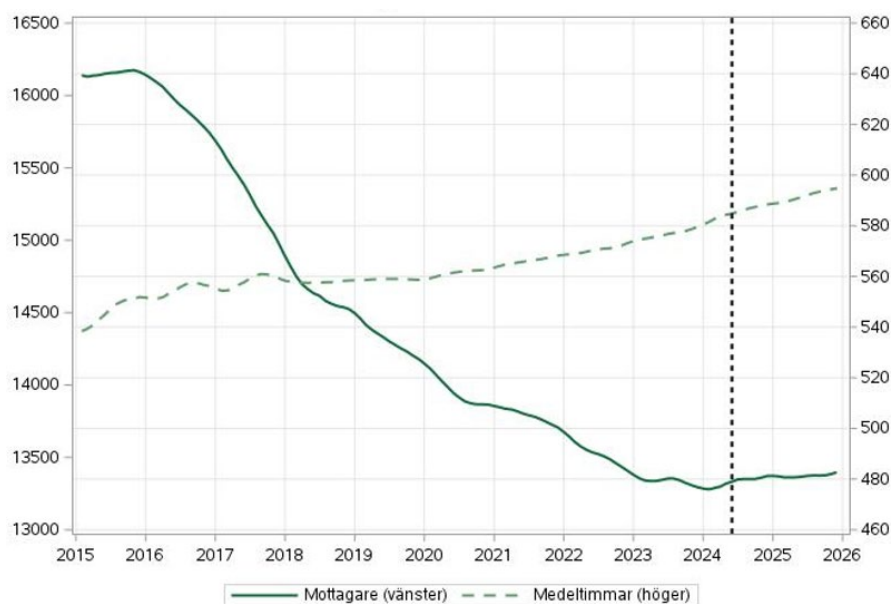
¹⁹ Försäkringskassan. Assistansersättning - inflöde, utflöde och konsekvenser av förändrad rättspraxis. Socialförsäkringsrapport (2017:14).

prognos sänks nivån på utflödet något framöver, vilket verkar ökande på prognosen för antalet mottagare.

Minskningen av mottagare planade ut under våren 2023 och ökade något under vissa månader under våren och sommaren. Under hösten minskade antalet mottagare igen, vilket främst beror på ett högre utflöde. Den sammanlagda effekten av inflödes- och utflödesprognoserna blir att mottagarna kommer utvecklas stabilt under prognosperioden. I Figur 9 nedan illustreras antalet mottagare i ersättningen samt antalet medeltimmar som ett glidande 3-månaders medelvärde.

Figur 9 Mottagare och medeltimmar per mottagare och månad 2015–2025

Glidande 3-månaders medelvärden, prognos fr.o.m. juni 2024

Anm. Fram till våren 2018 beräknas antalet medeltimmar utifrån periodbeslut. Därefter används en ny datakälla där antalet medeltimmar istället baserar sig på grundbeslut. Antalet medeltimmar varierar säsongsmässigt fram till slutet av våren 2018. Därefter upphör denna variation då antalet medeltimmar istället beräknas utifrån grundbeslutet

Timutveckling

Antalet medeltimmar inom assistansersättning har länge ökat, med undantag för perioden 2018–2019. De personer som flödar in har i regel färre timmar i genomsnitt än de som varit mottagare under en längre tid. Det medför att i perioder kan sammansättningen av inflödet och utflödet påverka hur medeltimmarna utvecklas. De nya personerna som sedan lagändringarna 2023 kommer in i ersättningen och har fått timmar beviljade för de nya grundläggande behoven, har i genomsnitt haft något fler timmar jämfört med de som inte har fått timmar beviljade för de nya behoven. Det har viss påverkan på timutvecklingen. Men ökningen beror till största delen av att de personer som redan har assistansersättning blir beviljade fler timmar.

Prognosen bygger på den senaste utvecklingen och tar hänsyn till effekten av det högre inflödet. Medeltimmarna beräknas öka svagt under hela prognosperioden. Föregående prognos för timutvecklingen var något hög och en nedjustering har gjorts. Den korrigerade datan har inte påverkat bilden av den tidigare timutvecklingen eller prognosen framöver.

Schablonbeloppet

Schablonbeloppet ligger till grund för timersättningen och bestäms årligen av regeringen. För 2024 höjdes schablonbeloppet med 2,5 procent. Ökningstakten för efterkommande år antas bli 1,5 procent, eftersom den historiska ökningen legat på denna nivå under flera tidigare år. En mindre andel mottagare har en ersättning baserad på ett förhöjt belopp. Denna andel har länge varit låg och konstant och antas fortsätta vara så framöver.

Osäkerhetsanalys

En utredning kring assistansersättningens huvudmannaskap presenterades den 1 mars²⁰ 2023 och i höstbudgeten samma år informerades att förslag bereds inom regeringskansliet. I utredningen förordas att huvudmannaskapet för den personliga assistansen samlas hos staten. Kortfattat innebär förslaget att alla kommunala beslut om personlig assistans ska överföras till Försäkringskassan med start 2026. Därefter skall Försäkringskassan fatta beslut om och hantera finansieringen av den personliga assistansen. Sammantaget innebär utredningens förslag stora konsekvenser för utgifterna under många år framöver. I dagsläget har inte Försäkringskassan tilldelats förvaltningsmedel för att påbörja införandet av det statliga huvudmannaskapet. Myndigheten kan inte påbörja detta arbete utan att tilldelas resurser.

²⁰ SOU 2023:9. Ett statligt huvudmannaskap för personlig assistans. Ökad likvärdighet, långsiktighet och kvalitet.

Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i april 2024. Beloppen anges i tusental kronor.

	2024	2025	2026 ¹	2027 ¹
Föregående prognosbelopp	25 534 736	26 378 415	27 103 777	27 849 761
Överföring till/från andra anslagsposter	-	-	-	-
Ändrade makroekonomiska antaganden	-	-	-	-
Volym- och strukturförändringar	-236 991	+33 459	+99 010	+173 156
Regelförändringar	-	-	-	-
Övrigt	-	-	-	-
Ny prognos	25 297 745	26 411 874	27 202 787	28 022 917
Differens i 1000-tal kronor	-236 991	+33 459	+99 010	+173 156
Differens i procent	-0,9	+0,1	+0,4	+0,6

¹ Prognoser är osäkra. Osäkerheten ökar ju längre tidshorisont som prognosen avser.

Volym- och strukturförändringar

Prognosen för utgifterna är sänkt innevarande år och höjd för övriga år. Prognosen för i år påverkas mest av den tidigare beskrivna justeringen av relationen mellan utbetalda medel och beviljade medel. Övriga år bidrar det korrigerade antalet mottagare till att prognosen höjs något. Även en något höjd prognos för inflödet respektive sänkt för utflödet verkar höjande på prognosen eftersom de båda bidrar till att höja prognosen för mottagarna. Detta hålls tillbaka i viss mån av en sänkt prognos för medeltimmarna.

Utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning

1:1 Sjukpenning och rehabilitering m.m.

Prognos anslag. Beloppen anges i tusental kronor

	2023 ¹	2024	2025	2026 ²	2027 ²
Hela anslaget	47 475 122	51 782 422	53 796 616	55 921 363	57 672 641
Därav					
1:1.21 Sjukpenning	42 862 617	46 412 378	48 189 399	49 893 669	51 473 671
1:1.19 Rehabiliteringspenning	503 660	33 536	33 756	34 950	36 057
1:1.20 Arbetshjälpmedel m.m.	115 684	110 000	114 000	118 000	122 000
1:1.15 Närståendepenning	182 466	227 296	235 801	241 362	247 534
1:1.8 Sjukpenning respektive rehabiliteringspenning i särskilda fall	226 823	231 978	234 561	233 352	229 544
1:1.5 Boendetillägg	287 872	294 234	295 877	294 383	290 579
1:1.18 Statlig ålderspensionsavgift för sjukpenning	3 187 000	4 376 000	4 668 306	5 136 622	5 322 693
1:1.17 Statlig ålderspensionsavgift för rehabiliteringspenning	91 000	80 000	2 785	-52 949	-74 148
1:1.16 Statlig ålderspensionsavgift för närståendepenning	18 000	17 000	22 131	21 974	24 711

¹ Utfall.

² Prognoser är osäkra. Osäkerheten ökar ju längre tidshorisont som prognosen avser.

Detaljerade uppgifter om den statliga ålderspensionsavgiften återfinns i bilaga 4. Där finns förutom anslagsbelastning även uppgifter om preliminär avgift, reglering avseende förhållandena tre år tidigare, prognostiserad avgift för respektive år samt en jämförelse med föregående prognos.

1:1.21 Sjukpenning

Prognos anslagspost. Beloppen anges i tusental kronor

	2023 ¹	2024	2025	2026 ²	2027 ²
Ingående överföringsbelopp	-237 468	-2 225 085	0	-2 008 399	-4 575 068
Anslag ³	40 875 000	43 510 000	46 181 000	47 327 000	48 551 000
Tilldelade medel	40 637 532	41 284 915	46 181 000	45 318 601	43 975 932
Utfall/Prognos	42 862 617	46 412 378	48 189 399	49 893 669	51 473 671
Avvikelse från anslag	-1 987 617	-2 902 378	-2 008 399	-2 566 669	-2 922 671
Avvikelse från tilldelade medel	-2 225 085	-5 127 463	-2 008 399	-4 575 068	-7 497 739
Högsta anslagskredit	2 028 250	2 175 500	2 309 050	2 366 350	2 427 550
Tillgängliga medel	42 665 782	43 460 415	48 362 587	47 684 951	46 403 482
Överskridande av anslagskredit	196 835	2 951 963	-300 651	2 208 718	5 070 189

¹ Utfall.

² Prognoser är osäkra. Osäkerheten ökar ju längre tidshorisont som prognosen avser.

³ Enligt 2024:BP25:1 Hämtad 2024-06-26pp

Utgifterna för anslagsposten 2024 beräknas bli 46,4 miljarder kronor, vilket är 2,9 miljarder kronor högre än anslagsbeloppet. Detta innebär att anslagskrediten överskrids med 2 952 miljoner kronor. Försäkringskassan avser att i en särskild skrivelse begära tilläggsanslag motsvarande avvikelsen från tilldelade medel. Förutsatt att tilläggsanslaget beviljas blir det inget ingående överföringsbelopp 2025.

Bakgrundsfakta

Syftet med sjukpenning är att ge ekonomisk trygghet vid nedsatt arbetsförmåga på grund av sjukdom. För att få ersättning krävs att sjukdomen sätter ner arbetsförmågan med minst en fjärdedel. Sjukpenning kan betalas ut som hel, tre fjärdedels, halv eller en fjärdedels ersättning.

Sjukpenning på normalnivå kan i normalfallet betalas ut i maximalt 364 dagar under en period på 450 dagar. Efter det kan sjukpenning på fortsättningsnivå betalas ut.

Till en försäkrad som är arbetslös betalas hel sjuk- och rehabiliteringspenning ut med högst 543 kronor per dag.

Analys

Utgifterna för sjukpenning beräknas öka under prognosperioden, vilket beror både på fler sjukskrivna och ökade löner och priser. På längre sikt

beräknas ökningstakten avta och bero nästan enbart på ökningen av medelersättningen per sjukskriven.

Prognosen lämnas i princip oförändrad relativt föregående prognos och analysen som redovisades i den kvarstår i huvudsak.²¹ Anledningen till den oförändrade prognosen är att bara ett tillförlitligt månadsutfall tillkommit sedan föregående prognos. Försäkringskassan driftsatte ett nytt handläggningssystem i maj 2024 vilket tillfälligt påverkar sjukfallsstatistiken och innebär att utfallen för maj och juni är svårtolkade och/eller felaktiga. Till exempel har utgifterna minskat betydligt under maj och juni. Normalt ligger utgifterna i maj och juni någorlunda i paritet med utgiften för april men nu är utgiften både för maj och juni kraftigt under denna nivå, cirka 300 miljoner kronor per månad. På grund av bytet av handläggningssystem finns inte heller underliggande data för att analysera denna stora oförväntade minskning. I föreliggande prognos beaktas därför inga utfall genererade efter april 2024, vilket innebär att nästan ingen ny tolkningsbar information tillkommit sedan föregående prognostillfälle. Analysavsnittet nedan är därför kortfattat och vi hänvisar istället till tidigare analyser.

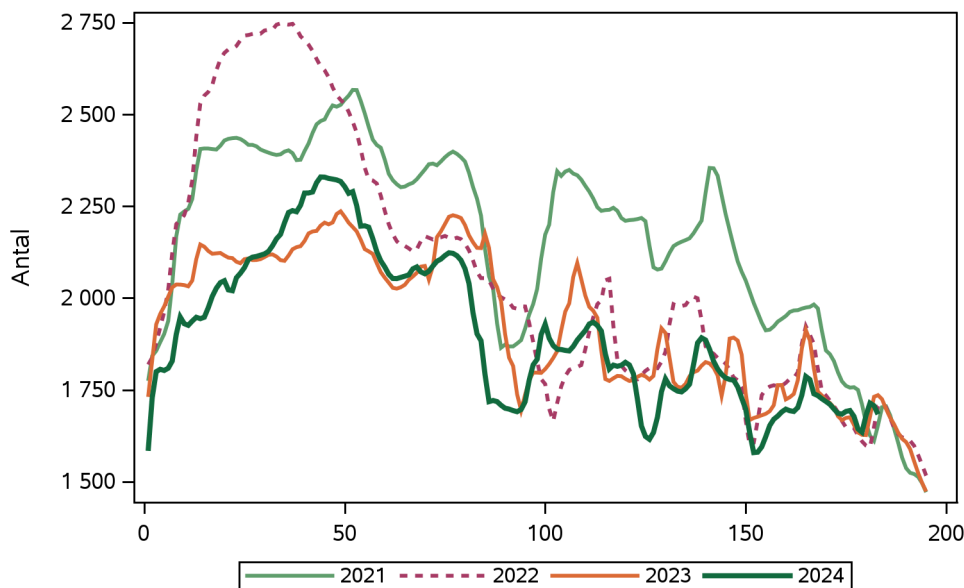
Startade sjukfall²²

Startade sjukfall var under januari månad extremt högt sett till ett historiskt perspektiv. Det är osäkert hur startade sjukfall därefter har utvecklats då januari månad är det sista utfallet för tvättad mikrodata. För att uppskatta mängden startade sjukfall för februari till och med maj används ansökningsdata. På grund av byte av handläggningssystem på Försäkringskassan är ansökningarna approximerade med en delvis ny datakälla varför djupare analyser inte är möjliga.

²¹ [Försäkringskassan. Utgiftsprognos för budgetåren 2024–2027 \(2024-04-23, dnr FK 2024/001034\)](#)

²² Med startade sjukfall, eller inflöde, avses i rapporten om ej annat anges beviljade ansökningar om sjukpenning där sjukfallslängden blir minst 30 dagar.

Figur 10. 14-dagars trend för approximerade ansökningar om sjukpenning

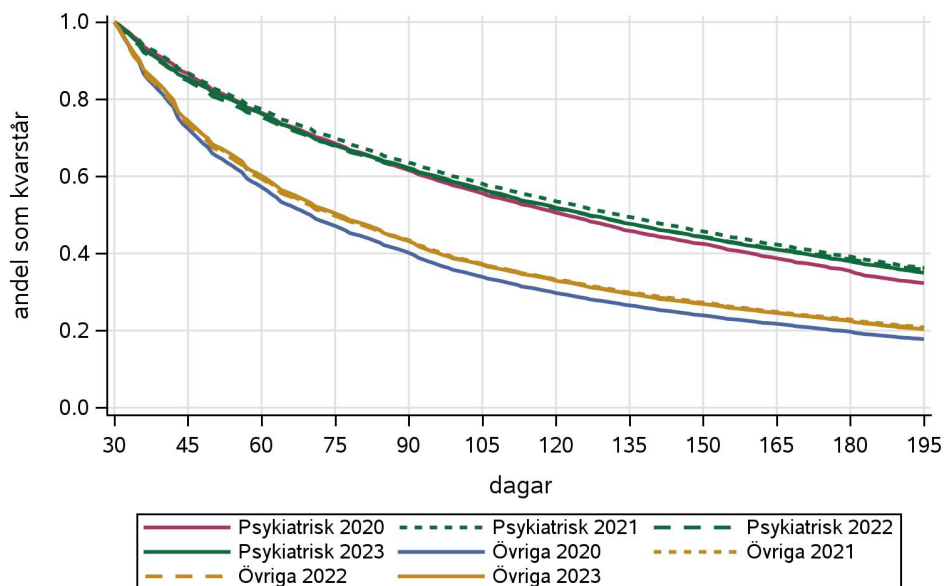
Figur 10 visar summan av ansökningsklassificeringarna: ansökan för sökande som ej längre är sjukskriven, ansökan för sökande som fortfarande har ett pågående sjukfall. Det som visas är 2-veckorstrenden. Vid något enstaka tillfälle är denna indikator över ansökningar högre vår och försommar 2024 än motsvarande period 2023, men i skrivande stund är nivåerna identiska. Tolkning är därför att sjukpenningen ser ett liknande antal ansökningar som föregående år även vad gäller vilka diagnoser som ansökningarna avser. Utifrån denna indikator hålls inflödet till sjukpenningen oförändrat relativt föregående prognos.

Sjukfallens varaktighet

Utvecklingen av varaktigheten är fortsatt stabil sedan det tillfälliga stoppet i bedömning mot hela arbetsmarknaden hösten 2020 och de senare genomförda regeländringarna.²³ Därför behålls kvarstående sannolikheterna oförändrade jämfört föregående prognos för sjukfallslängder upp till omkring 3 år men höjs marginellt för de längre sjukfallen.

²³ De regeländringar som infördes berör främst bedömningar vid sjukskrivningsdag 180. I december 2020 infördes ett tillfälligt stopp av prövningar mot normalt förekommande arbete vid dag 180. I mars 2021 infördes undantaget *överbärande skäl*. I februari 2022 infördes ytterligare undantag. Undantagen används i väldigt stor omfattning varför få sjukskrivningar avslutas vid dag 180 inom nuvarande regelverk.

Figur 11. Kvarståendesannolikheter uppdelat på psykiatriska diagnoser och övriga

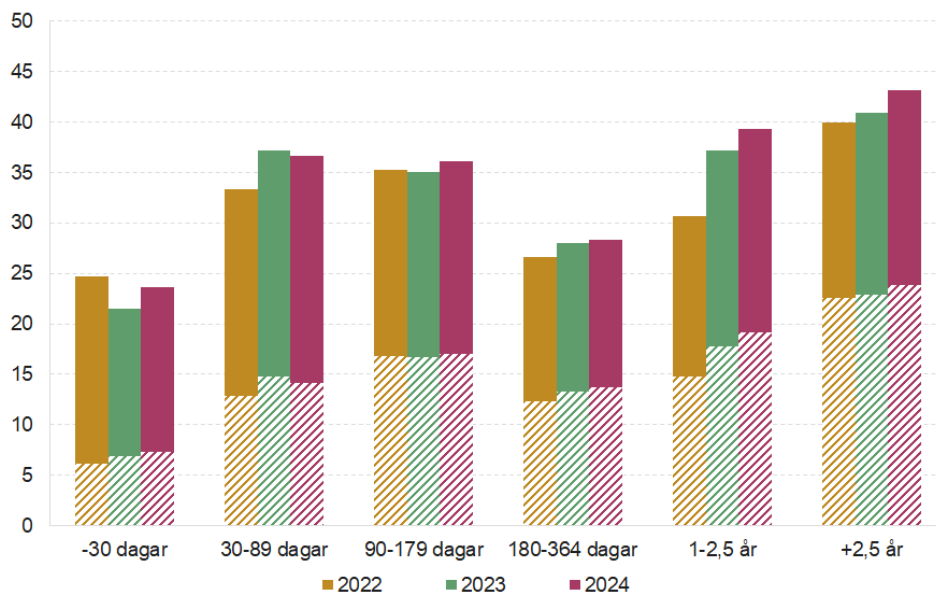

I Figur 11 visas överlevnadssannolikheter för startade sjukfall tredje kvartalet åren 2020 – 2023 uppdelat på psykiatriska diagnoser och övriga diagnoser. Inga signifikanta skillnader kan noteras sedan 2021 utan varaktigheten är att beteckna som stabil.

Pågående sjukfall

Antalet pågående sjukfall har ökat något för den senaste helårsperioden där det finns data, från omkring 200 000 i januari 2023 till 207 000 i januari 2024. Ökningen består både av psykiatriska- och övriga diagnoser, se Figur 12 nedan.

Figur 12 Pågående sjukfall i januari respektive år
Tusental, psykiatriska diagnoser streckade.

Sammantaget ger samtliga mått (inflöde, varaktighet, bestånd) bilden av en relativt stabil men svagt ökande utveckling. Som tidigare nämnts så saknas dock för närvarande tillförlitliga utfall för de senaste två månaderna, varför det är svårt att uttala sig om dagsaktuella trender och nivåer. För djupare analys av sjukfrånvarons utveckling hänvisar vi därför till tidigare prognosdokument och vi återkommer med en ny analys vid nästa prognostillfälle i oktober.

Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i april 2024. Beloppen anges i tusental kronor.

	2024	2025	2026 ¹	2027 ¹
Föregående prognosbelopp	46 315 191	48 194 738	49 840 338	51 398 712
Överföring till/från andra anslagsposter	+116	-	-	-
Ändrade makroekonomiska antaganden	-6 719	-17 116	-27 299	-63 090
Volym- och strukturförändringar	+103 790	+11 777	+80 630	+138 049
Regelförändringar	-	-	-	-
Övrigt	-	-	-	-
Ny prognos	46 412 378	48 189 399	49 893 669	51 473 671
Differens i 1000-tal kronor	+97 187	-5 339	+53 331	+74 959
Differens i procent	+0,2	0,0	+0,1	+0,1

¹ Prognoser är osäkra. Osäkerheten ökar ju längre tidshorisont som prognosen avser.

Överföring till/från andra anslagsposter

Andelen sjukfall som förväntas få rehabiliteringspenning sänks något för innevarande år, vilket höjer prognosen för sjukpenning. Anslagsposten rehabiliteringspenning sänks med motsvarande belopp.

Ändrade makroekonomiska antaganden

Konjunkturinstitutet har sänkt prognosen för timlöneutvecklingen, vilket sänker prognosen för sjukpenning.

Volym- och strukturförändringar

Prognosen lämnas i det närmaste oförändrad på grund av att tillförlitliga nya utfall i princip saknas sedan senaste prognos. Den svaga höjningen beror främst på en något höjd kvarstående sannolikhet för långa sjukfall.

1:1.19 Rehabiliteringspenning

Prognos anslagspost. Beloppen anges i tusental kronor

	2023 ¹	2024	2025	2026 ²	2027 ²
Ingående överföringsbelopp	-36 255	0	0	0	0
Anslag ³	623 000	735 000	47 000	48 000	50 000
Tilldelade medel	586 745	735 000	47 000	48 000	50 000
Utfall/Prognos	503 660	33 536	33 756	34 950	36 057
Avvikelse från anslag	119 340	701 464	13 244	13 050	13 943
Avvikelse från tilldelade medel	83 085	701 464	13 244	13 050	13 943
Högsta anslagskredit	50 550	36 750	2 350	2 400	2 500
Tillgängliga medel	637 295	771 750	49 350	50 400	52 500
Överskridande av anslagskredit	0	0	0	0	0

¹ Utfall.

² Prognoser är osäkra. Osäkerheten ökar ju längre tidshorisont som prognosen avser.

³ Enligt 2024:BP25:1 Hämtad 2024-06-26

Utgifterna för anslagsposten 2024 beräknas bli 34 miljoner kronor, vilket är 701 miljoner kronor lägre än anslagsbeloppet och tilldelade medel.

Bakgrundsfakta

Den som har nedsatt arbetsförmåga med minst en fjärdedel på grund av sjukdom och som deltar i arbetslivsinriktad rehabilitering kan få rehabiliteringspenning eller rehabiliteringspenning i särskilda fall. Rehabiliteringspenning kan betalas ut som hel, tre fjärdedels, halv eller en fjärdedels ersättning. Rehabiliteringspenningen är begränsad till ett visst antal dagar med olika nivåer av ersättningen på samma sätt som sjukpenningen. Den som deltar i arbetslivsinriktad rehabilitering kan även få ett särskilt bidrag för vissa merkostnader som den försäkrade får till följd av rehabiliteringen, till exempel bidrag till resor till och från rehabiliteringen.

Analys

Utfallet för de första fyra månaderna 2024 blev cirka 12 miljoner kronor, en minskning från knappt 300 miljoner under motsvarande period 2023. Anledningen till de minskade utgifterna är en ny och korrekt tolkning av regelverket kring dem som deltar i en arbetslivsinriktad åtgärd inom det förstärkta samarbetet med arbetsförmedlingen. Tidigare kunde man få rehabiliteringspenning i den omfattning som arbetsförmågan bedömdes ha blivit nedsatt innan åtgärden startade. Den nya tolkningen gör gällande att de enbart kan få rehabiliteringspenning i den omfattning som åtgärden

förhindrar arbete. Individerna kan samtidigt ansöka om och beviljas sjukpenning och när det sker samordnas utbetalningen av förmånerna. Rehabiliteringspenning minskas med det belopp den försäkrade för samma tid får sjukpenning. Den nya tolkning innebär att andelen sjukfall som får rehabiliteringspenning minskar kraftigt relativt sjukpenningen. Andelen bedöms ligga kvar på en närmast obefintlig nivå för hela prognosperioden, vilket innebär väldigt låga utgifter för rehabiliteringspenning. Andelens storlek är dock neutral för statens budget då sjukpenning ersätts med samma nivå.

Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i april 2024. Beloppen anges i tusental kronor.

	2024	2025	2026 ¹	2027 ¹
Föregående prognosbelopp	33 581	33 760	34 913	36 004
Överföring till/från andra anslagsposter	-116	-	-	-
Ändrade makroekonomiska antaganden	-4	-12	-19	-44
Volym- och strukturförändringar	+75	+8	+56	+97
Regelförändringar	-	-	-	-
Övrigt	-	-	-	-
Ny prognos	33 536	33 756	34 950	36 057
Differens i 1000-tal kronor	-45	-4	+37	+53
Differens i procent	-0,1	0,0	+0,1	+0,1

¹ Prognoser är osäkra. Osäkerheten ökar ju längre tidshorisont som prognosen avser.

Överföring till/från andra anslagsposter

Se sjukpenningavsnittet.

Ändrade makroekonomiska antaganden

Se sjukpenningavsnittet.

Volym- och strukturförändringar

Se sjukpenningavsnittet.

1:1.15 Närståendepenning

Prognos anslagspost. Beloppen anges i tusental kronor

	2023 ¹	2024	2025	2026 ²	2027 ²
Ingående överföringsbelopp	0	0	-8 296	-16 097	-23 459
Anslag ³	199 000	219 000	228 000	234 000	239 000
Tilldelade medel	199 000	219 000	219 704	217 903	215 541
Utfall/Prognos	182 466	227 296	235 801	241 362	247 534
Avvikelse från anslag	16 534	-8 296	-7 801	-7 362	-8 534
Avvikelse från tilldelade medel	16 534	-8 296	-16 097	-23 459	-31 993
Högsta anslagskredit	9 950	10 950	11 400	11 700	11 950
Tillgängliga medel	208 950	229 950	231 104	229 603	227 491
Överskridande av anslagskredit	0	0	4 697	11 759	20 043

¹ Utfall.² Prognoser är osäkra. Osäkerheten ökar ju längre tidshorisont som prognosen avser.³ Enligt 2024:BP25:1 Hämtad 2024-06-26

Utgifterna för anslagsposten 2024 beräknas bli 227 miljoner kronor, vilket är 8 miljoner kronor högre än anslagsbeloppet och tilldelade medel, men ryms inom medgiven anslagskredit.

Bakgrundsfakta

Närståendepenning betalas ut till en person som avstår från förvärvsarbete för att vårda en nära anhörig som är svårt sjuk. Antalet ersättningsdagar är, i de flesta fall, högst 100 dagar för varje person som vårdas. Närståendepenning kan betalas ut som hel, tre fjärdedels, halv eller en fjärdedels ersättning.

Ersättningsnivån för närståendepenning är knappt 80 procent av den försäkrades sjukpenninggrundande inkomst (SGI). Inkomsttaket vid beräkning av den försäkrades SGI höjdes från 7,5 till 8 prisbasbelopp den 1 juli 2018 och höjdes igen till 10 prisbasbelopp 1 januari 2022.

Analys

Under coronapandemin var efterfrågan på Närståendepenning låg, till stor del berodde det på restriktioner. Efter pandemin har efterfrågan stigit, första kvartalet 2024 var hela 34 procent högre än första kvartalet 2023. Under april och maj har ökningstakten avtagit och de månaderna var 25 procent högre än utgiften för motsvarande månader under 2023. Från och med 2024 beräknas användandet återgå till normalnivå, här definierad som

genomsnittet för åren 2013–2019. Utgifterna prognostiseras däremot att öka över hela prognosperioden på grund av ökande löner och priser.

Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i april 2024. Beloppen anges i tusental kronor.

	2024	2025	2026 ¹	2027 ¹
Föregående prognosbelopp	229 693	235 951	241 620	248 119
Överföring till/från andra anslagposter	-	-	-	-
Ändrade makroekonomiska antaganden	-86	-150	-258	-585
Volym- och strukturförändringar	-2 311	-	-	-
Regelförändringar	-	-	-	-
Övrigt	-	-	-	-
Ny prognos	227 296	235 801	241 362	247 534
Differens i 1000-tal kronor	-2 397	-150	-258	-585
Differens i procent	-1,0	-0,1	-0,1	-0,2

¹ Prognoser är osäkra. Osäkerheten ökar ju längre tidshorisont som prognosen avser.
Överföring till/från andra anslagposter

Ändrade makroekonomiska antaganden

Konjunkturinstitutets nya prognos sänker prognosen något för hela prognosperioden.

Volym- och strukturförändringar

Ett väldigt lågt utfall för maj månad gör att prognosen för 2024 justeras ned något då det inte förväntas att det låga majutfallet är en omflyttning till senare månader på året.

1:1.20 Arbetshjälpmedel m.m.

Prognos anslagspost. Beloppen anges i tusental kronor

	2023 ¹	2024	2025	2026 ²	2027 ²
Ingående överföringsbelopp	-1 805	0	0	0	0
Anslag ³	127 050	129 010	124 000	128 000	132 000
Tilldelade medel	125 245	129 010	124 000	128 000	132 000
Utfall/Prognos	115 684	110 000	114 000	118 000	122 000
Avvikelse från anslag	11 366	19 010	10 000	10 000	10 000
Avvikelse från tilldelade medel	9 561	19 010	10 000	10 000	10 000
Högsta anslagskredit	4 502	6 450	6 200	6 400	6 600
Tillgängliga medel	129 747	135 460	130 200	134 400	138 600
Överskridande av anslagskredit	0	0	0	0	0

¹ Utfall.

² Prognoser är osäkra. Osäkerheten ökar ju längre tidshorisont som prognosen avser.

³ Enligt 2024:BP25:1 Hämtad 2024-06-26

Utgifterna för anslagsposten 2024 beräknas bli 110 miljoner kronor, vilket är 19 miljoner kronor lägre än anslagsbeloppet och tilldelade medel.

Bakgrundsfakta

Arbetsgivaren och den försäkrade kan vardera få bidrag till arbetshjälpmedel med högst 50 000 kronor. Bidrag till datorbaserade hjälpmedel får dock beviljas med högre belopp än 50 000 kronor. Om det finns synnerliga skäl, kan Försäkringskassan medge att bidrag till arbetshjälpmedel även i ett annat fall lämnas med ett högre belopp.

Merkostnader för arbetsresor kan beviljas när en försäkrad som är sjuk kan arbeta, men inte kan ta sig till och från arbetet på vanligt sätt. Försäkringskassan kan då istället för sjukpenning betala ut ersättning för de merutgifter som uppkommer på grund av att den försäkrade måste använda sig av ett dyrare färd sätt.

Analys

Utfallet under januari–maj blev 46 miljoner kronor. Det är 9 miljoner kronor mindre än motsvarande period förra året. En möjlig förklaring till det lägre utfallet är att utgifterna för bidrag till arbetshjälpmedel minskar på grund av att färre ansöker om bidraget. Ytterligare en förklaring till de lägre utfallen är att det för närvarande råder kapacitetsbrist i handläggningen, som beror på personalomsättning och begränsad ersättningsrekrytering. En konsekvens av kapacitetsbristen är att arbetstagare med behov av arbetshjälpmedel får

vänta längre på beslut och det ökar risken för sjukskrivningar och ohälsa. Utgifter för arbetsresor som ingår i Övrigt ökar.

Utgifterna som rör bidrag till arbetshjälpmedel var totalt 90 miljoner kronor under 2019 och de bedöms för 2024 bli totalt 40 miljoner kronor. Det är en minskning med 56 procent. För 2024 bedömer Försäkringskassan att utgifterna för Bidrag till arbetshjälpmedel minskar till 40 miljoner kronor och sedan ökar till följd av den generella prisökningen och av en utveckling mot att man använder mer avancerade hjälpmedel. Utgifterna för posten Övrigt (inklusive arbetsresor) bedöms fortsätta öka under prognosperioden. Sammantaget bedöms utgifterna öka från 110 miljoner kronor 2024 till 122 miljoner kronor 2027.

Fördelning av utgifter 2024–2027

Tusental kronor

	2024	2025	2026 ¹	2027 ¹
Totalt	110 000	114 000	118 000	122 000
Bidrag till arbetshjälpmedel	40 000	43 000	46 000	49 000
Övrigt	70 000	71 000	72 000	73 000

¹ Prognoser är osäkra. Osäkerheten ökar ju längre tidshorisont som prognosen avser.

Osäkerhetsanalys

Handläggningstiderna har ökat för ansökningarna av bidrag till arbetshjälpmedel. Det gör att det framöver finns en osäkerhet kring månadsutbetalningar. Om verksamheten får möjlighet att arbeta av ärendekön kan det bli högre utbetalningar än prognostiserat. En annan osäkerhet är att det från och med den 1 juli 2024 förtydligas i regelverket för bidrag till arbetshjälpmedel att bidrag även kan ges vid uppdateringar och uppgraderingar av arbetshjälpmedel.

Jämförelse med föregående prognos

Prognosen är oförändrad jämfört med föregående prognos som lämnades till regeringen i april 2024.

1:1.5 Boendetillägg

Prognos anslagspost. Beloppen anges i tusental kronor

	2023 ¹	2024	2025	2026 ²	2027 ²
Ingående överföringsbelopp	-10 502	0	-4 027	-12 736	-24 784
Anslag ³	300 888	290 207	287 168	282 335	276 261
Tilldelade medel	290 386	290 207	283 141	269 599	251 477
Utfall/Prognos	287 872	294 234	295 877	294 383	290 579
Avvikelse från anslag	13 016	-4 027	-8 709	-12 048	-14 318
Avvikelse från tilldelade medel	2 514	-4 027	-12 736	-24 784	-39 102
Högsta anslagskredit	13 844	14 510	14 358	14 116	13 813
Tillgängliga medel	304 230	304 717	297 499	283 715	265 290
Överskridande av anslagskredit	0	0	0	10 668	25 289

¹ Utfall.

² Prognoser är osäkra. Osäkerheten ökar ju längre tidshorisont som prognosen avser.

³ Enligt 2024:BP25:1 Hämtad 2024-06-26

Utgifterna för anslagsposten 2024 beräknas bli 294 miljoner kronor, vilket är 4 miljoner kronor högre än anslagsbeloppet och tilldelade medel, men ryms inom medgiven anslagskredit.

Bakgrundsfakta

Boendetillägget är ett tillägg till sjukpenning, sjukpenning i särskilda fall, rehabiliteringspenning och rehabiliteringspenning i särskilda fall. Den som har rätt till bostadstillägg har inte rätt till boendetillägg.

Boendetillägget kan uppgå till högst 84 000 kronor per år till en ensamstående försäkrad och till högst 42 000 kronor per år till en försäkrad som är gift eller sambo. Till hushåll med ett barn, två barn respektive tre eller flera barn är beloppen 12 000, 18 000 respektive 24 000 kronor högre.

Analys

Utfallet för de första kvartalet 2024 blev knappt 121 miljoner kronor, en ökning med drygt 2 procent jämfört med 2023. Ökningen beror på att fler personer fick boendetillägg, medan medelersättningen endast ökat svagt. En

stor del av dem som erhåller boendetillägg har sjukpenning respektive rehabiliteringspenning i särskilda fall varför utgifterna följer förändringstakten i stocken av dessa.

Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i april 2024. Beloppen anges i tusental kronor.

	2024	2025	2026 ¹	2027 ¹
Föregående prognosbelopp	295 415	295 276	292 428	287 769
Överföring till/från andra anslagsposter	-	-	-	-
Ändrade makroekonomiska antaganden	-	-	-	-
Volym- och strukturförändringar	-1 181	+601	+1 955	+2 810
Regelförändringar	-	-	-	-
Övrigt	-	-	-	-
Ny prognos	294 234	295 877	294 383	290 579
Differens i 1000-tal kronor	-1 181	+601	+1 955	+2 810
Differens i procent	-0,4	+0,2	+0,7	+1,0

¹ Prognoser är osäkra. Osäkerheten ökar ju längre tidshorisont som prognosen avser.

Volym- och strukturförändringar

Prognosen bedöms ha höjts för mycket för innevarande år och sänks därför något. Däremot höjs prognosen marginellt åren 2025 – 2027 som följd av att en något högre andel av beståndet av sjukpenning i särskilda fall beräknas få boendetillägg. Notera nedan att detta bestånd dock beräknas börja falla efter 2025. Detta förklarar också varför utgiften för boendetillägget beräknas sjunka något efter 2025.

1:1.8 Sjukpenning respektive rehabiliteringspenning i särskilda fall

Prognos anslagspost. Beloppen anges i tusental kronor

	2023 ¹	2024	2025	2026 ²	2027 ²
Ingående överföringsbelopp	-1 529	-4 191	0	-5 130	-11 846
Anslag ³	224 161	219 270	229 431	226 506	209 836
Tilldelade medel	222 632	215 079	229 431	22 607	192 964
Utfall/Prognos	226 823	231 978	234 561	233 352	229 544
Avvikelse från anslag	-2 662	-12 708	-5 130	-6 716	-7 835
Avvikelse från tilldelade medel	-4 191	-16 899	-5 130	-6 716	-19 681
Högsta anslagskredit	10 358	10 963	11 471	11 331	11 085
Tillgängliga medel	232 990	226 042	220 902	232 837	220 948
Överskridande av anslagskredit	0	5 936	-6 341	515	8 596

¹ Utfall.² Prognoser är osäkra. Osäkerheten ökar ju längre tidshorisont som prognosen avser.³ Enligt 2024:BP25:1 Hämtad 2024-06-26

Utgifterna för anslagsposten 2024 beräknas bli 232 miljoner kronor, vilket är 13 miljoner kronor högre än anslagsbeloppet och 17 miljoner kronor högre än tilldelade medel. Detta innebär att anslagskrediten överskrids med 6 miljoner kronor. Försäkringskassan avser att i en särskild skrivelse begära tilläggsanslag motsvarande avvikelsen från tilldelade medel. Förutsatt att tilläggsanslaget beviljas blir det inget ingående överföringsbelopp 2025.

Bakgrundsfakta

Sjuk- eller rehabiliteringspenning i särskilda fall kan en försäkrad få som blivit av med sin aktivitetsersättning på grund av att hen fyllt 30 år eller fått tidsbegränsad sjukersättning maximal tid. Ett villkor är att hen inte har någon sjukpenninggrundande inkomst eller att den är mindre än 80 300 kronor per år.

Sjuk- och rehabiliteringspenning i särskilda fall uppgår till högst 160 kr per dag.

Analys

Utfallet för de första fem månaderna 2024 blev 96 miljoner kronor, vilket är en ökning med 3 procent jämfört med 2023. Utgifterna för Sjuk- eller rehabiliteringspenning i särskilda fall har under en lång tid varit ökande. Den senaste tiden har dock denna ökningstakt mattats av. Den minskande

ökningstakten för utgifterna beror på att antalet personer som har ersättningen ökar i långsammare takt än tidigare år. Utgifterna beräknas öka väldigt svagt till och med år 2025, för att sedan börja minska. Detta då antalet personer som beräknas lämna aktivitetsersättningen på grund av att de fyller 30 år beräknas bli färre.

Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i april 2024. Beloppen anges i tusental kronor.

	2024	2025	2026 ¹	2027 ¹
Föregående prognosbelopp	232 814	234 844	233 820	230 135
Överföring till/från andra anslagsposter	-	-	-	-
Ändrade makroekonomiska antaganden	-	-	-	-
Volym- och strukturförändringar	-836	-283	-468	-591
Regelförändringar	-	-	-	-
Övrigt	-	-	-	-
Ny prognos	231 978	234 561	233 352	229 544
Differens i 1000-tal kronor	-836	-283	-468	-591
Differens i procent	-0,4	-0,1	-0,2	-0,3

¹ Prognoser är osäkra. Osäkerheten ökar ju längre tidshorisont som prognosen avser.

Volym- och strukturförändringar

Föregående prognos överskattade ökningstakten något. Prognosen sänks därför marginellt.

1:2 Aktivitets- och sjukersättningar m.m.

Prognos anslag. Beloppen anges i tusental kronor

	2023 ¹	2024	2025	2026 ²	2027 ²
Hela anslaget	46 605 175	51 571 458	51 717 628	52 085 397	53 408 787
Därav					
1:2.5 Aktivitets- och sjukersättningar	35 659 456	39 655 217	39 329 020	39 514 058	40 418 022
1:2.6 Bostadstillägg till personer med aktivitets- och sjukersättningar	5 915 719	6 515 241	6 846 066	6 969 595	7 151 545
1:2.8 Statlig ålderspensionsavgift för aktivitets- och sjukersättningar	5 030 000	5 401 000	5 542 542	5 601 744	5 839 220

¹ Utfall.² Prognoser är osäkra. Osäkerheten ökar ju längre tidshorisont som prognosen avser.

Detaljerade uppgifter om den statliga ålderspensionsavgiften återfinns i bilaga 4. Där finns förutom anslagsbelastning även uppgifter om preliminär avgift, reglering avseende förhållandena tre år tidigare, prognostiserad avgift för respektive år samt en jämförelse med föregående prognos.

1:2.5 Aktivitets- och sjukersättningar

Prognos anslagspost. Beloppen anges i tusental kronor

	2023 ¹	2024	2025	2026 ²	2027 ²
Ingående överföringsbelopp	-1 078 567	-2 077 023	0	-1 431 020	-6 953 318
Anslag ³	34 661 000	38 201 000	37 898 000	37 523 000	37 839 000
Tilldelade medel	33 582 433	36 123 977	37 898 000	36 091 980	34 416 922
Utfall/Prognos	35 659 456	39 655 217	39 329 020	39 514 058	40 418 022
Avvikelse från anslag	-998 456	-1 454 217	-1 431 020	-1 991 058	-2 579 022
Avvikelse från tilldelade medel	-2 077 023	-3 531 240	-1 431 020	-3 422 078	-6 001 100
Högsta anslagskredit	2 078 760	1 910 050	1 894 900	1 876 150	1 891 950
Tillgängliga medel	35 661 193	38 034 027	39 792 900	37 968 130	36 308 872
Överskridande av anslagskredit	0	1 621 190	-463 880	1545 928	4 109 150

¹ Utfall.² Prognoser är osäkra. Osäkerheten ökar ju längre tidshorisont som prognosen avser.³ Enligt 2024:BP25:1 Hämtad 2024-06-26

Utgifterna för anslagsposten 2024 beräknas bli 39,7 miljarder kronor, vilket är 1,5 miljarder kronor högre än anslagsbeloppet och 3,5 miljarder kronor högre än tilldelade medel. Detta innebär att anslagskrediten överskrids med 1,6 miljarder kronor. Försäkringskassan avser att i en särskild skrivelse begära tilläggsanslag motsvarande avvikelserna från tilldelade medel. Förutsatt att tilläggsanslaget beviljas blir det inget ingående överföringsbelopp 2025.

Bakgrundsfakta

Aktivitetsersättning kan beviljas försäkrade i åldrarna 19–29 år. Ersättningen är alltid tidsbegränsad och kan beviljas för maximalt tre år i taget. Aktivitetsersättningen kan beviljas till personer som under minst ett års tid har en nedsatt arbetsförmåga på grund av sjukdom, skada eller funktionsnedsättning. Ersättningen kan även beviljas till personer med förlängd skolgång, som på grund av en funktionsnedsättning inte har avslutat sin utbildning på grundskole- eller gymnasienivå.

Försäkrade i åldrarna 19–65 år som har en stadigvarande nedsatt arbetsförmåga på grund av sjukdom, skada eller funktionsnedsättning kan ha rätt till sjukersättning. Försäkrade med sjukersättning kan dels vara personer som har beslut enligt de regler som gällde före den 1 juli 2008, dels vara personer som har beslut enligt det nya regelverket som gäller från och med den 1 juli 2008. De som omfattas av det gamla regelverket har möjlighet att arbeta enligt reglerna för steglös avräkning. Personer som beviljas sjukersättning enligt det nya regelverket omfattas istället av reglerna för vilande sjukersättning.

Aktivitets- och sjukersättningar kan betalas ut i form av inkomstrelaterad ersättning och garantiersättning. Den inkomstrelaterade ersättningen är 64,7 procent av den försäkrades antagandeinkomst, som är ett genomsnitt av inkomsten åren innan inträdet till aktivitets- eller sjukersättning, innan arbetsförmågan blev nedsatt. Hel garantinivå för den som är mellan 30 och 65 år motsvarar 2,78 prisbasbelopp. För yngre varierar garantinivån mellan 2,48 och 2,73 prisbasbelopp och ökar med personens ålder. Såväl inkomstrelaterad ersättning som garantiersättning följer prisbasbeloppets utveckling. Aktivitets- och sjukersättning kan ges som hel, tre fjärdedels, halv eller en fjärdedels ersättning.

Analys

Antalet personer med sjukersättning har successivt minskat sedan mitten av 2005, förutom år 2023, då det istället blev en ökning på grund av att den övre åldersgränsen höjdes. Den trendmässiga minskningen förväntas att fortsätta under prognosperioden, med undantag för år 2026, då antalet återigen beräknas öka till följd av att den övre åldersgränsen höjs. Regeländringens effekt beskrivs mer utförligt under rubriken Höjd åldersgräns i sjukersättningen.

Under år 2023 ökade antalet personer med sjukersättning med cirka 11 000 personer och uppgick i december 2023 till ungefär 227 000 personer. I

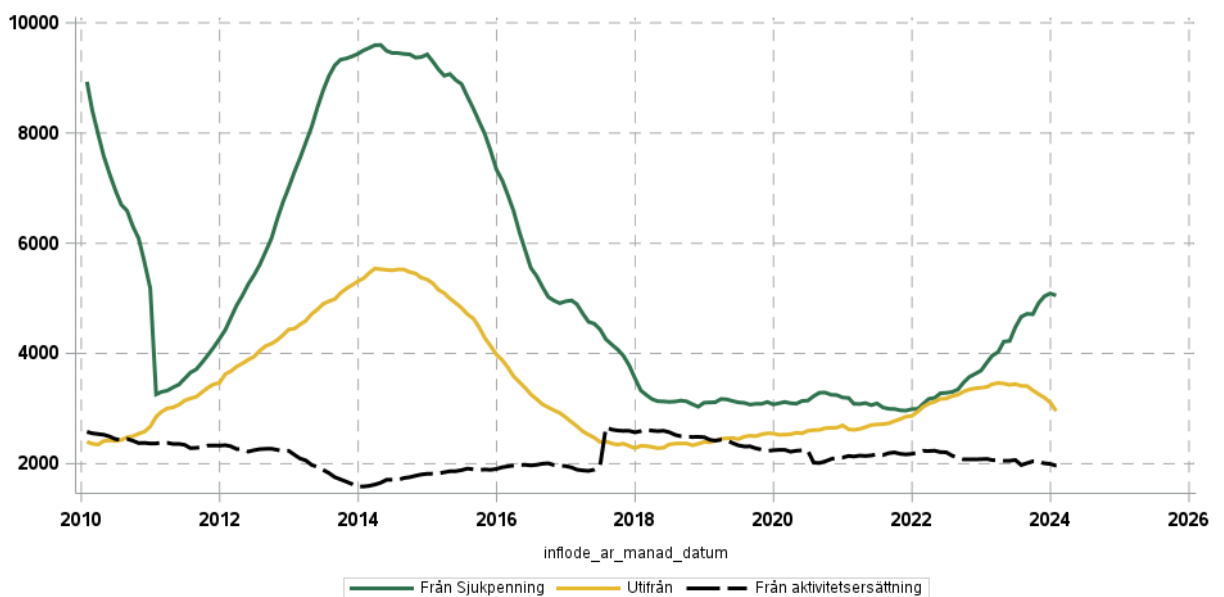
december 2024 beräknas antalet ha minskat till 217 000 personer. Framöver förväntas det att bli en minskning till 200 000 i december 2027.

Att antalet personer minskar under prognosperioden beror främst på att många som uppbär sjukersättning kommer att lämna förmånen till följd av att de uppnår högsta tillåtna ålder samt att de senaste årens förhållandevis låga nivå av nybeviljade sjukersättningar förväntas bestå under större delen av prognosperioden. Antalet nybeviljanden övergick dock till att öka under 2023 och förväntas befinna sig på en högre nivå, främst under prognosperiodens början. Det beror dels på de nya särskilda reglerna för äldre, som beskrivs längre ned, dels på att balanser i handläggningen arbetas ned i en högre omfattning än tidigare.

Inflödet av nya personer med sjukersättning var relativt stabilt mellan 2018 och 2021 och varierade mellan 8000 och 9000 årligen, se Figur 14. År 2022 ökade inflödet till 11 000 och under 2023 påbörjades 15 500 sjukersättningar. Ökningen är framförallt en följd av regeländringar som trädde i kraft den 1 september 2022 och förklaras närmare i nästa avsnitt.

Utöver den ökning som kan hänföras till de särskilda reglerna för äldre, har även inflödet ökat bland personer i åldrarna 19 – 60 år.

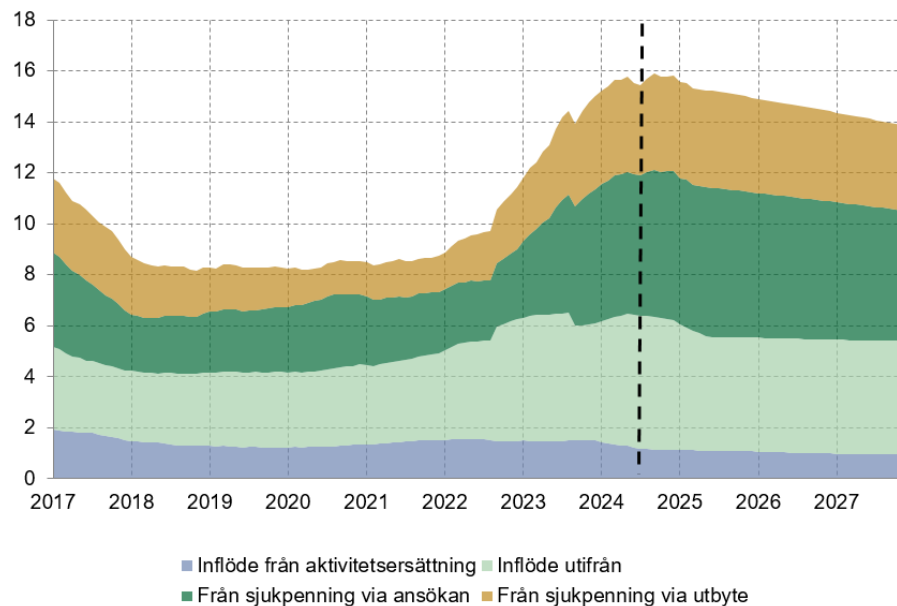
Figur 13 Inflöde av personer i åldrarna 19 – 60 år, utfall

Det kan delvis förklaras av att balanser av utbytesärenden har arbetats ned i snabbare takt än vanligt. Ökningen är däremot även påtaglig i kategorin utifrån och betraktas därför inte som tillfällig. Inflödesprognosen justeras därför upp.

Figur 14 Inflöde sjukersättning, utfall och prognos

Tusental, R12

Särskilda regler för personer mellan 61 och 65 år

De nya reglerna för personer mellan 61 och 65 har gällt sedan den 1 september 2022. Dessa personer omfattas av särskilda regler, där arbetsförmågan endast prövas mot arbeten i yrken som de har erfarenhet av samt andra lämpliga arbeten som är tillgängliga. Dessa regler kommer under prognosperioden anpassas på det sättet att intervallet förskjuts med ett år när åldersgränserna i sjukersättningen justeras, vilket beskrivs i nästa avsnitt.

Reglerna har påverkat inflödet till sjukersättning från sjukpenning samt inflödet till sjukersättning utifrån. Antalet utbytesärenden har exempelvis legat på en betydligt högre nivå år 2023 än 2020 och åren dessförinnan. Gällande övergångar från sjukpenning till sjukersättning, är det på längre sikt osäkert hur denna regeländring harmoniserar med de nyligen införda regeländringarna inom sjukpenningen, där både inkomsttakets höjts och bedömningsgrunderna ändrats för äldre sjukskrivna. Det kan vara så att individens incitament att gå från sjukpenning till sjukersättning försvagats, givet nämnda regeländringar inom sjukpenningen.

Höjd åldersgräns i sjukersättningen

Ändringarna i pensionssystemet innebär att åldersgränserna i socialförsäkringen anpassas.²⁴ För sjukersättningen höjdes den högsta tillåtna åldern från 64 till 65 år från och med januari 2023. Sammantaget beräknas regeländringen innebära en ökning av utgifterna med ungefär 1,9 miljarder

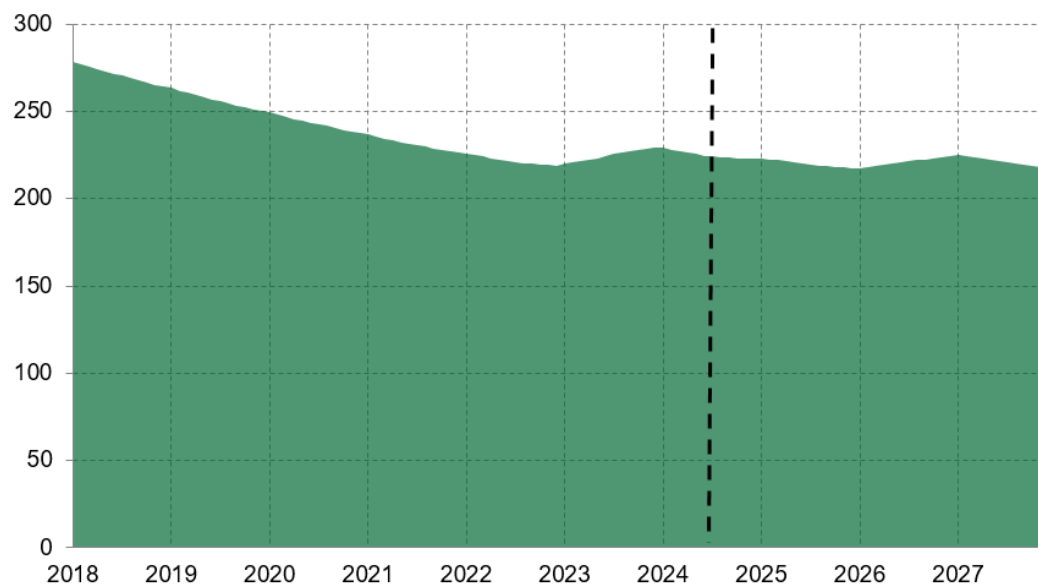
²⁴ DS 2019:2 Höjda åldersgränser i pensionssystemet och i andra trygghetssystem

kronor år 2024. Effekten blir lite mer än dubbel jämfört med 2023, när ytterligare en ålderskohort förblir i förmånen året ut, samtidigt som prisbasbeloppet är högre för 2024. Regeländringen har inneburit att antalet personer med sjukersättning ökade under 2023. I år förväntas de istället att återgå till att minska och fortsätta att göra det framöver.

Från och med 2026 knyts åldersgränsen till riktåldern, vilket innebär att den högsta tillåtna åldern höjs ytterligare, från 65 till 66 år. Effekten under 2026 och 2027 förväntas på det stora hela bli ungefär densamma som under 2023 och 2024, i fråga om antalet personer som påverkas. Hur stor påverkan blir på utgifterna beror mycket på prisbasbeloppets utveckling. Regeländringens effekt på antalet personer med sjukersättning visas i Figur 15 nedan.

Figur 15 Bestånd sjukersättning

Tusental

Medelersättningen i sjukersättningen påverkades under 2023 av att flera personer som blev beviljade ersättning fick stora belopp utbetalt retroaktivt efter att ha väntat länge på beslut. Det förväntas även att påverka medelersättningen under större delen av 2024. Balanser i handläggningen bedöms sedermera bli nedarbetade och medelersättningen, uttryckt i prisbasbelopp, antas återgå till ungefär den nivå som rådde 2022.

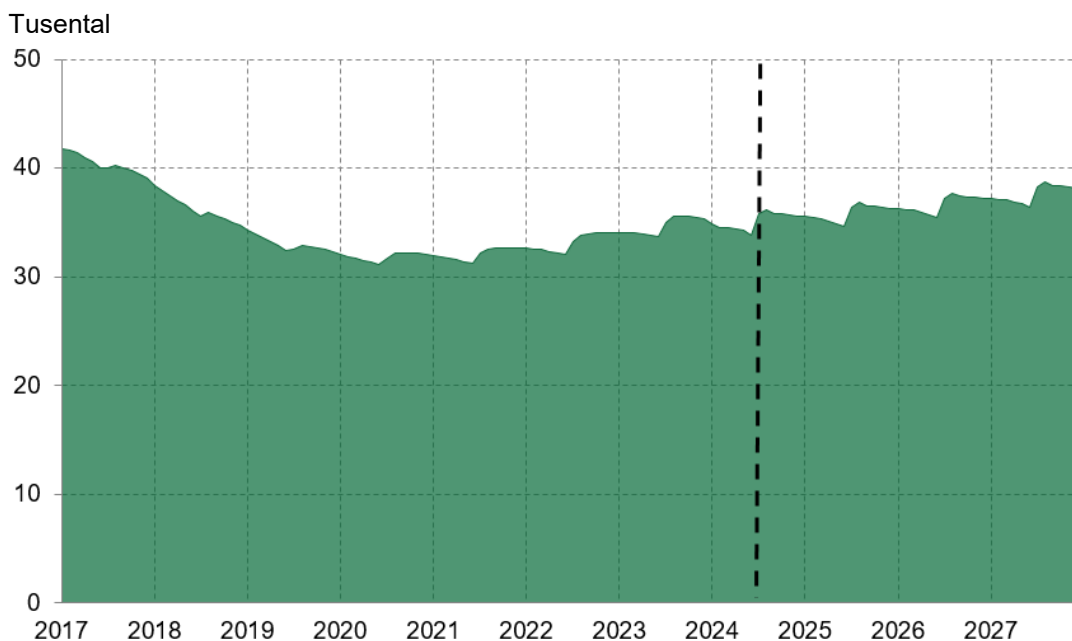
Inom handläggningen av sjukersättning i utlandsärenden är handläggningstiderna fortfarande längre än önskat och ärendebalanserna för höga till följd av för låg bemanning. Väntetiden för dem som ansökt är lång. Ärenden som väntat länge på handläggning behöver ofta kompletteras med uppdaterad information vilket minskar vår produktivitet. Ambitionsnivån för handläggningstider sänktes under våren från 90 till 120 dagar. Rekryteringar har

gjorts men det bedöms inte vara i tillräcklig omfattning för att hantera situationen.

Aktivitetsersättning

Till skillnad från utvecklingen inom sjukersättningen, har antalet personer med aktivitetsersättning ökat under många år. Under 2017 skedde dock ett trendbrott och antalet personer med aktivitetsersättning minskade med ungefär 10 000 mellan december 2016 och december 2019. Antalet personer i ersättningen har därefter ökat något och förväntas fortsätta öka i en förhållandevis långsam takt under prognosperioden. Den tidigare minskningen beror till viss del på att hel sjukersättning från och med den 1 mars 2017 kan beviljas till personer mellan 19 och 29 år. Sedan regeländringen har ungefär 3 500 personer med aktivitetsersättning för nedsatt arbetsförmåga blivit beviljade sjukersättning innan de hunnit fylla 30 år. Majoriteten av övergångarna har skett under juli månad åren 2017–2021, då flertalet försäkringsperioder löpte ut. Dessa övergångar påverkar varken det samlade antalet personer med aktivitets- och sjukersättningar eller utgifterna, då ersättningen är lika stor oavsett vilken av förmånerna personen får.

Figur 16 Bestånd aktivitetsersättning

En annan orsak till att antalet personer med aktivitetsersättning minskade till och med 2019 är att inflödet minskade mellan 2015 och 2018. Det förhållandevis låga inflödet kan delvis förklaras av den rättsliga kvalitetsuppföljning som presenterades i slutet av 2016.²⁵ Under 2019 ökade dock inflödet något

²⁵ Försäkringskassan. Aktivitetsersättning vid nedsatt arbetsförmåga. Rättslig uppföljning (2016:6)

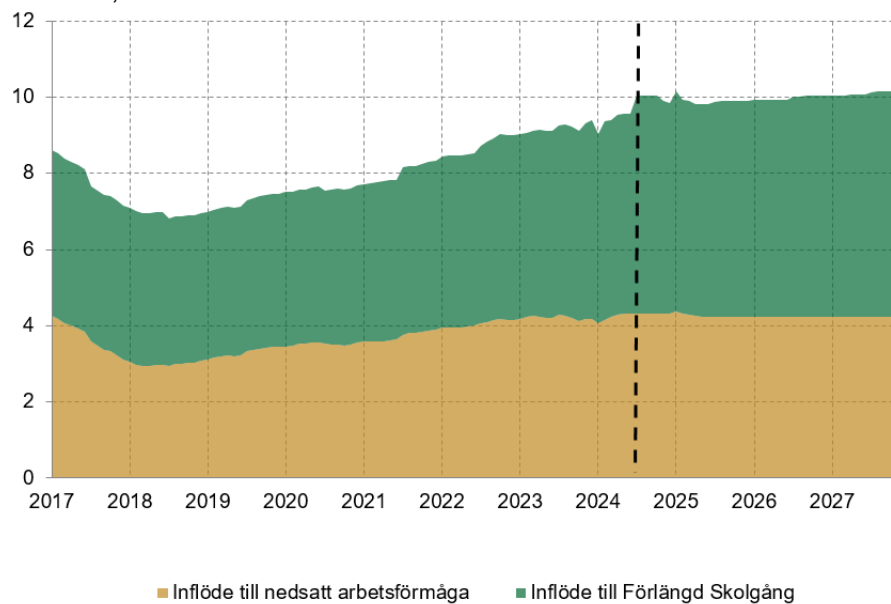
och 7 400 aktivitetssersättningar påbörjades (7 procent fler jämfört med 2018). Inflödet till aktivitetsserättning vid nedsatt arbetsförmåga har sedan fortsatt att öka, men stabiliserade sig under 2023, vid en nivå på strax över 4 000 personer. En förklaring kan vara den nya rättspraxis som ett utfall i Högsta förvaltningsdomstolen fört med sig.²⁶

Det totala inflödet till aktivitetsserättningen ökade från 8 300 personer 2021 till 9 000 personer 2023. Ökningen mellan dessa år har dock varit aningen mer avtagande än tidigare. Ovanligt många inkomna ansökningsärenden till förlängd skolgång under våren 2024 innebär en viss ökning av inflödet. Under prognosperioden förväntas ett inflöde på ungefär 10 000 personer årligen.

Inom handläggningen av aktivitetsserättning för förlängd skolgång har ärendebalanserna ökat och bedöms fortsätta att öka under året. Orsaken är ett högt inflöde under våren och otillräckligt med resurser. Rekrytering pågår, vilket på sikt bör förbättra läget så att ärendebalanserna kan börja minska. Vi har under våren sänkt ambitionsnivån för handläggningstiden från 80 till 120 dagar vilket innebär att väntetiden för den enskilde blir lång och unga personer står utan ersättning.

Figur 17 Inflöde aktivitetsserättning

Tusental, R12

Utfödet från förmånen bedöms hamna på en nivå strax under inflödet och antalet personer med aktivitetsserättning prognostiseras till ungefär 35 000 i december 2024, en ökning med ungefär 1 000 personer jämfört med

²⁶ HFD 2019 ref. 48 Mål: 707 – 19

december 2023. På lång sikt förväntas större delen av de personer som får aktivitetsersättning, men som är berättigade till sjukersättning, ha bytt förmån. I december 2027 beräknas ungefär 38 000 personer få aktivitetsersättning.

Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i april 2024. Beloppen anges i tusental kronor.

	2024	2025	2026 ¹	2027 ¹
Föregående prognosbelopp	39 022 433	38 374 003	37 815 496	38 133 381
Överföring till/från andra anslagsposter	-	-	-	-
Ändrade makroekonomiska antaganden	-	-	+67 201	+67 476
Volym- och strukturförändringar	+632 784	+955 017	+1 631 361	+2 217 165
Regelförändringar	-	-	-	-
Övrigt	-	-	-	-
Ny prognos	39 655 217	39 329 020	39 514 058	40 418 022
Differens i 1000-tal kronor	+632 784	+955 017	+1 698 562	+2 284 641
Differens i procent	+1,6	+2,5	+4,5	+6,0

¹ Prognoser är osäkra. Osäkerheten ökar ju längre tidshorisont som prognosen avser.

Ändrade makroekonomiska antaganden

Konjunkturinstitutets prognos för prisbasbeloppet är höjd åren 2026 – 2027. Prognosen höjs något till följd av det.

Volym- och strukturförändringar

Prognosen höjs främst på grund av att det prognostiserade inflödet till sjukersättningen höjts. Även ett höjt prognostiserat inflödet till aktivitetsersättning för förlängd skolgång höjer prognosen något. Det högre inflödet av yngre till sjukersättningen medför att utflödet inte kommer att påverkas avsevärt de närmaste åren. Justeringen innebär därför att utgiftsökningen ackumuleras med tiden.

1:2.6 Bostadstillägg till personer med aktivitets- och sjukersättningar

Prognos anslagspost. Beloppen anges i tusental kronor

	2023 ¹	2024	2025	2026 ²	2027 ²
Ingående överföringsbelopp	-148 526	0	0	-231 066	-410 661
Anslag ³	6 081 161	6 529 000	6 615 000	6 790 000	6 923 000
Tilldelade medel	5 932 635	6 529 000	6 615 000	6 558 934	6 512 339
Utfall/Prognos	5 915 719	6 515 241	6 846 066	6 969 595	7 151 545
Avvikelse från anslag	165 442	13 759	-231 066	-179 595	-228 545
Avvikelse från tilldelade medel	16 916	13 759	-231 066	-410 661	-639 206
Högsta anslagskredit	287 308	326 450	330 750	339 500	346 150
Tillgängliga medel	6 219 943	6 855 450	6 945 750	6 898 434	6 858 489
Överskridande av anslagskredit	0	0	0	71 161	293 056

¹ Utfall.

² Prognoser är osäkra. Osäkerheten ökar ju längre tidshorisont som prognosen avser.

³ Enligt 2024:BP25:1 Hämtad 2024-06-26

Utgifterna för anslagsposten 2024 beräknas bli 6,5 miljarder kronor, vilket är 14 miljoner kronor lägre än anslagsbeloppet och tilldelade medel.

Bakgrundsfakta

Bostadstillägg till personer med aktivitets- och sjukersättningar är ett skattefritt inkomstprövat tillägg. Bostadstilläggets storlek påverkas av bostadskostnaden och inkomsten. Ersättningen uppgår till 96 procent av bostadskostnaden per månad av den del som inte överstiger 5 000 kronor för den som är ensamstående. För boendekostnader från 5 000 kronor upp till 7 500 kronor ersätts 70 procent av bostadskostnaden. Om personen är gift eller sambo räknas hälften av bostadskostnaden.

Analys

En klar majoritet av de som har bostadstillägg, har det i kombination med sjukersättning. Antalet personer med sjukersättning och bostadstillägg ökade med 5,3 procent under 2023 efter att tidigare minskat. Orsaken till ökningen är att den övre åldersgränsen i sjukersättningen höjdes det året. Framöver förväntas den långsiktigt minskande trenden att fortsätta, med undantag för 2026, då åldersgränsen i sjukersättningen höjs igen. Även antalet personer med bostadstillägg i kombination med aktivitetsersättning har

minskat under en längre tid. År 2023 ökade däremot antalet mottagare av aktivitetsersättning och bostadstillägg med 3,9 procentenheter.

Det totala antalet personer med bostadstillägg har minskat de senaste åren, men i betydligt långsammare takt än vad det totala beståndet med aktivitets- och sjukersättning har gjort. Detta förklaras av att en större andel fått bostadstillägg de senaste åren. Med anledning av höjningen av åldersgränsen i sjukersättningen år 2026, förväntas antalet mottagare av bostadstillägg stiga något under det året.

Att utgifterna för bostadstillägg ökade under 2023 jämfört med 2022, förklaras delvis av den höjda åldersgränsen i sjukersättningen som beskrivs nedan. Även det makroekonomiska läget med högre boendekostnader har haft betydelse för utgifternas utveckling. Under perioden januari – augusti 2023 inkom klart fler omräkningsärenden än vanligt och många personer blev under hösten berättigade till högre belopp. Ett liknande mönster förväntas under 2024.

Handläggningstiderna är längre än önskat och ärendebalanserna är höga. Ärendebalanserna bedöms fortsätta att öka under 2024 och består nu av en hög andel äldre ärenden. Den enskilde som har ansökt om bostadstillägg eller som behöver få ersättningen omräknad får vänta länge på beslut. Det finns också risk för felaktiga utbetalningar när omräkningar av bostadstillägget inte hinns med i den utsträckning som de borde. Vi har även justerat vilka ärenden som faller ut för kontroll så att färre ärenden kontrolleras och vi accepterar en större risk för fel. Rekryteringar är i sitt slutskede men behovet av resurser är större än vad vi har möjlighet att tillföra

Höjd åldersgräns i sjukersättningen

Den högsta tillåtna åldern i sjukersättningen är höjd från 64 till 65 år sedan den 1 januari 2023. Det innebär att antalet personer med bostadstillägg ökade under 2023. Effekten av regeländringen blir procentuellt inte lika stor för bostadstillägget som den blir för förmånen sjukersättning. Det förklaras av att en förhållandevis liten andel av de äldsta som uppbär sjukersättning har det i kombination med bostadstillägg. Från och med 2026 knyts åldersgränsen till riktåldern, vilket innebär att högsta tillåtna ålder höjs ytterligare, från 65 till 66 år. Effekten under 2026 förväntas på det stora hela bli ungefär densamma som under 2023.

Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i april 2024. Beloppen anges i tusental kronor.

	2024	2025	2026 ¹	2027 ¹
Föregående prognosbelopp	6 438 062	6 709 742	6 807 989	6 889 760
Överföring till/från andra anslagsposter	-	-	-	-
Ändrade makroekonomiska antaganden	-	-	-4 809	-4 827
Volym- och strukturförändringar	+77 179	+136 324	+166 415	+266 612
Regelförändringar	-	-	-	-
Övrigt	-	-	-	-
Ny prognos	6 515 241	6 846 066	6 969 595	7 151 545
Differens i 1000-tal kronor	+77 179	+136 324	+161 606	+261 785
Differens i procent	+1,2	+2,0	+2,4	+3,8

¹ Prognoser är osäkra. Osäkerheten ökar ju längre tidshorisont som prognosen avser.

Ändrade makroekonomiska antaganden

Konjunkturinstitutet har höjt prognosen för prisbasbeloppet för åren 2026 – 2027, vilket innebär en minskande effekt för prognosen²⁷.

Volym- och strukturförändringar

Prognosen höjs till följd av det höjda prognostiserade inflödet till sjukersättningen, se föregående avsnitt.

²⁷ Fribeloppet för beräkning av bostadstillägg indexeras mot prisbasbeloppet. Det medför att personer med enbart garantiersättning får oförändrat bostadstillägg vid en höjning av prisbasbeloppet medan de försäkrade med inkomstrelaterad ersättning får minskat bostadstillägg.

1:3 Merkostnadsersättning och handikappersättning

Prognos anslag. Beloppen anges i tusental kronor

	2023 ¹	2024	2025	2026 ²	2027 ²
Hela anslaget	1 350 433	1 451 000	1 474 000	1 435 000	1 407 000
Därav					
1:3:1 Handikappersättningar	947 893	949 000	891 000	805 000	734 000
1:3:2 Merkostnadsersättning	402 540	502 000	583 000	630 000	673 000

¹ Utfall.

² Prognoser är osäkra. Osäkerheten ökar ju längre tidshorisont som prognosen avser.

Detaljerade uppgifter om den statliga ålderspensionsavgiften återfinns i bilaga 4. Där finns förutom anslagsbelastning även uppgifter om preliminär avgift, reglering avseende förhållandena tre år tidigare, prognostiserad avgift för respektive år samt en jämförelse med föregående prognos.

1:3:2 Merkostnadsersättning

Prognos anslagspost. Beloppen anges i tusental kronor

	2023 ¹	2024	2025	2026 ²	2027 ²
Ingående överföringsbelopp	0	0	0	0	0
Anslag ³	425 000	510 000	630 000	723 000	833 000
Tilldelade medel	425 000	510 000	630 000	723 000	833 000
Utfall/Prognos	402 540	502 000	583 000	630 000	673 000
Avvikelse från anslag	22 460	8 000	47 000	93 000	160 000
Avvikelse från tilldelade medel	22 460	8 000	47 000	93 000	160 000
Högsta anslagskredit	21 250	25 500	31 500	36 150	41 650
Tillgängliga medel	446 250	535 500	661 500	759 150	874 650
Överskridande av anslagskredit	0	0	0	0	0

¹ Utfall.

² Prognoser är osäkra. Osäkerheten ökar ju längre tidshorisont som prognosen avser.

³ Enligt 2024:BP25:1 Hämtad 2024-06-26

Utgifterna för anslagsposten 2024 beräknas bli 502 miljoner kronor, vilket är 8 miljoner kronor lägre än anslagsbeloppet och tilldelade medel.

Bakgrundsfakta

Merkostnadsersättning infördes i januari 2019. Den riktar sig till föräldrar till barn med funktionsnedsättning och vuxna med funktionsnedsättning. Endast kostnader som beror på funktionsnedsättningen kan ersättas och det finns fem ersättningsnivåer: 30, 40, 50, 60 och 70 procent av prisbasbeloppet.

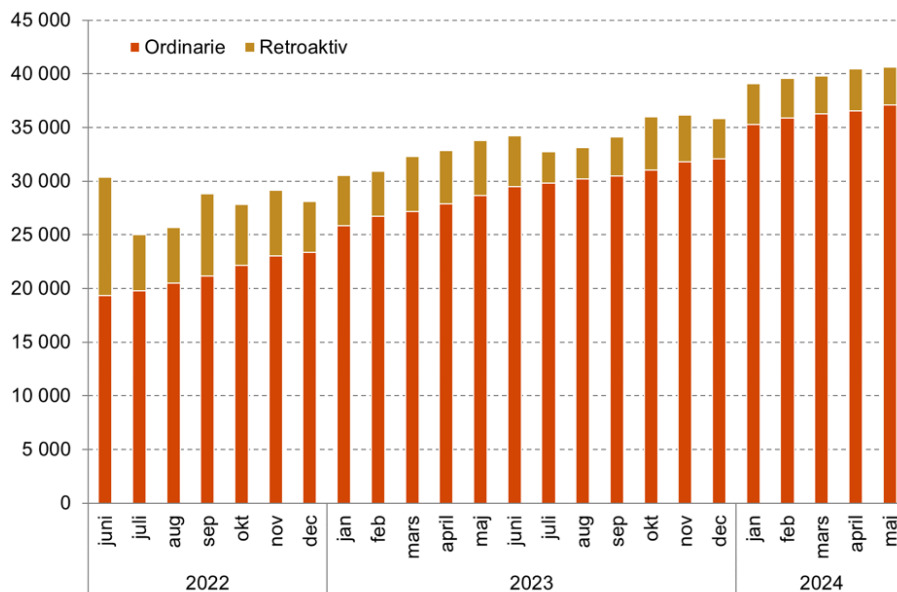
Analys

Utgifterna för merkostnadsersättning drivs av antal mottagare, mottagarnas ersättningsnivåer samt prisbasbeloppet. Sedan förmånens införande i 2019 har utgifterna ökat stadigt. Utfallet för 2023 blev 403 miljoner kronor där 90 procent av utgifterna var merkostnadsersättning för vuxna. Antalet mottagare av merkostnadsersättning för vuxna var cirka 16 100 i maj 2024. Antalet mottagare av merkostnadsersättning för barn har ökat i svagare takt. I maj 2024 var antalet mottagare cirka 1 700. Den vanligaste ersättningsnivån för merkostnadsersättning för vuxna är 40 procent medan den vanligaste ersättningsnivån för merkostnadsersättning för barn är 30 procent.

Under åren 2021 och 2022 gjordes insatser för att avarbeta ärendeköer inom merkostnadsersättning. Därmed ökade de retroaktiva utbetalningarna markant under 2022. Under andra halvåret 2022 har handläggningen varit mer i fas med inflödet vilket inneburit en stabilare nivå på de retroaktiva utbetalningarna. Nedan visar Figur 18 diagram över utgifterna som månadsdata uppdelade i ordinarie och retroaktiva utbetalningar för perioden juni 2022 till och med maj 2024.

Figur 18 Merkostnadsersättning ordinarie och retroaktiva utbetalningar.

Tusental kronor. Juni 2022 till och med maj 2024.

Osäkerhetsanalys

Ansökningarna av merkostnadsersättning ökade kraftigt under våren. Det beror troligen på att det i media uppmärksammades att det är möjligt att få ersättning för utgifter av köp av medicin för obesitas. Nu är ansökningarna i nivå som innan uppgången i våras. Ansökningarna som gäller är under handläggning och det finns en osäkerhet i utfallet av dessa ansökningarna ifall de beviljas och om de blir beviljade vilken nivå det då blir det på ersättningen och om ersättningen blir tidsbegränsad.

En annan osäkerhet gäller att de tidsbestämda omprövningarna inte hinns med i den omfattning som de ska. Om inga tidsbestämda omprövningar görs ökar risken för att Försäkringskassan inte upptäcker ändrade förhållanden vilket kan leda till bristande kvalitet i beslut och att felaktig ersättning betalas ut. Försäkringskassan har omfördelat resurser från assistansersättning för att bromsa utvecklingen av ärendebalansen.

Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i april 2024. Beloppen anges i tusental kronor.

	2024	2025	2026 ¹	2027 ¹
Föregående prognosbelopp	518 000	602 000	650 000	695 000
Överföring till/från andra anslagsposter	-	-	-	-
Ändrade makroekonomiska antaganden	-	-	+1 000	+1 000
Volym- och strukturförändringar	-16 000	-19 000	-21 000	-23 000
Regelförändringar	-	-	-	-
Övrigt	-	-	-	-
Ny prognos	502 000	583 000	630 000	673 000
Differens i 1000-tal kronor	-16 000	-19 000	-20 000	-22 000
Differens i procent	-3,1	-3,2	-3,1	-3,2

¹ Prognoser är osäkra. Osäkerheten ökar ju längre tidshorisont som prognosen avser.

Ändrade makroekonomiska antaganden

Konjunkturinstitutet har höjt prognosen för prisbasbeloppet för åren 2026 och 2027. Det har en höjande effekt för åren 2026 och 2027.

Volym- och strukturförändringar

Befolkningsprognosen har justerats vilket sänker prognosen för hela perioden. Utfallen för april och maj blev lägre än prognosen som lämnades till regeringen i april och till följd av de lägre utfallen sänks prognosen.

1:3:1 Handikappersättningar

Prognos anslagspost. Beloppen anges i tusental kronor

	2023 ¹	2024	2025	2026 ²	2027 ²
Ingående överföringsbelopp	0	-15 893	0	-19 000	-40 000
Anslag ³	932 000	904 000	872 000	784 000	706 000
Tilldelade medel	932 000	888 107	872 000	765 000	666 000
Utfall/Prognos	947 893	949 000	891 000	805 000	734 000
Avvikelse från anslag	-15 893	-45 000	-19 000	-21 000	-28 000
Avvikelse från tilldelade medel	-15 893	-60 893	-19 000	-40 000	-68 000
Högsta anslagskredit	46 600	45 200	43 600	39 200	35 300
Tillgängliga medel	978 600	933 307	915 600	804 200	701 300
Överskridande av anslagskredit	0	15 693	0	800	32 700

¹ Utfall.² Prognoser är osäkra. Osäkerheten ökar ju längre tidshorisont som prognosen avser.³ Enligt 2024:BP25:1 Hämtad 2024-06-26

Utgifterna för anslagsposten 2024 beräknas bli 949 miljoner kronor, vilket är 45 miljoner kronor högre än anslagsbeloppet och 61 miljoner kronor högre än tilldelade medel. Detta innebär att anslagskrediten överskrids med 16 miljoner kronor. Försäkringskassan avser att i en särskild skrivelse begära tilläggsanslag motsvarande avvikelsen från tilldelade medel. Förutsatt att tilläggsanslaget beviljas blir det inget ingående överföringsbelopp 2025.

Bakgrundsfakta

Sedan januari 2019 går det inte att ansöka om handikappersättning om den sökande inte haft det tidigare. Enligt övergångsbestämmelser är det möjligt för den som tidigare haft handikappersättning att beviljas handikappersättning i högst 18 månader till, om hens handikappersättning upphört under perioden januari 2019 – juni 2021. Handikappersättning kan beviljas för vuxna personer med nedsatt funktionsförmåga om de i sin dagliga livsföring behöver tidskrävande hjälp av någon annan, behöver hjälp för att kunna förvärvsarbeta eller har betydande merkostnader.

Handikappersättning kan beviljas till personer från och med juli månad det år hen har fyllt 19 år. Utifrån hjälpbehovets eller merkostnadernas storlek kan handikappersättning beviljas med 69 procent, 53 procent eller 36 procent av prisbasbeloppet.

Analys

Utfallet för 2023 blev 948 miljoner kronor. Det är drygt 20 miljoner kronor lägre jämfört med utfallet för 2022. Antalet mottagare av handikappersättning har i år fortsatt att minska. I december 2023 var antalet mottagare ungefär 39 200 och i maj 2024 cirka 37 800. Antalet mottagare har minskat på alla ersättningsnivåer.

Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i april 2024. Beloppen anges i tusental kronor.

	2024	2025	2026 ¹	2027 ¹
Föregående prognosbelopp	949 000	891 000	803 000	732 000
Överföring till/från andra anslagsposter	-	-	-	-
Ändrade makroekonomiska antaganden	-	-	+1 000	+1 000
Volym- och strukturförändringar	-	-	+1 000	+1 000
Regelförändringar	-	-	-	-
Övrigt	-	-	-	-
Ny prognos	949 000	891 000	805 000	734 000
Differens i 1000-tal kronor	0	0	+2 000	+2 000
Differens i procent	0,0	0,0	+0,2	+0,3

¹ Prognoser är osäkra. Osäkerheten ökar ju längre tidshorisont som prognosen avser.

Ändrade makroekonomiska antaganden

Konjunkturinstitutet har höjt prognosen för prisbasbeloppet för åren 2026 och 2027. Det har en höjande effekt för åren 2026 och 2027.

Volym- och strukturförändringar

Antalsprognosen har ändrats då skillnaden mellan antalet mottagare för respektive nivå i maj 2024 och maj 2023 används i beräkningen. I föregående prognos användes skillnaden för respektive nivå i mars 2024 och mars 2023. Det har en höjande effekt på prognosen.

1:4 Arbetsskadeersättningar m.m.

Prognos anslag. Beloppen anges i tusental kronor

	2023 ¹	2024	2025	2026 ²	2027 ²
Hela anslaget	2 326 199	2 400 289	2 309 946	2 300 918	2 311 610
Därav					
1:4.5					
Arbetsskadelivränta	2 163 199	2 229 289	2 136 931	2 122 429	2 129 545
1:4.4 Statlig					
ålderspensionsavgift					
för					
arbetsskadelivränta	163 000	171 000	173 015	178 489	182 065

¹ Utfall.

² Prognoser är osäkra. Osäkerheten ökar ju längre tidshorisont som prognosen avser.

Detaljerade uppgifter om den statliga ålderspensionsavgiften återfinns i bilaga 4. Där finns förutom anslagsbelastning även uppgifter om preliminär avgift, reglering avseende förhållandena tre år tidigare, prognostiserad avgift för respektive år samt en jämförelse med föregående prognos.

1:4.5 Arbetsskadelivränta

Prognos anslagspost. Beloppen anges i tusental kronor

	2023 ¹	2024	2025	2026 ²	2027 ²
Ingående överföringsbelopp	0	-10 199	-35 488	-43 419	-59 848
Anslag ³	2 153 000	2 204 000	2 129 000	2 106 000	2 120 000
Tilldelade medel	2 153 000	2 193 801	2 093 512	2 062 581	2 060 152
Utfall/Prognos	2 163 199	2 229 289	2 136 931	2 122 429	2 129 545
Avvikelse från anslag	-10 199	-25 289	-7 931	-16 429	-9 545
Avvikelse från tilldelade medel	-10 199	-35 488	-43 419	-59 848	-69 393
Högsta anslagskredit	107 650	110 200	106 450	105 300	106 000
Tillgängliga medel	2 260 650	2 304 001	2 199 962	2 167 881	2 166 152
Överskridande av anslagskredit	0	0	0	0	0

¹ Utfall.

² Prognoser är osäkra. Osäkerheten ökar ju längre tidshorisont som prognosen avser.

³ Enligt 2024:BP25:1 Hämtad 2024-06-26

Utgifterna för anslagsposten 2024 beräknas bli 2,2 miljarder kronor, vilket är 25 miljoner kronor högre än anslagsbeloppet och 35 miljoner kronor högre än tilldelade medel, men ryms inom medgiven anslagskredit.

Bakgrundsfakta

Anslagsposten innehåller utgifter för egenlivräntor, efterlevande livräntor, särskilda hjälpmedel, begravningshjälp, sjukvård utom riket, tandvård och arbetsskadesjukpenning. Ersättningar enligt äldre lagstiftning ingår också i anslagsposten.

En försäkrad kan ha rätt till livränta om hen har fått sin arbetsförmåga nedsatt med minst en femtondel till följd av en arbetsskada och om nedsättningen kan antas bestå under minst ett år. Livräntan täcker den inkomstförlust som uppkommer och kan maximalt bli 7,5 prisbasbelopp. Livräntan räknas årligen upp med ett särskilt indextal som påverkas av både KPI och inkomstindex. Indexeringen för livräntor enligt äldre lagstiftning följer endast prisbasbeloppet.

Om en person har avlidit till följd av en arbetsskada kan de efterlevande ha rätt till begravningshjälp och efterlevandelivränta.

Analys

Under en längre period har utgifterna för arbetsskadeersättningar minskat. Minskningen kan förklaras av en nedgång i beståndet eftersom antalet nya skador inte har kunnat kompensera för bortfallet av gamla skador. Inom de

kommande åren förväntas en betydande del av beståndet flöda ut på grund av att de försäkrade närmar sig åldersgränsen för ersättningen. Denna nedåtgående trend dämpades dock av förändringar i pensionsreglerna gällande åldersgränsen. Åldersgränsen höjdes för år 2023 respektive år 2026, vilket minskade utflödet av beståndet för år 2023 och kommer att minska utflödet för år 2026. Det minskade utflödet kommer att bidra till att beståndet håller sig på en relativt stabil nivå under de kommande åren.

Förutom beståndet påverkar även makroekonomiska faktorer utgifterna för ersättningarna betydligt. Mottagarnas ersättningsnivå är kopplad till konsumentprisindex (KPI) och inkomstindex. Den höga inflationen de senaste åren, särskilt under 2022 och 2023, har bidragit till mycket högre medelersättningar både för dessa år och för de kommande åren.

Osäkerhetsanalys

En osäkerhetsfaktor är att handläggningstiden är lång för arbetsskadelivränta, vilket leder till att ärendebalanserna fortsätter att växa både för ansökningsärenden och efterkontroller. Väntetiden för dem som ansöker om livränta är lång. Det finns också risk för att efterkontroller, när de genomförs, kan leda till stora återkrav. Försäkringskassan påbörjade nya rekryteringar i våras och nya medarbetare kan förhoppningsvis vara på plats efter sommaren, men problemet kommer att bestå minst ett år till. Eftersom både rekryteringar och arbetsutbildningar tar tid, kommer det att dröja innan de nya anställda kan vara på plats och bidra till att förbättra den ansträngande situationen.

Det senaste året har det pågått en arbetsskadeutredning, En ändamålsenlig arbetsskadeförsäkring - för bättre ekonomisk trygghet, kunskap och rättssäkerhet (SOU 2023:53), som har sett över arbetsskadeförsäkringen. Utredningen föreslår bland annat följande:

- Att de så kallade grundkraven för livränta förändras så att det blir lättare att uppfylla kravet på varaktig inkomstförlust.
- Att kravet på att inkomstförlusten ska uppgå till minst en fjärdedels prisbasbelopp per år avskaffas.
- Att en karenstid på 180 dagar från skadans skadetidpunkt införs.

Om utredningens förslag implementeras kommer detta ha en betydlig höjande effekt på utgifterna. Effekterna av förslagen har inte beaktats i den lagda prognosen.

Dessa faktorer pekar på en komplex och dynamisk situation inom arbetsska-
deersättningar som kräver noggrann uppföljning och analys i framtiden.

Baserat på historiska prognosfel för arbetsskadeersättningar kan risken att tillgängliga medel överskrids 2024 uppskattas vara väldigt låg. Med samma metod kan risken att tillgängliga medel överskrids 2025 uppskattas vara låg.

Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i april 2024. Beloppen anges i tusental kronor.

	2024	2025	2026 ¹	2027 ¹
Föregående prognosbelopp	2 243 196	2 159 334	2 149 640	2 163 708
Överföring till/från andra anslagsposter	-	-	-	-
Ändrade makroekonomiska antaganden	-	+22	+1 554	+1 340
Volym- och strukturförändringar	-13 907	-22 425	-28 765	-35 503
Regelförändringar	-	-	-	-
Övrigt	-	-	-	-
Ny prognos	2 229 289	2 136 931	2 122 429	2 129 545
Differens i 1000-tal kronor	-13 907	-22 403	-27 211	-34 163
Differens i procent	-0,6	-1,0	-1,3	-1,6

¹ Prognoser är osäkra. Osäkerheten ökar ju längre tidshorisont som prognosen avser.

Ändrade makroekonomiska antaganden

Konjunkturinstitutets prognos för konsumentprisindex har höjts något jämfört med den föregående prognosen. Som en konsekvens förväntas prisbasbeloppet också bli högre de kommande åren. Det nya makroekonomiska läget innebär en lite uppjustering för 2025 och framåt.

Volym- och strukturförändringar

Utgifterna under april och maj 2024 var något lägre än förväntat enligt den förra prognosen. Med anledning av dessa lägre utfall har prognosen för hela prognosperioden sänkts något. Det är värt att notera att de låga utfallen kan vara till följd av höga ärendebalanser som har påverkat produktiviteten negativt.

1:5 Ersättning inom det statliga personskadeskyddet

Prognos anslag. Beloppen anges i tusental kronor

	2023 ¹	2024	2025	2026 ²	2027 ²
Hela anslaget	35 886	37 027	36 988	36 634	36 270
Därav					
1:5.3 Ersättning inom det statliga personskadeskyddet	34 113	35 197	35 415	34 791	34 269
1:5.4 Statlig ålderspensionsavgift för ersättning inom det statliga personskadeskyddet	1 773	1 830	1 573	1 843	2 001

¹ Utfall.

² Prognoser är osäkra. Osäkerheten ökar ju längre tidshorisont som prognosen avser.

Detaljerade uppgifter om den statliga ålderspensionsavgiften återfinns i bilaga 4. Där finns förutom anslagsbelastning även uppgifter om preliminär avgift, reglering avseende förhållandena tre år tidigare, prognostiserad avgift för respektive år samt en jämförelse med föregående prognos.

1:5.3 Ersättning inom det statliga personskadeskyddet

Prognos anslagspost. Beloppen anges i tusental kronor

	2023 ¹	2024	2025	2026 ²	2027 ²
Ingående överföringsbelopp	0	-94	-832	-2 096	-3 623
Anslag ³	34 019	34 459	34 151	33 264	32 466
Tilldelade medel	34 019	34 365	33 319	31 168	28 843
Utfall/Prognos	34 113	35 197	35 415	34 791	34 269
Avvikelse från anslag	-94	-738	-1 264	-1 527	-1 803
Avvikelse från tilldelade medel	-94	-832	-2 096	-3 623	-5 426
Högsta anslagskredit	1 700	1 722	1 707	1 663	1 623
Tillgängliga medel	35 719	36 087	35 026	32 831	30 466
Överskridande av anslagskredit	0	0	389	1 960	3 803

¹ Utfall.

² Prognoser är osäkra. Osäkerheten ökar ju längre tidshorisont som prognosen avser.

³ Enligt 2024:BP25:1 Hämtad 2024-06-26

Utgifterna för anslagsposten 2024 beräknas bli 35 miljoner kronor, vilket är 700 tusen kronor högre än anslagsbeloppet och 800 tusen kronor högre än tilldelade medel, men ryms inom medgiven anslagskredit.

Bakgrundsfakta

Ersättning inom det statliga personskadeskyddet kan lämnas till

i) de som tjänstgör enligt lagen om totalförsvarspåbudsplikt, inställer sig till mönstring eller genomgår militär utbildning inom Försvarsmakten som rekryter

ii) de som medverkar i räddningstjänst samt

iii) de som är intagna för vård i kriminalvårdsanstalt, förvar i häkte eller polisarrest, vård i ett hem enligt lagen om vård av unga eller lagen om vård av missbrukare eller till dem som utför ungdomstjänst eller samhällstjänst enligt brottsbalken eller oavlönat arbete med intensivövervakning med elektronisk kontroll.

Ersättningarna som betalas ut överensstämmer i stor utsträckning med arbetsskadeersättningen. Om den försäkrade har rätt till arbetsskadeersättning för sin skada, lämnas ersättning primärt från denna och anslaget för arbetsskadeersättning belastas. I de fall ersättningen blir högre genom reglerna för det statliga personskadeskyddet, betalas denna istället ut enligt det statliga personskadeskyddet.

Utgifterna för anslaget delas in i utgifter för äldre skador, skadeståndslivräntor och utgifter enligt gällande regelverk.

Analys

Under december 2020 röstade Riksdagen för regeringens förslag om betydande förstärkningar av Sveriges totalförsvar för perioden 2021–2025. Beslutet markerar en avsevärd stärkning av landets militära kapacitet. Sedan den 7 mars i år är Sverige medlem i försvarsalliansen Nato, vilket representerar den mest betydande förändringen i svensk säkerhetspolitik på två århundraden. Som en del av Nato har Sverige ingått ömsesidiga försvarsgarantier enligt artikel 5 i Nordatlantiska fördraget. Det allvarliga säkerhetspolitiska läget och de åtagande som följer med alliansmedlemskapet har enligt Försvarsberedningen motiverat ambitiösa höjningar av det militära försvaret²⁸.

Sveriges försvarsutgifter för detta år uppgår till minst 2% av BNP²⁹. Regeringen har dessutom planerat att öka antalet värnpliktiga från nuvarande cirka 8 000 personer per år till 10 000 år 2030, 12 000 år 2032, och

²⁸ Se totalförsvarsrapporten Ds 2024:6: [Stärkt försvarsförmåga, Sverige som allierad](#)

²⁹ Se pressmeddelande: [Regeringens budgetsatsningar på det militära området 2024](#)

överbäger ytterligare utökning till 14 000 år 2035³⁰. Det har även skett en märkbar ökning av ansökningar till Hemvärnet sedan kriget i Ukraina bröt ut. De militära satsningarna förväntas ha en höjande effekt på prognosen under de kommande åren.

Förutom den betydande satsningen på det militära försvaret har regeringen också planerat att göra en stor satsning i kriminalvården under de kommande åren. En utbyggnad av kriminalvården kommer att öka antalet kriminalvårdsplatser, vilket förväntas höja prognosen ytterligare under de kommande åren.

Den höga inflationen under de senaste åren har ökat utgifterna för framtida prognoser, eftersom medelersättningarna höjs i takt med den ökade inflationen.

Historiskt sett har utgifterna för ersättningar inom det statliga personskadskyddet haft en nedåtgående trend. Det innebär att de nämnda faktorerna vägs mot den historiska nedåtgående trenden.

Osäkerhetsanalys

Det skärpta säkerhetsläget i Sverige innebär en mycket stor osäkerhet för prognosen. De stora militärsatsningarna väntas ha en höjande effekt på prognosen. Emellertid finns det en stor osäkerhet kring hur mycket av dessa satsningar som kommer att användas i övningar jämfört med generell beredskap, vilket har en stor påverkan på antalet skador.

En annan osäkerhetsfaktor är inflationsutvecklingen framöver. Den var ovanligt hög under 2022 och 2023 vilket ledde till att medelersättningarna höjdes vilket i sin tur påverkar utgifterna. Det finns även en osäkerhet kring hur medelersättningarna kommer att utvecklas framöver.

Under denna prognosomgång har historiska prognosfel undersökts. Baserat på historiska prognosfel för ersättningar inom det statliga personskadskyddet kan risken att tillgängliga medel överskridas 2024 uppskattas vara 22 procent.³¹ Med samma metod kan risken att tillgängliga medel överskrids 2025 uppskattas vara 88 procent.

³⁰ Se pressmeddelande: [Stärkt försvarsförmåga, Sverige som allierad - Regeringen.se](#)

³¹ Uppskattningen görs utifrån andelen historiska procentuella prognosfel på motsvarande prognoshorisont som varit stora nog att nuvarande tillgängliga medel överskrids.

Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i april 2024. Beloppen anges i tusental kronor.

	2024	2025	2026 ¹	2027 ¹
Föregående prognosbelopp	35 263	35 301	34 673	34 148
Överföring till/från andra anslagsposter	-	-	-	-
Ändrade makroekonomiska antaganden	-	-	-	-
Volym- och strukturförändringar	-66	+114	+118	+121
Regelförändringar	-	-	-	-
Övrigt	-	-	-	-
Ny prognos	35 197	35 415	34 791	34 269
Differens i 1000-tal kronor	-66	+114	+118	+121
Differens i procent	-0,2	+0,3	+0,3	+0,4

¹ Prognoser är osäkra. Osäkerheten ökar ju längre tidshorisont som prognosen avser.

Volym- och strukturförändringar

Utgifterna under april – maj 2024 var lite lägre än förväntat enligt föregående prognos. Nedjustering för 2024 baserade på den låga utfallen. Men uppjusteringar för 2025 – 2027 baserade på stora satsningar i försvaret samt i kriminalvården.

1:6 Bidrag för sjukskrivningsprocessen

Prognos anslag. Beloppen anges i tusental kronor

	2023 ¹	2024	2025	2026 ²	2027 ²
Hela anslaget	1 184 453	1 467 193	1 450 193	1 434 193	1 434 193
Därav					
1:6.3 Finansiell samordning genom samordningsförbund	337 932	338 193	338 193	338 193	338 193
1:6.4 Medicinsk service	55 821	55 000	0	0	0
1:6.5 Rehabiliteringsinsatser i samarbete mellan Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen	700 000	700 000	700 000	700 000	700 000
1:6.8 Arbetsplatsinriktat rehabiliteringsstöd	78 490	114 000	114 000	114 000	114 000
1:6.9 Försäkringsmedicinska utredningar	0	244 000	282 000	282 000	282 000
1:6.10 Bidrag till hälso- och sjukvården	12 210	16 000	16 000	0	0

¹ Utfall.

² Prognoser är osäkra. Osäkerheten ökar ju längre tidshorisont som prognosen avser.

1:6.3 Finansiell samordning genom samordningsförbund

Prognos anslagspost. Beloppen anges i tusental kronor

	2023 ¹	2024	2025	2026 ²	2027 ²
Ingående överföringsbelopp	0	0	0	0	0
Anslag ³	339 000	339 000	339 000	339 000	339 000
Tilldelade medel	339 000	339 000	339 000	339 000	339 000
Utfall/Prognos	337 932	338 193	338 193	338 193	338 193
Avvikelse från anslag	1 068	807	807	807	807
Avvikelse från tilldelade medel	1 068	807	807	807	807
Högsta anslagskredit	0	0	0	0	0
Tillgängliga medel	339 000	339 000	339 000	339 000	339 000
Överskridande av anslagskredit	0	0	0	0	0

¹ Utfall.

² Prognoser är osäkra. Osäkerheten ökar ju längre tidshorisont som prognosen avser.

³ Enligt 2024:BP25:1 Hämtad 2024-06-26

Utgifterna för anslagsposten 2024 beräknas bli 338 miljoner kronor, vilket är 800 000 kronor lägre än anslagsbeloppet och tilldelade medel.

Bakgrundsfakta

Finansiell samordning bedrivs av samordningsförbund och är en frivillig samverkan mellan Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, en eller flera regioner samt en eller flera kommuner. Syftet med den finansiella samordningen är att göra det möjligt att identifiera individernas totala behov av rehabilitering, vilket kan vara svårt för en enskild aktör. Målgruppen är individer som behöver samordnade rehabiliteringsinsatser från flera av de samverkande parterna för att uppnå eller förbättra sin förmåga till förvärvsarbete. Anslaget finansierar bidrag till samordningsförbunden och Försäkringskassans administrativa kostnader till följd av arbetet med samordningsförbundens verksamhet.

Analys

Utfallet under 2023 blev cirka 338 miljoner kronor, vilket är 3,3 miljoner (1 procent) högre än år 2022. Utfallet för de första fem månaderna 2024 var drygt 168 miljoner kronor, vilket är knappt 0,5 miljoner lägre jämfört med motsvarande period 2023.

Alla fyra parterna; Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, kommunerna och regionerna, måste arbeta för att frigöra resurser och identifiera individer

som har behov av insatser som finansieras av samordningsförbunden, för att förbunden ska nå målgruppen och inte skapa ett högt eget kapital.

Försäkringskassan följer utvecklingen av verksamheten inom Arbetsförmedlingen, kommuner och regioner och hur den påverkar samverkan genom samordningsförbund.

Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i april 2024. Beloppen anges i tusental kronor.

	2024	2025	2026 ¹	2027 ¹
Föregående prognosbelopp	338 804	338 804	338 804	338 804
Överföring till/från andra anslagsposter	-	-	-	-
Ändrade makroekonomiska antaganden	-	-	-	-
Volym- och strukturförändringar	-611	-611	-611	-611
Regelförändringar	-	-	-	-
Övrigt	-	-	-	-
Ny prognos	338 193	338 193	338 193	338 193
Differens i 1000-tal kronor	-611	-611	-611	-611
Differens i procent	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2

¹ Prognoser är osäkra. Osäkerheten ökar ju längre tidshorisont som prognosen avser.

Volym- och strukturförändringar

Prognosen har justerats ned med anledning av utfallet hittills under 2024. Medelstilldelningen till förbunden blev lägre än prognostiserat.

1:6.4 Medicinsk service

Prognos anslagspost. Beloppen anges i tusental kronor

	2023 ¹	2024	2025	2026 ²	2027 ²
Ingående överföringsbelopp	0	0	0	0	0
Anslag ³	55 821	55 000	0	0	0
Tilldelade medel	55 821	55 000	0	0	0
Utfall/Prognos	55 821	55 000	0	0	0
Avvikelse från anslag	0	0	0	0	0
Avvikelse från tilldelade medel	0	0	0	0	0
Högsta anslagskredit	0	0	0	0	0
Tillgängliga medel	55 821	0	0	0	0
Överskridande av anslagskredit	0	0	0	0	0

¹ Utfall.

² Prognoser är osäkra. Osäkerheten ökar ju längre tidshorisont som prognosen avser.

³ Enligt 2024:BP25:1 Hämtad 2024-06-26

Utgifterna för anslagsposten 2024 beräknas bli 55 miljoner kronor, vilket överensstämmer med anslagsbeloppet och tilldelade medel.

Bakgrundsfakta

Bidrag kan ges till anordnare av företagshälsovård för köp av medicinsk service. Med medicinsk service avses undersökning och analys inom laboratoriemedicin, radiologi samt klinisk fysiologi, som utgör ett led i bedömningen av en anställds arbetsförmåga.

Analys

Utgifterna för anslagsposten 2024 uppgår till 55 miljoner kronor och avser kostnader som uppstått under 2023, vilket redan har förbrukats. Regeringen har omfördelat medel från anslagsposterna 1:6 ap 8 med 35 miljoner kronor och 1:6 ap 9 med 20 miljoner kronor. Beloppen är anslagssparande från 2023 för respektive anslagspost.

Regeringen bedömer att bidraget inte har någon avgörande betydelse för arbetsgivares benägenhet att betala för medicinsk service. Bidraget för medicinsk service upphör från och med 2024.

Jämförelse med föregående prognos

Prognosen är oförändrad jämfört med föregående prognos som lämnades till regeringen i april 2024.

1:6.5 Rehabiliteringsinsatser i samarbete mellan Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen

Prognos anslagspost. Beloppen anges i tusental kronor

	2023 ¹	2024	2025	2026 ²	2027 ²
Ingående överföringsbelopp	0	0	0	0	0
Anslag ³	700 000	700 000	700 000	700 000	700 000
Tilldelade medel	700 000	700 000	700 000	700 000	700 000
Utfall/Prognos	700 000	700 000	700 000	700 000	700 000
Avvikelse från anslag	0	0	0	0	0
Avvikelse från tilldelade medel	0	0	0	0	0
Högsta anslagskredit	0	0	0	0	0
Tillgängliga medel	700 000	700 000	700 000	700 000	700 000
Överskridande av anslagskredit	0	0	0	0	0

¹ Utfall.

² Prognoser är osäkra. Osäkerheten ökar ju längre tidshorisont som prognosen avser.

³ Enligt 2024:BP25:1 Hämtad 2024-06-26

Utgifterna för anslagsposten 2024 beräknas bli 700 miljoner kronor, vilket överensstämmer med anslagsbeloppet och tilldelade medel.

Bakgrundsfakta

Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen ska i samverkan se till att fler personer ges nödvändigt stöd för återgång i arbete eller omställning till ett nytt arbete. Sjukskrivna och unga med aktivitetsersättning ska så tidigt som möjligt få tillgång till insatser inom ramen för myndigheternas rehabiliteringssamverkan för att utveckla eller återfå arbetsförmågan och därmed kunna återgå i, eller få, arbete. Personerna i fråga ska ges individuellt anpassade förutsättningar för övergången från Försäkringskassan till Arbetsförmedlingen och myndigheternas samverkan ska bidra till att förhindra att individer förlorar sin sjukpenninggrundande inkomst i anslutning till övergången mellan myndigheterna.

Analys

Under 2023 blev utfallet 700 miljoner kronor. Det är cirka 57,5 miljoner kronor (9 procent) högre jämfört med 2022. Under de fem första månaderna 2024 betalades drygt 267 miljoner kronor ut, vilket är 38 procent av anslaget och drygt 36 miljoner kronor lägre än motsvarande period 2023.

Jämförelse med föregående prognos

Prognosen är oförändrad jämfört med föregående prognos som lämnades till regeringen i april 2024.

1:6.8 Arbetsplatsinriktat rehabiliteringsstöd

Prognos anslagspost. Beloppen anges i tusental kronor

	2023 ¹	2024	2025	2026 ²	2027 ²
Ingående överföringsbelopp	0	0	0	0	0
Anslag ³	133 179	114 000	114 000	130 000	130 000
Tilldelade medel	133 179	114 000	114 000	130 000	130 000
Utfall/Prognos	78 490	114 000	114 000	114 000	114 000
Avvikelse från anslag	54 689	0	0	16 000	16 000
Avvikelse från tilldelade medel	54 689	0	0	16 000	16 000
Högsta anslagskredit	0	0	0	0	0
Tillgängliga medel	133 179	114 000	114 000	130 000	130 000
Överskridande av anslagskredit	0	0	0	0	0

¹ Utfall.

² Prognoser är osäkra. Osäkerheten ökar ju längre tidshorisont som prognosen avser.

³ Enligt 2024:BP25:1 Hämtad 2024-06-26

Utgifterna för anslagsposten 2024 beräknas bli 114 miljoner kronor, vilket överensstämmer med anslagsbeloppet och tilldelade medel.

Enligt regleringsbrev för budgetår 2024 framgår att anslagsbehållning om 35 miljoner kronor för Arbetsplatsinriktat rehabiliteringsstöd ska användas för att täcka anslagsbehovet för anslagspost 10.1:6.4. Detta belopp är dock inte inkluderat i inläst ingående överföringsbelopp för 2024 i tabellen ovan.

Bakgrundsfakta

Arbetsgivare kan få statligt bidrag för köp av arbetsplatsinriktat rehabiliteringsstöd för återgång i arbete. Bidraget kan täcka utgifter för att utreda, planera, initiera, genomföra och följa upp arbetsplatsinriktade åtgärder. Syftet med bidraget är att förebygga sjukfall och att öka arbetstagares möjligheter att återgå i arbete vid pågående sjukfall, genom att stödja arbetsgivare att vidta tidiga och anpassade åtgärder. Bidrag lämnas till arbetsgivare för halva det belopp som denne har betalat för ett arbetsplatsinriktat rehabiliteringsstöd av godkänd anordnare, dock med högst 10 000 kronor för en arbets-tagare och med högst 200 000 kronor per arbetsgivare och år.

Analys

Även om bidraget funnits länge, är det relativt få små företag som söker, trots att det kan göra skillnad för både hälsa och ekonomi. Under maj–juni 2023 genomförde Försäkringskassan en informationskampanj, som riktade sig till små och medelstora företag. Syftet var att öka kännedomen om bidraget med målet att fler ska söka. Merparten av ansökningarna väntades komma tidigast i juni 2024. Utfallet för de första fem månaderna under 2024, var drygt 61 miljoner kronor, vilket är 7 miljoner kronor (12 procent) högre än under motsvarande period 2023. Utgifterna hittills under 2024 motsvarar 54 procent av anslagsposten.

Jämförelse med föregående prognos

Prognosen är oförändrad jämfört med föregående prognos som lämnades till regeringen i april 2024.

1:6.9 Försäkringsmedicinska utredningar

Prognos anslagspost. Beloppen anges i tusental kronor

	2023 ¹	2024	2025	2026 ²	2027 ²
Ingående överföringsbelopp	0	0	0	-38 000	-76 000
Anslag ³	244 000	244 000	244 000	244 000	244 000
Tilldelade medel	244 000	244 000	244 000	206 000	168 000
Utfall/Prognos	0	244 000	282 000	282 000	282 000
Avvikelse från anslag	244 000	0	-38 000	-38 000	-38 000
Avvikelse från tilldelade medel	244 000	0	-38 000	-76 000	-114 000
Högsta anslagskredit	0	0	0	0	0
Tillgängliga medel	244 000	244 000	244 000	206 000	168 000
Överskridande av anslagskredit	0	0	38 000	76 000	114 000

¹ Utfall.

² Prognoser är osäkra. Osäkerheten ökar ju längre tidshorisont som prognosen avser.

³ Enligt 2024:BP25:1 Hämtad 2024-06-26

Utgifterna för anslagsposten 2024 beräknas bli 244 miljoner kronor, vilket överensstämmer med anslagsbeloppet och tilldelade medel.

Enligt regleringsbrev för budgetår 2024 framgår att anslagsbehållning om 20 miljoner kronor för Försäkringsmedicinska utredningar ska användas för att täcka anslagsbehovet för anslagspost 10.1:6.4. Detta belopp är dock inte inkluderat i inläst ingående överföringsbelopp för 2024 i tabellen ovan.

Bakgrundsfakta

När det behövs för bedömningen av rätt till ersättning får Försäkringskassan begära att den försäkrade genomgår en utredning enligt lagen (2018:744) om försäkringsmedicinska utredningar. Från och med den 1 januari 2019 är aktivitetsförmågeutredning (AFU) den enda utredningsform som Försäkringskassan kan begära. Förutom att finansiera bidrag till regionerna används anslaget även till att finansiera Försäkringskassans kostnader för att utveckla metoden för aktivitetsförmågeutredningar och för att tillhandahålla utbildningar till personal som ska utföra försäkringsmedicinska utredningar.

Analys

Utfallet för 2023 blev 210 miljoner kronor, vilket är 11 miljoner kronor (5 procent) högre än år 2022. Utfallet för de första fem månaderna under 2024 blev 119 miljoner kronor, vilket är cirka 21 procent högre än motsvarande period 2023. Hittills har cirka 49 procent av anslagsposten förbrukats. Anslaget bedöms förbrukats i sin helhet för år 2024.

Osäkerhetsanalys

Den lagda prognosen är osäker, eftersom det finns en eftersläpning i regionernas begäran om ersättning. Det finns inte någon tidsgräns för när regionerna senast måste ha begärt ersättning efter att de levererat en utredning. Försäkringskassan för dock en löpande dialog med regionerna för att detta ska ske så skyndsamt som möjligt.

Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i april 2024. Beloppen anges i tusental kronor.

	2024	2025	2026 ¹	2027 ¹
Föregående prognosbelopp	244 000	244 000	244 000	244 000
Överföring till/från andra anslagposter	-	-	-	-
Ändrade makroekonomiska antaganden	-	-	-	-
Volym- och strukturförändringar	-	+38 000	+38 000	+38 000
Regelförändringar	-	-	-	-
Övrigt	-	-	-	-
Ny prognos	244 000	282 000	282 000	282 000
Differens i 1000-tal kronor	0	+38 000	+38 000	+38 000
Differens i procent	0,0	+15,6	+15,6	+15,6

¹ Prognoser är osäkra. Osäkerheten ökar ju längre tidshorisont som prognosen avser.

Volym- och strukturförändringar

Utgifterna för åren 2025 – 2027 förväntas bli 282 miljoner kronor per år. Behovet av försäkringsmedicinska utredningar (FMU) har ökat de senaste åren. Kostnaden för en genomförd FMU beräknas öka med 13 procent jämfört med föregående år. Årets beställningar till och med maj månad överstiger budgeterat antal med 15 procent. Antalet pågående sjukfall ökar och har gjort så under flera år. Utgifterna för anslagsposten förväntas därför öka med 15 procent för åren 2025 till 2027. Försäkringskassan ser även ett ökat behov när det gäller utveckling av metoden för aktivitetsförmågeutredning

(AFU). Inom anslaget finns idag 1,5 miljoner kronor för detta och det skulle behöva ökas till 2,5 miljoner kronor.

1:6.10 Bidrag till hälso- och sjukvården

Prognos anslagspost. Beloppen anges i tusental kronor

	2023 ¹	2024	2025	2026 ²	2027 ²
Ingående överföringsbelopp	0	0	0	0	0
Anslag ³	16 000	16 000	16 000	0	0
Tilldelade medel	16 000	16 000	16 000	0	0
Utfall/Prognos	12 210	16 000	16 000	0	0
Avvikelse från anslag	3 790	0	0	0	0
Avvikelse från tilldelade medel	3 790	0	0	0	0
Högsta anslagskredit	0	0	0	0	0
Tillgängliga medel	16 000	16 000	16 000	0	0
Överskridande av anslagskredit	0	0	0	0	0

¹ Utfall.

² Prognoser är osäkra. Osäkerheten ökar ju längre tidshorisont som prognosen avser.

³ Enligt 2024:BP25:1 Hämtad 2024-06-26

Utgifterna för anslagsposten 2024 beräknas bli 16 miljoner kronor, vilket överensstämmer med anslagsbeloppet och tilldelade medel.

Bakgrundsfakta

Regeringen ingick under år 2023 en överenskommelse med Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) om fortsatt digital överföring av läkarintyg. Överenskommelsen gäller för åren 2023–2025 och medlen ska användas till att befintligt digitalt system för elektronisk informationsöverföring mellan regionerna och Försäkringskassan underhålls, och vid behov utvecklas, till dess att en sammanhållen intygshantering finns på plats.

Analys

En överenskommelse mellan regeringen och SKR tecknades i oktober 2023 om upp till 16 miljoner kronor per år. Den innebar att SKR och Försäkringskassan skulle ta fram och redovisa en gemensam utvecklingsplan för medlen till regeringen (vilket gjordes 1 november 2023), att SKR skulle redovisa medelsanvändning till Försäkringskassan (vilket gjordes 1 november 2023) och att Försäkringskassan skulle betala ut medlen till SKR (vilket gjordes

1 december 2023). Motsvarande redovisning och utbetalning ska göras under 2024 och 2025. Utbetalningen för 2024 planeras ske under fjärde kvartalet.

Jämförelse med föregående prognos

Prognosen är oförändrad jämfört med föregående prognos som lämnades till regeringen i april 2024.

1:7 Ersättning för höga sjuklönekostnader

1:7 Ersättning för höga sjuklönekostnader

Prognos anslagspost. Beloppen anges i tusental kronor

	2023 ¹	2024	2025	2026 ²	2027 ²
Ingående överföringsbelopp	0	0	0	-71 680	-71 681
Anslag ³	1 609 604	2 308 180	1 341 972	0	0
Tilldelade medel	1 609 604	2 308 180	1 341 972	-71 680	-71 681
Utfall/Prognos	1 527 844	2 123 000	1 413 652	1	1
Avvikelse från anslag	81 760	185 180	-71 680	-1	-1
Avvikelse från tilldelade medel	81 760	185 180	-71 680	-71 681	-71 682
Högsta anslagskredit	40 480	115 409	67 098	0	0
Tillgängliga medel	1 650 084	2 423 589	1 409 070	-71 680	-71 681
Överskridande av anslagskredit	0	0	4 582	71 681	71 682

¹ Utfall.

² Prognoser är osäkra. Osäkerheten ökar ju längre tidshorisont som prognosen avser.

³ Enligt 2024:BP25:1 Hämtad 2024-06-26

Utgifterna för anslagsposten 2024 beräknas bli 2,1 miljarder kronor, vilket är 185 miljoner kronor lägre än anslagsbeloppet och tilldelade medel.

Bakgrundsfakta

Ersättning för höga sjuklönekostnader är en kompensation för den del av sjuklönekostnaden som överstiger en viss andel av arbetsgivarens totala lönekostnad. Syftet med ersättningen är att minska den börda som arbetsgivarens sjuklönekostnader kan utgöra. Det är särskilt de mindre arbetsgivarna med höga sjuklönekostnader som ska avlastas.

Till följd av coronapandemin beslutade Riksdagen att kompensera alla arbetsgivare för sina förhöjda sjuklönekostnader under delar av 2020–2022. Detta skedde i flera steg. Sammanlagt höjdes anslaget till 21 miljarder kronor för år 2020, 20 miljarder kronor för 2021 och 13 miljarder kronor för 2022.

Riksdagen beslutade den 29 maj att ersättning för höga sjuklönekostnader upphör från den 1 juli 2024.

Analys

Utgifterna för ersättning av höga sjuklönekostnader ökade markant i början av pandemin, från drygt 1 miljard kronor 2019 till 18 miljarder kronor 2020. Under åren 2021 och 2022 var det fortsatt förhöjda nivåer och utgifterna uppgick till 14 respektive 12 miljarder kronor. Den betydande ökningen av utgifterna förklaras av regeringens beslut att temporärt ersätta arbetsgivare för hela eller stora delar av sjuklönekostnaderna under pandemin. Under pandemin betalades ersättningen ut samma år som den nyttjades. Från april till december 2022 betalades ersättningen till största delen istället ut året efter, vilket liknar regelverket före pandemin. Från år 2023 var regelverket detsamma som gällde innan pandemin, vilket innebär att en del av ersättningarna betalades ut som förskott.

Regeländringarna under pandemin har lett till att utgiften för 2023 beräknas utifrån arbetsgivarnas lönekostnader och sjuklönekostnader för perioden april – december 2022. För 2024 och framåt beräknas utgiften för hela det föregående året, det vill säga enligt samma regler som innan pandemin. Baserat på företagens uppgifter för 2023 från Skatteverket gjorde Försäkringskassan ett estimat i mars 2024 som gav ett resultat på 2,1 miljarder kronor. Utfallen för april och maj 2024 var lite högre än förväntat. Därför har prognosen för 2024 samt 2025 uppjusterats något efter det.

Riksdagen beslutade den 29 maj att ersättning för höga sjuklönekostnader upphör från den 1 juli 2024.³² Detta genom att bestämmelserna om EHS i lagen (1991:1047) om sjuklön upphävs. Äldre bestämmelser gäller i fråga om kostnader för sjuklön som har redovisats i arbetsgivardeklarationer till och med juni 2024. Eftersom utbetalning sker året efter redovisning av

³² [Riksdagsbeslut: Ersättning för höga sjuklönekostnader upphör 2023/24:SfU 16](#)

arbetsgivardeklarationer förväntas huvuddelen av utbetalningarna som avser 2024 ske under 2025.

Det bör noteras att det finns en risk för eventuella fördröjningar i utbetalningar samt att återkrav eller retroaktiva utbetalningar kan uppstå upp till sex år efter att förmånen upphört. Uppgifter i en arbetsgivardeklaration kan nämligen ändras upp till sex år efter det kalenderår som uppgiften hänför sig till (26 kap. 40 § andra stycket skatteförfarandelagen [2011:1244]). Detta innebär att bidrag kan komma att betalas ut och återkrävas fram och med 2031, och att det är oklart om det totalt kommer att vara en negativ eller positiv post. Med hänsyn till dessa faktorer är prognosen inte borttagen för 2026 och 2027, utan har satts till nära noll.

Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i april 2024. Beloppen anges i tusental kronor.

	2024	2025	2026 ¹	2027 ¹
Föregående prognosbelopp	2 101 050	1 401 490	1	1
Överföring till/från andra anslagsposter	-	-	-	-
Ändrade makroekonomiska antaganden	-	-	-	-
Volym- och strukturförändringar	+21 950	+12 162	-	-
Regelförändringar	-	-	-	-
Övrigt	-	-	-	-
Ny prognos	2 123 000	1 413 652	1	1
Differens i 1000-tal kronor	+21 950	+12 162	0	0
Differens i procent	+1,0	+0,9	0,0	0,0

¹ Prognoser är osäkra. Osäkerheten ökar ju längre tidshorisont som prognosen avser.

Volym- och strukturförändringar

En uppjustering av prognosen för 2024 samt 2025 har gjorts på grund av högre utfallen i april och maj, och Försäkringskassan gjorde en bedömning att det är flera arbetsgivare kommer att få ersättning jämfört med vad som antogs i beräkningen i föregående prognos.

2:1 Förvaltningsmedel

2:1 Förvaltningsmedel

Försäkringskassan är en central myndighet som vi uppfattar förväntas innehålla en förmåga att omhänderta nya politiska initiativ och oförutsedda uppgifter som uppkommer på grund av till exempel störda förhållanden i samhället. Alla samhällskritiska förvaltningsmyndigheter ska kunna fullgöra sina ordinarie kärnuppgifter genom hela hotskalan. Det kan tyckas särskilt angeläget i det allvarliga säkerhetspolitiska läge som Sverige befinner sig i. En sådan förmåga förutsätter naturligtvis att verksamheten är robust och fungerar väl redan under fredstida förhållanden. För Försäkringskassans del kräver detta en långsiktigt mer stabil finansiering och balans mellan myndighetens uppdrag och tilldelade resurser.

Myndigheten står inför ett vägval. Antingen ska vår förvaltning av befintliga uppdrag och dess förmåga att ta sig an nya uppgifter säkerställas och utvecklas. I så fall behöver betydande resurser tillföras verksamheten de närmaste åren³³. Eller så ska myndighetens kapacitet skalas ner för att varaktigt rymmas inom de finansiella ramar som regering och riksdag beslutat eller aviserat. Försäkringskassans roll och uppdrag behöver då krympas i motsvarande grad.

Prognos anslagspost. Beloppen anges i tusental kronor

	2023 ¹	2024	2025	2026 ²	2027 ²
Ingående överföringsbelopp	79 847	-473 429	-387 747	-387 747	-387 747
Anslag ³	9 276 970	10 025 682	9 930 446	10 221 107	10 418 187
Tilldelade medel	9 356 817	9 552 253	9 542 699	9 833 360	10 030 440
Utfall/Prognos	9 830 246	9 940 000	9 930 446	10 221 107	10 418 187
Avvikelse från anslag	-553 276	85 682	0	0	0
Avvikelse från tilldelade medel	-473 429	-387 747	-387 747	-387 747	-387 747
Högsta anslagskredit	556 618	574 576	297 913	306 633	312 545
Tillgängliga medel	9 913 435	10 126 829	9 840 612	10 139 993	10 342 985
Överskridande av anslagskredit		0	89 834	81 114	75 202

¹ Utfall.

Prognosen för 2024 beräknas till 9 940 miljoner kronor, vilket är 86 miljoner kronor lägre än anslagsbeloppet och 57 miljoner lägre än prognosen som

³³ Försäkringskassans budgetunderlag 2025–2027, (FK 2023/026727)

lämnades i april. Prognosen för 2025 och framåt är inte justerad i enlighet med lämnat budgetunderlag 2025–2027¹ med behov om 1 292 miljoner för 2025, 1 373 miljoner för 2026 samt 1 420 miljoner för 2027.

Den nya/ökade anslagstilldelningen innebär ändå att vi lämnar året med ett underskott på 388 miljoner kronor, vilket helt och hållet härrör från 2023 års underskott.

Bakgrundsfakta

Försäkringskassans förvaltningsanslag var under perioden 2019–2021 i stort sett oförändrat. Därefter har anslaget minskat med cirka 21 procent i 2023 års prisnivå. Under tiden har myndighetens kostnader ökat, bland annat till följd av att ytterligare uppgifter och uppdrag har tillkommit utan eller med otillräcklig finansiering. Dessutom har samhället i stort haft stora kostnadsökningar. Sammantaget kommer vi vid utgången av 2024 att minska vår totala förvaltningskapacitet. Detta påverkar handläggningstider i ett antal förmåner och försäkringar, vår utvecklingsverksamhet och sist men inte minst våra möjligheter att upprätthålla servicenivåer gentemot allmänheten.

Analys

Det ansträngda läget håller i sig och vi ser fortfarande att nedlagd tid i handläggningen minskar. Inom ett antal förmåner börjar nyrekryterade medarbetare komma på plats och fler kommer i slutet av sommaren, men ersättningsrekryteringar görs inte i den utsträckning som är önskvärt för att hantera avvikelser i handläggningstider och balanser. Den inledande upplärningsperioden av nya medarbetare kan också komma att innebära ytterligare tapp i produktionen i början på hösten.

De besparingsåtgärder myndigheten hittills har vidtagit omfattar allmänna besparingar avseende bland annat resor, konferenser, övertid, utbildning och sänkt utvecklingskapacitet. Myndigheten prövar samtliga rekryteringar för att gå från nuvarande 13 440 anställda till cirka 13 000 i utgången av 2024 (från 14 777 anställda juni 2023) samtidigt som vi fortsatt har reducerat nyttjandet av tillfälligt anställda för att minska den administrativa överbyggnaden. Det pågår en översyn av lokalbehovet och möjligheterna att samlokalisera på orter där myndigheten idag har fler än ett kontor. Detta kommer inte ge effekter innevarande år utan först kommande år.

Det sker kontinuerligt omfördelning av våra handläggande resurser för att matcha behovet i våra förmåner. Verksamheten har infört avsteg och förenklingar i handläggningsprocessen i flera av våra försäkringar. Detta är av tvingande orsaker för att korta handläggningstiderna, då resurserna inte räcker till. I realiteten innebär det en ambitionssänkning inom flera delar av verksamheten, eftersom vi behöver prioritera de förmåner och ersättningar som står för en stor andel av många försäkrades försörjning, som

exempelvis assistansersättning, tillfällig föräldrapenning, omvårdnadsbidrag och merkostnadsersättning. Det innebär att andra förmåner och ersättningar behöver stå tillbaka med ökande ärendebalanser och betydligt längre handläggningstider som följd.

Försäkringskassan har tillfört delar av verksamheten mer medel utöver den tilldelning som erhållits i regleringsbrevet för att klara vårt grunduppdrag. De besked Försäkringskassan har gällande finansiering för perioden 2025 och framåt tvingar oss att även fortsatt behöva sänka ambitionen gällande handläggningstider och ärendebalanser, vilket kommer drabba den enskilde.

Konsekvenserna av myndighetens ekonomiska förutsättningar blir betydande i hela organisationen. Handläggningstider ökar, vår utvecklingsverksamhet bromsas in och tydliga försämringar sker vad gäller tillgänglighet och service. Vi kan inte genomföra kontroller och omprövningar i den omfattning som skulle behövas.

Handläggningsverksamheten inom flera förmåner är fortfarande mycket ansträngd. Vi ser att antalet anställda och nedlagd tid i handläggningen fortsätter att minska.

Exempel på konsekvenser i verksamhetens ärendehandläggning som vi ser idag:

Försäkringstillhörighet. Långa handläggningstider leder till för lång väntan på förmånsbeslut för personer där försäkringstillhörigheten behöver utredas först.

Kontrollutredning. Vi har låg bemanning i förhållande till uppdragets ambitionsnivå vilket innebär att ärendebalanserna kommer att öka med 37 procent och omsättningstiden öka från 117 dagar till 190 dagar. Det riskerar att utgå felaktiga betalningar om cirka 130 miljoner kronor under 2024.

Återbetalning. En minskad bemanning får negativa konsekvenser för myndighetens arbete mot felaktiga utbetalningar och bidragsbrott, i form av färre beslutade återkrav, höga ärendebalanser och långa handläggningstider. Prognosen visar att om ingen återrekrytering görs kommer ärendebalanserna vara de högsta på 10 år i december 2024. Den lägre kapaciteten innebär att vi inte kommer att kunna kräva tillbaka cirka en halv miljard till statskassan. Vi prioriterar de delar av återbetalningsprocessen som ger mest effekt på återföringen av felaktiga utbetalningar

Omprövning. Vi når inte den målsatta handläggningstiden inom omprövningen. Orsaken är minskad bemanning och begränsade möjligheter att återrekrytera det senaste året. Den enskilde får inte sin sak prövad i domstol inom en rimlig tid. En omprövning bör göras inom sex veckor från det att begäran om omprövning kom in, om det inte finns särskilda skäl mot det

(FKAR 2010:7 till 113 kap. 7 § SFB). I maj avslutades endast 68 procent av ärendena inom 42 dagar.

Arbetshjälpmedel. Handläggningstiderna och ärendebalanserna har ökat under våren, även om en minskning kan ses sedan föregående månad. Ökningen beror på kapacitetsbrist på grund av personalomsättning och begränsad ersättningsrekrytering. Arbetstagare med behov av arbetshjälpmedel får vänta länge på beslut, vilket ökar risken för sjukskrivningar och ohälsa.

EU-familjeförmåner. Ärendebalanserna inom EU-familjeförmåner har ökat de senaste åren. Ärendena tar ofta över ett år att utreda och avsluta, eftersom samordningen sker i dialog med andra länder. I år har dock ärendebalanserna minskat och de senaste månaderna har de stabiliserats. Det finns en ökad risk för felaktiga utbetalningar, eftersom det kan finnas information i de ärenden som inte påbörjats, som innebär att den enskilde inte längre har rätt till förmåner från Sverige, men vi fortsätter att betala ut bidrag. Det kan dessutom innebära att enskilda, både i Sverige och i andra medlemsländer, går miste om ersättning eftersom impulser inte handläggs i tid. Effektiviseringsåtgärder har vidtagits vad gäller process, utredningskompetens, styrning och ledning m.m.

Aktivitetsersättning (vid förlängd skolgång). Inom handläggningen av aktivitetsersättning för förlängd skolgång har ärendebalanserna ökat och bedöms fortsätta att öka under året. Orsaken är ett högt inflöde under våren och otillräckligt med resurser. Rekrytering pågår, vilket på sikt bör förbättra läget så att ärendebalanserna kan börja minska. Vi har under våren sänkt ambitionsnivån för handläggningstiden från 80 till 120 dagar, vilket innebär att väntetiden för den enskilde blir lång och unga personer står utan ersättning.

Merkostnadsersättning. Inflödet av ansökningar till merkostnadsersättning har ökat kraftigt under våren, vilket har medfört väsentligt ökade ärendebalanser. Inflödet har nu minskat något, men ligger kvar på nivåer högt över det prognostiserade inflödet. De tidsbestämda omprövningar som ska göras hinns inte med i den omfattning som de ska. Om inga tidsbestämda omprövningar görs, ökar risken för att vi inte upptäcker ändrade förhållanden, vilket kan leda till bristande kvalitet i beslut och att felaktig ersättning betalas ut. Vi har omfördelat resurser från assistansersättning för att bromsa utvecklingen av ärendebalansen.

Omvårdnadsbidrag. De tidsbestämda omprövningar som ska göras hinns inte med i den omfattning som de ska. Om inga tidsbestämda omprövningar görs, ökar risken för att vi inte upptäcker ändrade förhållanden, vilket kan leda till bristande kvalitet i beslut och att felaktig ersättning betalas ut. Vi har omfördelat resurser från assistansersättning för att bromsa utvecklingen av ärendebalansen.

Bostadstillägg. Handläggningstiderna är längre än önskat och ärendebalanserna är höga. Ärendebalanserna bedöms fortsätta att öka under 2024 och består nu av en hög andel äldre ärenden. Den enskilde som har ansökt om bostadstillägg eller som behöver få ersättningen omräknad får vänta länge på beslut. Det finns också risk för felaktiga utbetalningar när omräkningar av bostadstillägget inte hinns med i den utsträckning som de borde. Vi har även justerat vilka ärenden som faller ut för kontroll, så att färre ärenden kontrolleras och vi accepterar en större risk för fel. Rekryteringar är i sitt slutskede, men behovet av resurser är större än vad vi har möjlighet att tillföra.

Internationell vård. Ärendebalanserna för framförallt vårdärenden, men även intygsärenden, har ökat kraftigt de senaste åren. De försäkrade får vänta alltför länge på beslut och ersättning. Detta skapar merarbete för Försäkringskassan då de försäkrade hör av sig för att höra hur det går med ärendet. Beslutade rekryteringar inom handläggningen av vårdärenden kommer på sikt att bidra positivt så att ärendebalanserna kan börja minska.

Sjukersättning (SE). Inom handläggningen av sjukersättning i utlandsärenden är handläggningstiderna fortfarande längre än önskat och ärendebalanserna för höga till följd av för låg bemanning. Väntetiden för dem som ansökt är lång. Ärenden som väntat länge på handläggning behöver ofta kompletteras med uppdaterad information, vilket minskar vår produktivitet. Ambitionsnivån för handläggningstider sänktes under våren, från 90 till 120 dagar. Rekryteringar har gjorts, men det bedöms inte vara i tillräcklig omfattning för att hantera situationen.

Underhållsstöd. Handläggningstiden och ärendebalansen har ökat under flera år till följd av för låg handläggande kapacitet. Ambitionsnivån sänktes under våren med ett nytt riktvärde för handläggningstiden på 90 dagar och i maj var väntetiden cirka 100 dagar. De försäkrade som redan utgör en ekonomiskt utsatt grupp får vänta länge på beslut. Vi har omfördelat handlägningsresurser från andra förmåner och viss rekrytering har gjorts, vilket innebär att nya medarbetare successivt kommer att tillföras. Detta ska på sikt kunna bidra till minskande ärendebalanser och kortare handläggningstider, men det bedöms inte vara i tillräcklig omfattning.

Arbetsskadelivränta. Ärendebalansen består både av ansöknings- och efterkontrollärenden. Väntetiden för den som ansökt om livränta är lång. Det finns också risk för att efterkontrollerna, när de genomförs, leder till stora återkrav.

I budgetunderlaget som lämnats den 1 mars för planeringsperioden 2025–2027 framgår myndighetens finansieringsbehov.

Behov i lämnat budgetunderlag

Miljoner kronor

Verksamhet	Varaktig	Tillfällig 2025	Varaktig	Tillfällig 2026	Varaktig	Tillfällig 2027
Sjukförsäkringen	196	0	211	0	180	0
Aktivitetsersättning och bostadstillägg	49	0	49	0	54	0
Stärkt rätt till assistans	0	65	0	0	0	0
Omvårdnadsbidrag och merkostnadsersättning	241	0	241	0	241	0
Tillfällig föräldrapenning	34	0	34	0	34	0
Etableringsjobb	25	4	41	3	51	0
Statligt personskadeskydd (LSP)	13	0	14	0	10	0
Civilt försvar och operativ förmåga	290	10	397	13	453	28
Utbetalningsmyndigheten	0	0	12	0	0	0
Felaktiga utbetalningar och kontrollarbete	139	26	139	17	137	17
Digitalisering	20	70	20	70	20	100
Digital post	21	0	21	0	20	0
SSSID - en permanent lösning	12	0	12	0	12	0
Single digital gateway (SDG)	3	4	5	6	6	7
Förstärkt forskning och utveckling	20	0	20	0	20	0
Lokalbehov	10	40	10	40	10	20
Summa	1 073	219	1 224	149	1 248	172

Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i april 2024. Beloppen anges i tusental kronor.

	2024	2025	2026 ¹	2027 ¹
Föregående prognosbelopp	9 997 000	9 930 446	10 221 107	10 418 187
Överföring till/från andra anslagsposter	0	0	0	0
Ändrade makroekonomiska antaganden	0	0	0	0
Volym- och strukturförändringar	0	0	0	0
Regelförändringar	0	0	0	0
Övrigt	-57 000	0	0	0
Ny prognos	9 940 000	9 930 446	10 221 107	10 418 187
Differens i 1000-tal kronor	-57 000	0	0	0
Differens i procent	-0,6%	0,0%	0,0%	0,0%

¹ Prognoser är osäkra. Osäkerheten ökar ju längre tidshorisont som prognosen avser.

Prognosen avseende 2024 är 57 miljoner lägre jämfört med föregående prognos (9 997 miljoner kronor) som lämnades till regeringen i april 2024.

Övrigt

Skillnaden mellan nuvarande och föregående prognos 2024 består i huvudsak av resultat av de åtgärder som pågår inom myndigheten för att anpassa verksamheten efter rådande ekonomiska förutsättningar.

Utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn

1:1 Barnbidrag

Prognos anslag. Beloppen anges i tusental kronor

	2023 ¹	2024	2025	2026 ²	2027 ²
Hela anslaget	32 971 429	32 514 598	32 048 147	31 612 232	31 085 292
Därav					
1:1.1 Allmänt barnbidrag	29 040 941	28 677 920	28 253 869	27 836 748	27 331 023
1:1.2 Flerbarnstillägg	3 626 576	3 527 141	3 477 522	3 453 275	3 426 793
1:1.3 Förlängt barnbidrag	278 392	280 631	287 017	291 578	295 926
1:1.4 Tilläggsbelopp vid familjeförmån	25 520	28 906	29 739	30 631	31 550

¹ Utfall.

² Prognoser är osäkra. Osäkerheten ökar ju längre tidshorisont som prognosen avser.

Generellt har alla anslagsposter för barnbidrag, förutom 1:1.4 Tilläggsbelopp vid familjeförmån, justerats ned på grund av en ny befolkningsprognos från SCB.

1:1.1 Allmänt barnbidrag

Prognos anslagspost. Beloppen anges i tusental kronor

	2023 ¹	2024	2025	2026 ²	2027 ²
Ingående överföringsbelopp	0	0	0	0	0
Anslag ³	29 350 678	29 132 910	28 774 782	28 642 446	28 449 796
Tilldelade medel	29 350 678	29 132 910	28 774 782	28 642 446	28 449 796
Utfall/Prognos	29 040 941	28 677 920	28 253 869	27 836 748	27 331 023
Avvikelse från anslag	309 737	454 990	520 913	805 698	1 118 773
Avvikelse från tilldelade medel	309 737	454 990	520 913	805 698	1 118 773
Högsta anslagskredit	1 467 623	1 456 645	1 438 739	1 432 122	1 422 489
Tillgängliga medel	30 818 301	30 589 555	30 213 521	30 074 568	29 872 285
Överskridande av anslagskredit	0	0	0	0	0

¹ Utfall.² Prognoser är osäkra. Osäkerheten ökar ju längre tidshorisont som prognosen avser.³ Enligt 2024:BP25:1 Hämtad 2024-06-26

Utgifterna för anslagsposten 2024 beräknas bli 28,7 miljarder kronor, vilket är 455 miljoner kronor lägre än anslagsbeloppet och tilldelade medel.

Bakgrundsfakta

Allmänt barnbidrag betalas ut för barn från och med månaden efter barnets födelse. Allmänt barnbidrag är 1 250 kronor i månaden per barn och är skattefritt. Föräldrar har rätt till allmänt barnbidrag för barn som är bosatta i Sverige till och med det kvartal då barnet fyller 16 år.

Analys

Det allmänna barnbidraget utgör en betydande del av de totala utgifterna för barnbidrag, närmare bestämt 88 procent. Denna andel har ökat något över åren, från 87,6 procent 2022 till 87,8 procent 2024. Under januari–maj 2024 minskade utgifterna för barnbidraget med 147 miljoner kronor (-1 procent) jämfört med samma period föregående år. Detta är en större minskning än mellan 2023 och 2022, då utgifterna minskade med 89 miljoner kronor. Utgifterna för allmänt barnbidrag påverkas av antalet barn i åldrarna 0–16 år i befolkningen. Under det senaste året har utgifterna minskat på grund av en nedgång i antalet nyfödda barn. Enligt SCB:s befolkningsprognos förväntas antalet spädbarn minska i framtiden, vilket har en sänkande effekt på prognosen framåt.

Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i april 2024. Beloppen anges i tusental kronor.

	2024	2025	2026 ¹	2027 ¹
Föregående prognosbelopp	28 866 697	28 774 782	28 642 446	28 449 796
Överföring till/från andra anslagposter	-	-	-	-
Ändrade makroekonomiska antaganden	-	-	-	-
Volym- och strukturförändringar	-	-	-	-
Regelförändringar	-	-	-	-
Övrigt	-188 777	-520 913	-805 698	-1 118 773
Ny prognos	28 677 920	28 253 869	27 836 748	27 331 023
Differens i 1000-tal kronor	-188 777	-520 913	-805 698	-1 118 773
Differens i procent	-0,7	-1,8	-2,8	-3,9

¹ Prognoser är osäkra. Osäkerheten ökar ju längre tidshorisont som prognosen avser.

Volym- och strukturförändringar

Utgifterna för det allmänna barnbidraget under april–maj 2024 blev 32 miljoner kronor, eller 0,7 procent, lägre än prognosen som lämnades i april. Justeringen beror på en ny befolkningsprognosen från SCB.

1:1.2 Flerbarnstillägg

Prognos anslagspost. Beloppen anges i tusental kronor

	2023 ¹	2024	2025	2026 ²	2027 ²
Ingående överföringsbelopp	0	0	0	0	0
Anslag ³	3 721 730	3 627 148	3 560 593	3 537 612	3 646 973
Tilldelade medel	3 721 730	3 627 148	3 560 593	3 537 612	3 646 973
Utfall/Prognos	3 626 576	3 527 141	3 477 522	3 453 275	3 426 793
Avvikelse från anslag	95 154	100 007	83 071	84 337	220 180
Avvikelse från tilldelade medel	95 154	100 007	83 071	84 337	220 180
Högsta anslagskredit	186 086	181 357	178 029	176 880	182 348
Tillgängliga medel	3 907 816	3 808 505	3 738 622	3 714 492	3 829 321
Överskridande av anslagskredit	0	0	0	0	0

¹ Utfall.

² Prognoser är osäkra. Osäkerheten ökar ju längre tidshorisont som prognosen avser.

³ Enligt 2024:BP25:1 Hämtad 2024-06-26

Utgifterna för anslagsposten 2024 beräknas bli 3,5 miljarder kronor, vilket är 100 miljoner kronor lägre än anslagsbeloppet och tilldelade medel.

Bakgrundsfakta

En förälder som får allmänt barnbidrag, förlängt barnbidrag eller studiebidrag för två eller fler barn får också flerbarnstillägg. Flerbarnstillägget är 150 kronor per månad för andra barnet, 580 kronor för det tredje barnet, 1 010 kronor för det fjärde barnet. Från och med det femte barnet lämnas 1 250 kronor för varje ytterligare barn.

Analys

Under januari–maj 2024 minskade utgifterna med 48 miljoner kronor (-3 procent) jämfört med samma period föregående år. Detta är en större minskning än mellan 2023 och 2022, då utgifterna minskade med 19 miljoner kronor (-1 procent). Minskningen beror på att antalet barn i befolkningen

minskar varje år enligt SCB:s befolkningsprognos för perioden 2024–2027, samt att det föds färre barn i barnfamiljer.

Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i april 2024. Beloppen anges i tusental kronor.

	2024	2025	2026 ¹	2027 ¹
Föregående prognosbelopp	3 570 729	3 560 593	3 537 612	3 646 973
Överföring till/från andra anslagsposter	-	-	-	-
Ändrade makroekonomiska antaganden	-	-	-	-
Volym- och strukturförändringar	-	-	-	-
Regelförändringar	-	-	-	-
Övrigt	-43 588	-83 071	-84 337	-220 180
Ny prognos	3 527 141	3 477 522	3 453 275	3 426 793
Differens i 1000-tal kronor	-43 588	-83 071	-84 337	-220 180
Differens i procent	-1,2	-2,3	-2,4	-6,0

¹ Prognoser är osäkra. Osäkerheten ökar ju längre tidshorisont som prognosen avser.

Övrigt³⁴

Under april–maj 2024 överskattades utgifterna med 6 miljoner kronor, vilket motsvarar 1 procent av vad som prognostiserades i april. Prognosen har justerats ned på grund av den nya befolkningsprognosen från SCB.

³⁴ Effekten av statistiska centralbyråns befolkningsprognos redovisas normalt under rubriken volym och struktur. Men då effekten av den nya befolkningsprognosen är ovanligt stor denna utgiftsprognos, särredovisas den istället under rubriken övrigt.

1:1.3 Förlängt barnbidrag

Prognos anslagspost. Beloppen anges i tusental kronor

	2023 ¹	2024	2025	2026 ²	2027 ²
Ingående överföringsbelopp	0	0	-773	0	0
Anslag ³	284 317	279 858	296 094	298 337	318 906
Tilldelade medel	284 317	279 858	295 321	298 337	318 906
Utfall/Prognos	278 392	280 631	287 017	291 578	295 926
Avvikelse från anslag	5 925	-773	9 077	6 759	22 980
Avvikelse från tilldelade medel	5 925	-773	8 304	6 759	22 980
Högsta anslagskredit	14 215	13 992	14 804	14 916	15 945
Tillgängliga medel	298 532	293 850	310 125	313 253	334 851
Överskridande av anslagskredit	0	0	0	0	0

¹ Utfall.² Prognoser är osäkra. Osäkerheten ökar ju längre tidshorisont som prognosen avser.³ Enligt 2024:BP25:1 Hämtad 2024-06-26

Utgifterna för anslagsposten 2024 beräknas bli 281 miljoner kronor, vilket är 800 000 kronor högre än anslagsbeloppet och tilldelade medel, men ryms inom medgiven anslagskredit.

Bakgrundsfakta

Från och med kvartalet efter att barnet fyller 16 år kan föräldern få så kallat förlängt barnbidrag så länge barnet går i grundskolan eller motsvarande. Förlängt barnbidrag betalas även ut för barn som går i gymnasiesärskola eller specialskola.

Det finns ingen övre åldersgräns för rätten till förlängt barnbidrag. Bidraget är detsamma som för det allmänna barnbidraget på 1 250 kronor per barn och månad och betalas ut till och med den månad barnet slutför den utbildning som gett rätt till förlängt barnbidrag eller avbryter studierna.

Analys

De som får förlängt barnbidrag kan delas in i två huvudsakliga grupper. Den första och största gruppen utgörs av ungdomar som fyller 16 år under första kvartalet varje år. Istället för det allmänna barnbidraget får de förlängt barnbidrag tills de avslutar grundskolan. Den andra gruppen består av ungdomar och unga vuxna som av olika skäl fortsätter att gå i grundskolan, inklusive

gymnasiesärskola eller specialskola. Denna grupp omfattar främst personer i åldrarna 17–21 år.

Andelen utgifter för förlängt barnbidrag under januari-maj låg på cirka 1 procent och var nästan oförändrad jämfört med samma period föregående år. Under januari-maj 2024 minskade utgifterna med 281 tusen kronor (0,2 procent) jämfört med samma period föregående år. Detta är en mindre minskning än mellan 2023 och 2022, då utgifterna minskade med 405 tusen kronor (0,3 procent).

På lång sikt förväntas utgifterna öka i takt med befolkningstillväxten av barn och unga vuxna mellan 16 och 20 år. Enligt SCB:s befolkningsprognoser förväntas ökningen av unga vuxna fortsätta under hela prognosperioden, vilket gradvis kommer att leda till ökade utgifter.

Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i april 2024. Beloppen anges i tusental kronor.

	2024	2025	2026 ¹	2027 ¹
Föregående prognosbelopp	288 681	296 094	298 337	318 906
Överföring till/från andra anslagposter	-	-	-	-
Ändrade makroekonomiska antaganden	-	-	-	-
Volym- och strukturförändringar	-	-	-	-
Regelförändringar	-	-	-	-
Övrigt	-8 050	-9 077	-6 759	-22 980
Ny prognos	280 631	287 017	291 578	295 926
Differens i 1000-tal kronor	-8 050	-9 077	-6 759	-22 980
Differens i procent	-2,8	-3,1	-2,3	-7,2

¹ Prognoser är osäkra. Osäkerheten ökar ju längre tidshorisont som prognosen avser.

Volym- och strukturförändringar

Under april–maj 2024 överskattades utgifterna med 3 miljoner kronor, vilket motsvarar 3 procent av vad som prognostiserades i april. Prognosen har justerats ned på grund av den nya befolkningsprognosen från SCB.

1:1.4 Tilläggsbelopp vid familjeförmån

Prognos anslagspost. Beloppen anges i tusental kronor

	2023 ¹	2024	2025	2026 ²	2027 ²
Ingående överföringsbelopp	0	0	0	-725	-1 472
Anslag ³	32 530	34 908	29 014	29 884	30 781
Tilldelade medel	32 530	34 908	29 014	29 159	29 309
Utfall/Prognos	25 520	28 906	29 739	30 631	31 550
Avvikelse från anslag	7 010	6 002	-725	-747	-769
Avvikelse från tilldelade medel	7 010	6 002	-725	-1 472	-2 241
Högsta anslagskredit	1 536	1 745	1 450	1 494	1 539
Tillgängliga medel	34 066	36 653	30 464	30 653	30 848
Överskridande av anslagskredit	0	0	0	0	702

¹ Utfall.

² Prognoser är osäkra. Osäkerheten ökar ju längre tidshorisont som prognosen avser.

³ Enligt 2024:BP25:1 Hämtad 2024-06-26

Utgifterna för anslagsposten 2024 beräknas bli 29 miljoner kronor, vilket är 6 miljoner kronor lägre än anslagsbeloppet och tilldelade medel.

Bakgrundsfakta

Anslaget Barnbidrag belastar tilläggsbeloppet vid EU-familjeförmåner som Försäkringskassan i vissa fall ska betala ut. De familjeförmåner som omfattas är allmänt barnbidrag, förlängt barnbidrag, flerbarns-tillägg, de särskilda bidragen inom bostadsbidrag, studiebidrag och extra tillägg till studiebidrag samt efterlevandestöd.

Analys

Enligt prognosen för 2024 förväntas utgifterna för tilläggsbelopp för familjeförmån uppgå till cirka 29 miljoner kronor³⁵. Historiskt sett har utgifterna för denna anslagspost varierat kraftigt och visar ingen korrelation med antalet barn i befolkningen. De betydande variationerna kan härledas till att utbetalningar inom tilläggsbeloppet kan ske retroaktivt efter att ett beslut har fattats.

Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i april 2024. Beloppen anges i tusental kronor.

	2024	2025	2026 ¹	2027 ¹
Föregående prognosbelopp	28 425	29 014	29 884	30 781
Överföring till/från andra anslagsposter	-	-	-	-
Ändrade makroekonomiska antaganden	-	-	-	-
Volym- och strukturförändringar	+481	+725	+747	+769
Regelförändringar	-	-	-	-
Övrigt	-	-	-	-
Ny prognos	28 906	29 739	30 631	31 550
Differens i 1000-tal kronor	+481	+725	+747	+769
Differens i procent	+1,7	+2,5	+2,5	+2,5

¹ Prognoser är osäkra. Osäkerheten ökar ju längre tidshorisont som prognosen avser.

³⁵ Utgiften som prognostiseras utgör enbart tilläggsbelopp som exporteras till andra EU-länder och inte hela utgiften för EU-familjeförmån.

Volym- och strukturförändringar

Under april-maj 2024 underskattades utgifterna med 65 tusen kronor, vilket motsvarar 2,3 procent av vad som prognostiserades i april. Prognosen har justerats upp med cirka motsvarande andel.

1:2 Föräldraförsäkring

Prognos anslag. Beloppen anges i tusental kronor

	2023 ¹	2024	2025	2026 ²	2027 ²
Hela anslaget	46 939 079	48 834 775	50 695 683	52 048 316	53 442 180
Därav					
1:2.9 Föräldrapenning	32 769 030	34 185 188	35 744 695	37 230 674	38 231 505
1:2.11 Tillfällig föräldrapenning	9 425 173	9 660 793	9 752 016	9 908 183	10 069 906
1:2.12 Graviditetspenning	559 931	532 615	564 895	570 820	575 896
1:2.8 Statlig ålderspensionsavgift för tillfällig föräldrapenning	856 908	1 100 089	1 024 169	960 202	966 251
1:2.4 Statlig ålderspensionsavgift för föräldrapenning	3 261 432	3 194 927	3 517 824	3 337 315	3 555 803
1:2.10 Statlig ålderspensionsavgift för graviditetspenning	66 605	161 163	92 084	41 122	42 819

¹ Utfall.

² Prognoser är osäkra. Osäkerheten ökar ju längre tidshorisont som prognosen avser.

Detaljerade uppgifter om den statliga ålderspensionsavgiften återfinns i bilaga 4. Där finns förutom anslagsbelastning även uppgifter om preliminär avgift, reglering avseende förhållandena tre år tidigare, prognostiserad avgift för respektive år samt en jämförelse med föregående prognos.

1:2.9 Föräldrapenning

Prognos anslagspost. Beloppen anges i tusental kronor

	2023 ¹	2024	2025	2026 ²	2027 ²
Ingående överföringsbelopp	-390 127	0	0	0	0
Anslag ³	34 817 756	35 650 334	38 237 222	41 864 082	44 230 767
Tilldelade medel	34 427 629	35 650 334	38 237 222	41 864 082	44 230 767
Utfall/Prognos	32 769 030	34 185 188	35 744 695	37 230 674	38 231 505
Avvikelse från anslag	2 048 726	1 465 146	2 492 527	4 633 408	5 999 262
Avvikelse från tilldelade medel	1 658 599	1 465 146	2 492 527	4 633 408	5 999 262
Högsta anslagskredit	1 767 037	1 782 176	1 911 861	2 093 204	2 211 538
Tillgängliga medel	36 194 666	37 432 510	40 149 083	43 957 286	46 442 305
Överskridande av anslagskredit	0	0	0	0	0

¹ Utfall.² Prognoser är osäkra. Osäkerheten ökar ju längre tidshorisont som prognosen avser.³ Enligt 2024:BP25:1 Hämtad 2024-06-26

Utgifterna för anslagsposten 2024 beräknas bli 34,2 miljarder kronor, vilket är 1,5 miljarder kronor lägre än anslagsbeloppet och tilldelade medel.

Bakgrundsfakta

Föräldrapenning betalas ut i samband med ett barns födelse eller adoption i maximalt 480 dagar per barn.

För barn födda från och med den 1 januari 2014 kan föräldrapenning tas ut fram till dess att barnet fyller 12 år eller när barnet slutar femte klass. Efter barnets fyraårsdag kan föräldrapenning tas ut under högst 96 dagar.

För barn som är födda före den 1 januari 2014 kunde föräldrapenning tas ut till och med när barnet avslutat det första året i grundskolan eller till och med den dag som barnet fyllde 8 år.

För föräldrar som har gemensam vårdnad om ett barn har föräldrarna rätt till hälften var av de 480 föräldrapenningdagarna. För barn födda från och med den 1 januari 2016 är det 90 föräldrapenningdagar med grund- eller sjukpenningnivå som inte kan avstås till den andra föräldern.

Av de 480 föräldrapenningdagarna kan förmånen lämnas på sjukpenningnivå eller grundnivå för 390 dagar. För resterande 90 dagar utges föräldrapenning på lägstanivå, som uppgår till 180 kronor per dag, före skatt.

Om den sjukpenninggrundande inkomsten är tillräckligt hög har föräldern rätt att ta ut dagar på sjukpenningnivå. Om inkomsten dessutom når taket på 10 prisbasbelopp blir ersättningen på maximal nivå.

Föräldrar som saknar sjukpenninggrundande inkomst, som har för låg inkomst eller inte uppfyller kvalificeringsvillkoren, kan ansöka om föräldrapenning på grundnivå, som uppgår till 250 kronor per dag, före skatt.

Lägstånivådagar har alla föräldrar möjlighet att ta ut, som uppfyller de grundläggande villkoren för föräldrapenning.

Föräldrapenning kan betalas ut på hel, tre fjärdedels, halv, en fjärdedels eller en åttondels förmånsnivå, på samtliga ersättningsnivåer.

Analys

Utgifterna för föräldrapenning påverkas av:

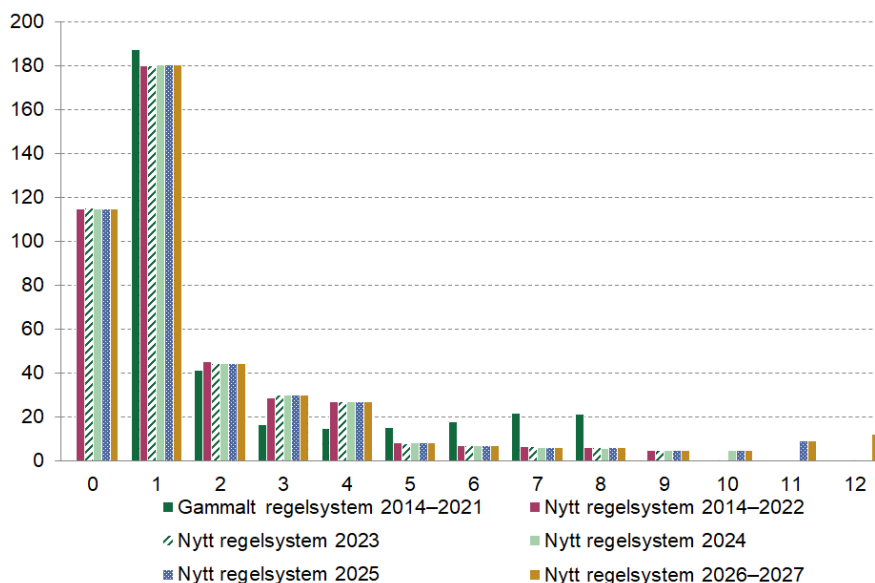
- Regelverkets utformning och antal uttagna dagar per barn
- Antalet barn i befolkningen
- Utvecklingen av löner och prisbasbelopp
- Fördelningen i uttag mellan kvinnor och män

Regelverkets utformning och antal uttagna dagar per barn

Antalet uttagna föräldrapenningdagar har minskat de senaste fem åren, med mellan 1,5 och 5,5 procent varje år. Under åren 2019–2022 berodde minskningen främst på att nyttjandet varit lägre för barn, 5–8 år, i det nya regelsystemet än i det gamla. En annan orsak är att barnafödandet minskade under 2019–2020 samt 2022–2023. Under pandemiåren 2020 och 2021 minskade dessutom antalet uttagna dagar per barn något i ett flertal åldrar, för att sedan vara tillbaka på pre-pandemiska nivåer igen år 2022.

Antalet föräldrapenningdagar per barn, 0–9 år, har, förutom under pandemin, legat på en stabil nivå i det nya regelsystemet och förväntas att fortsätta göra det under hela prognosperioden. Uttaget för 10-åringar ser ut att motsvara 9-åringarnas uttag, se Figur 19. Under de sista möjliga uttagsåren beräknas antalet dagar per barn att öka med åldern, till 12 dagar per 12-åring. Denna prognos är dock osäker, eftersom de äldsta barnen i det nya regelsystemet fyller 10 år i år. Det är först efter utgången av år 2026, när barn födda 2014 fyllt 12 år, som vi vet hur uttagsmönstret ser ut för föräldrar till äldre barn.

Figur 19 Antal föräldrapenningdagar per barn och ålder, 2014–2027, i gammalt respektive nytt regelsystem

Antalet uttagna dagar för respektive ålder relateras till antalet barn i befolkningen i samma ålder. Åldern definieras som den högsta ålder barnet har under kalenderåret. För åren 2014–2023 visas utfall och 2024–2027 är det prognos. Från och med år 2014 följer inga nollåringar det gamla regelsystemet och de saknar därför en stapel för det systemet 2014–2021.

Antalet barn i befolkningen

År 2022 minskade barnafödandet kraftigt, med drygt 9 500 barn, vilket motsvarar en nedgång på 8,3 procent. Även år 2023 sjönk barnafödandet, om än inte lika mycket som året innan. Under år 2023 nyttjades 46,5 miljoner föräldrapenningdagar, vilket är en minskning med 2,1 miljoner dagar (4,3 procent) jämfört med året innan. Den främsta orsaken till minskningen är just det låga barnafödandet åren 2022 och 2023. År 2023 var antalet noll- och ettåringar 14 400 färre (6,5 procent) än 2022. Enligt SCB:s senaste befolkningsprognos, från april 2024, beräknas antalet födda barn att fortsätta minska, vilket har en sänkande effekt på uttagna dagar. Samtidigt förväntas de tillkommande åldrarna 10–12 ha en höjande effekt under åren 2024–2026. Den sammantagna påverkan på antalet uttagna föräldrapenningdagar är att de förväntas att minska till 45,3 miljoner dagar i år för att sedan ligga på den nivån hela prognosperioden, förutom år 2026 då antalet beräknas vara högre och hamna på 45,9 miljoner dagar.

Utvecklingen av löner och prisbasbelopp

Trots ett minskande antal uttagna dagar år 2023, ökade utgifterna med cirka 308 miljoner kronor (0,9 procent), till knappt 32,8 miljarder kronor. Ökningen beror på högre ersättningsnivåer för dagar på sjukpenningnivå år 2023 än år 2022.

Mellan åren 2023 och 2027 prognostiseras utgifterna för föräldrapenning att öka från 32,8 miljarder till 38,2 miljarder kronor. Ökningen förklaras främst av att ersättningen för sjukpenningnivådagar ökar, vilket i sin tur är en följd av lönehöjningar och en positiv trend för prisbasbeloppet. Utgiftsökningen år 2026 beror även på att ökningen i dagar till följd av att en årskull tillkommer är större än minskningen i dagar till följd av att antalet barn i befolkningen minskar.

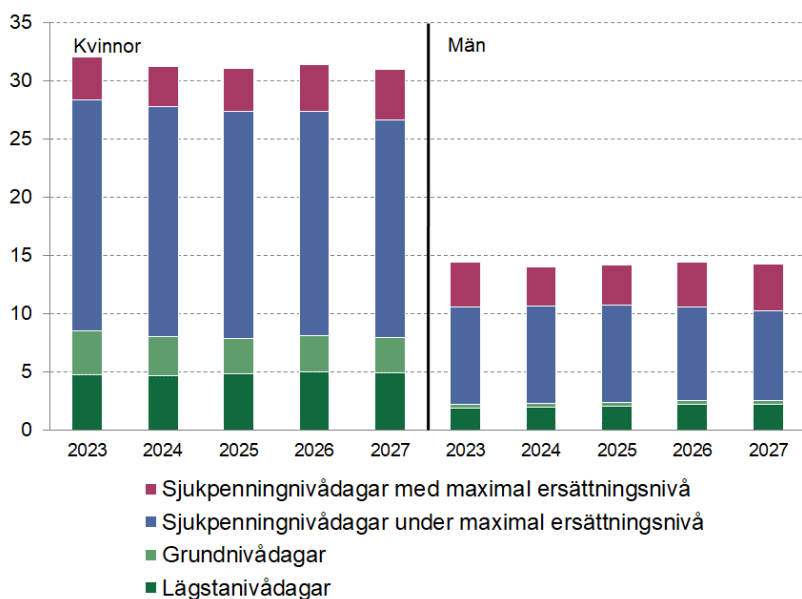
Medelersättningen för dagar på sjukpenningnivå under max beräknas enligt den modell som började användas till utgiftsprognosen som lämnades i april 2023. Enligt modellen prognostiseras medelersättningen för en dag på sjukpenningnivå för kvinnor, där de som når upp till maximal ersättning är exkluderade, öka från 775 kronor år 2023 till 938 kronor år 2027. Samtidigt beräknas motsvarande ersättning för män att öka från 852 till 1 015 kronor.

Ersättningen för en dag på sjukpenningnivå med maximal ersättning förväntas att följa Konjunkturinstitutets prognos över utvecklingen för prisbasbeloppet och öka från 1 116 kronor år 2023 till 1 273 kronor år 2027.

Fördelningen i uttag mellan kvinnor och män

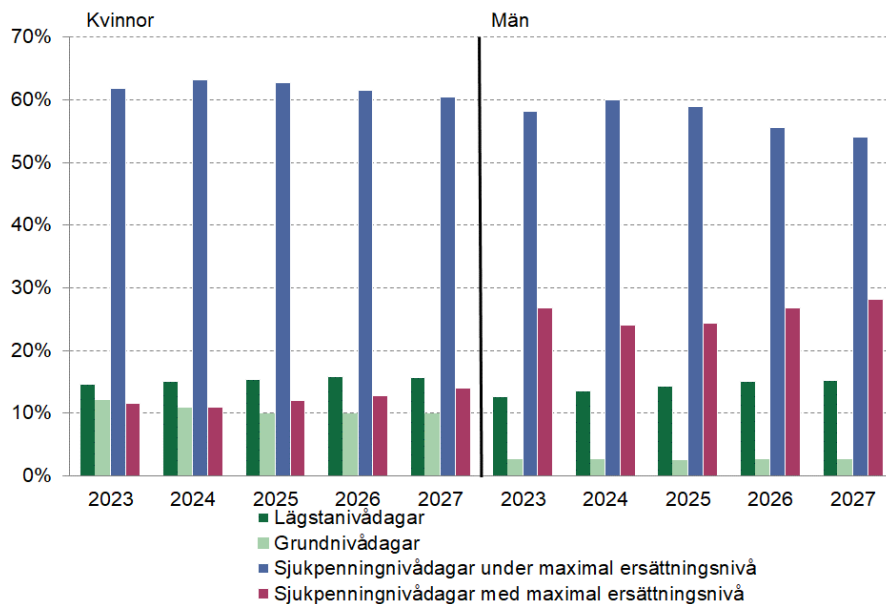
Föräldrapenning används i störst omfattning av kvinnor. Antalet dagar som tas ut av kvinnor beräknas att uppgå till mellan 31,0 och 31,5 miljoner dagar per år 2024–2027, se Figur 19. Under samma tid förväntas männens dagar att variera mellan 14,0 och 14,4 miljoner. Männens andel av uttagna dagar prognostiseras att öka svagt, från 31,0 procent år 2023 till 31,5 procent år 2027.

Figur 20 Antal föräldrapenningdagar fördelade på ersättningsnivå och mottagarnas kön, 2023–2027, miljontal. Prognos från och med år 2024

Kvinnor tar ut en större andel av föräldrapenningdagarna på grundnivå än vad män gör. Kvinnornas andel förväntas att ligga på 10–11 procent och männens på 2–3 procent under 2024–2027, se Figur 21. Det är framförallt bland unga föräldrar, 24 år eller yngre, som det är vanligt att inte nå upp till sjukpenningnivå.

Figur 21 Andel föräldrapenningdagar fördelade på ersättningsnivå och mottagarnas kön, 2023–2027. Prognos från och med år 2024

Osäkerhetsanalys

Migration

Kriget i Ukraina är fortsatt en osäkerhetsfaktor för utgifterna inom föräldrapenning. De flesta personer som flytt kriget har skydd under EU:s massflyktsdirektiv. Detta direktiv ger en mycket begränsad rätt till svensk socialförsäkring. Direktivet gäller till och med den 3 mars 2024 och det finns möjlighet till ett års förlängning. EU:s ministerråd har fattat beslut om att föreslå ytterligare en förlängning av massflyktsdirektivet, till mars 2026.

I Regeringens proposition 2023/24:151 Förbättrade levnadsvillkor för utlänningar med tillfälligt skydd, som publicerades den 23 maj i år, föreslås att en förälder som har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd eller uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd, ska ha rätt till arbetsbaserad föräldrapenning på grundnivå eller sjukpenningnivå. Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 november 2024 och gälla de som folkbokförts efter den 31 oktober 2024. Om lagändringen röstas igenom, förväntas den endast ha en marginell påverkan på de totala utgifterna för föräldrapenning och antas rymmas inom den normala nivån på osäkerhet i prognosen.

Möjlighet att ta ut 60 dubbeldagar

Den 1 juli i år kommer nuvarande 30 dubbeldagar att utökas till 60 dagar. Dubbeldagarna ger föräldrar möjlighet att ta ut föräldrapenning samtidigt för samma barn. Dessa dagar ska kunna tas ut fram till att barnet är 15 månader, istället för som tidigare, under de första 12 månaderna. Utgifterna för åren 2024–2027 väntas att påverkas marginellt av lagändringarna. Eftersom det både är osäkert hur stor andel av föräldrarna som kommer att nyttja möjligheten att ta ut fler än 30 dubbeldagar och hur många dagar de i så fall tar ut, är beräkningen av effekten mycket osäker. Dessutom vet vi i dagsläget inte om det totala antalet uttagna dagar per barn påverkas av lagändringen eller inte.

Möjlighet att överlåta dagar till en annan försäkrad

Från och med den 1 juli i år kan föräldrar med gemensam vårdnad om ett barn överlåta 45 dagar med föräldrapenning vardera till någon annan som är försäkrad för föräldrapenning. Samtidigt kommer en förälder med ensam vårdnad om ett barn kunna få överlåta 90 dagar med föräldrapenning till en annan försäkrad. Den som har fått rätt till föräldrapenning genom en överlåtelse, ska även ha rätt att vara ledig från sin anställning under den tid då hen tar ut sådan föräldrapenning.

Om dagar tas ut av personer med en genomsnittligt högre eller lägre sjukpenninggrundande inkomst än dem som annars hade nyttjat dagar, kan det ha en höjande respektive sänkande effekt på utgifterna. Antalet avståenden av föräldrapenning till någon som likställs med förälder är i dagsläget mycket begränsat. Givet detta görs bedömningen att inte heller antalet överlåtelser till andra försäkrade för föräldrapenning kommer att bli särskilt högt. Sammantaget förväntas därför effekten på utgifterna för föräldrapenning att vara marginell.

Eftersom det är osäkert om den föreslagna lagändringen har en höjande eller sänkande effekt på utgifterna och att effekten förväntas vara marginell, har den inte inkluderats i prognosberäkningen.

Begränsade möjligheter att ta ut lägstanivådagar på arbetsfri tid

I Socialdepartementets promemoria Ett mer enhetligt regelverk för föräldraförsäkringen, som publicerades i april 2024, föreslås lagändringar som innebär begränsade möjligheter att ta ut föräldrapenning på arbetsfri tid. Ett av lagförslagen i promemorian är att föräldrar som vill ta ut föräldrapenning på grundnivå och lägstanivå på arbetsfri tid, behöver ta ut föräldrapenning på motsvarande eller högre förmånsnivå och ersättningsnivå i direkt anslutning till den arbetsfria tiden. Detta ska dock bara gälla för perioder av arbetsfri tid om högst fyra dagar. Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 april 2025. Om förslaget röstas igenom är det osäkert om föräldrar kommer att ta ut färre dagar på grund av denna begränsning eller om de istället anpassar sitt

beteende till att nyttja dagar på arbetsfri tid på det sätt det är möjligt alternativt ansöker om ersättning för dagar som inte är arbetsfria.

Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i april 2024. Beloppen anges i tusental kronor.

	2024	2025	2026 ¹	2027 ¹
Föregående prognosbelopp	34 977 391	38 149 319	41 559 803	43 851 494
Överföring till/från andra anslagsposter	-	-	-	-
Ändrade makroekonomiska antaganden	-20 455	-42 438	-39 784	-105 452
Volym- och strukturförändringar	-43 813	-163 709	-765 253	-849 358
Regelförändringar	-	-	-	-
Övrigt	-727 935	-2 198 477	-3 524 092	-4 665 179
Ny prognos	34 185 188	35 744 695	37 230 674	38 231 505
Differens i 1000-tal kronor	-792 203	-2 404 624	-4 329 129	-5 619 989
Differens i procent	-2,3	-6,3	-10,4	-12,8

¹ Prognoser är osäkra. Osäkerheten ökar ju längre tidshorisont som prognosen avser.

Ändrade makroekonomiska antaganden

Konjunkturinstitutet har sänkt ökningstakten i prognosen över timlöneutvecklingen för åren 2024 och 2026–2027. Prognosen över prisbasbeloppet har de istället höjt, för åren 2026–2027. Sammantaget har dessa justeringar en sänkande effekt på utgiftsprognosen.

Volym- och strukturförändringar

Uttaget för barn, 8–10 år, blev lägre än väntat och antalet dagar per barn i dessa åldrar har därför justerats ned. Ett nytt antagande har gjorts gällande uttaget för elva- och tolvåringar, som har en sänkande effekt på utgifterna för åren 2025–2027. Sänkningen motverkas något av att andelen dagar som tas ut på maxnivå har justerats upp, på grund av att den varit högre än förväntat.

Övrigt³⁶

SCB:s senaste befolkningsprognos är sänkt, vilket innebär en kraftig sänkning av utgiftsprognosen, framförallt på lång sikt.

1:2.11 Tillfällig föräldrapenning**Prognos anslagspost. Beloppen anges i tusental kronor**

	2023 ¹	2024	2025	2026 ²	2027 ²
Ingående överföringsbelopp	-12 616	0	0	0	0
Anslag ³	9 969 783	9 771 335	9 801 521	10 131 980	10 496 231
Tilldelade medel	9 957 167	9 771 335	9 801 521	10 131 980	10 496 231
Utfall/Prognos	9 425 173	9 660 793	9 752 016	9 908 183	10 069 906
Avvikelse från anslag	544 610	110 542	49 505	223 797	426 325
Avvikelse från tilldelade medel	531 994	110 542	49 505	223 797	426 325
Högsta anslagskredit	472 339	488 476	490 076	506 599	524 811
Tillgängliga medel	10 429 506	10 259 811	10 291 597	10 638 579	11 021 042
Överskridande av anslagskredit	0	0	0	0	0

¹ Utfall.

² Prognoser är osäkra. Osäkerheten ökar ju längre tidshorisont som prognosen avser.

³ Enligt 2024:BP25:1 Hämtad 2024-06-26

Utgifterna för anslagsposten 2024 beräknas bli 9,7 miljarder kronor, vilket är 111 miljoner kronor lägre än anslagsbeloppet och tilldelade medel.

³⁶ Effekten av statistiska centralbyråns befolkningsprognos redovisas normalt under rubriken volym och struktur. Men då effekten av den nya befolkningsprognosen är ovanligt stor denna utgiftsprognos, särredovisas den istället under rubriken övrigt.

Bakgrundsfakta

En förälder som behöver stanna hemma från sitt arbete för att tillfälligt vårda ett sjukt barn har rätt till tillfällig föräldrapenning.

Ersättningsnivån för tillfällig föräldrapenning är knappt 80 procent av den sjukpenninggrundande inkomsten. Ersättningen kan betalas ut med hel, tre fjärdedels, halv, en fjärdedels eller en åttondels omfattning. Inkomsttaket för tillfällig föräldrapenning är 7,5 prisbasbelopp.

Tillfällig föräldrapenning vid vård av sjukt barn (vab) är den absolut största utgiftsposten inom tillfällig föräldrapenning. Ersättningen kan betalas ut till den som avstår från att arbeta för att vårda ett sjukt barn som inte har fyllt 12 år (i vissa fall 16 år). Ersättningen kan betalas ut under maximalt 120 dagar för varje barn och år.

Föräldrar till ett allvarligt sjukt barn som inte fyllt 18 år kan få ersättning för ett obegränsat antal dagar.

I samband med barns födelse har den förälder som inte föder barnet eller en annan anhörig möjlighet att få ersättning för 10 dagar om de avstår från arbete. Vid adoption har föräldrarna möjlighet att dela på dessa 10 dagar.

Föräldrar till barn som omfattas av lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) kan få tillfällig föräldrapenning för kontaktdagar för ett barn som inte fyllt 16 år. Ersättningen betalas ut för högst 10 kontaktdagar per år tills barnet fyller 16 år.

Tillfällig föräldrapenning kan även betalas ut under 10 dagar per förälder när ett barn under 18 år avlider.

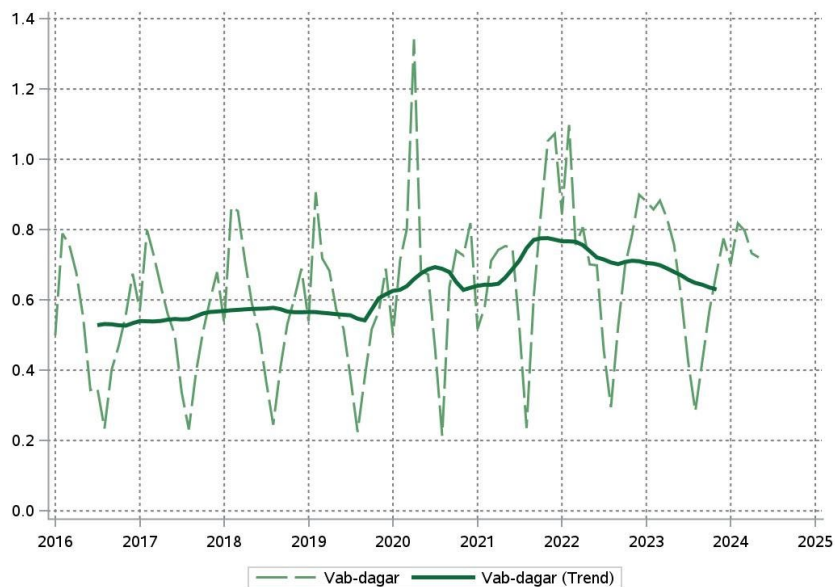
Analys

Uttaget av vård av barn (vab) ökade kraftigt till följd av covid-19-pandemin. Under pandemiåren 2020–2022 var antalet utbetalda vab-dagar mellan 24 och 28 procent högre (per år) jämfört med 2019, det sista året innan pandemin. Uttaget av vab har sedan dess fortsatt vara förhöjt även om det har minskat från den topp som nåddes under årsskiftet 2021/2022.³⁷ Under de fem första månaderna 2024 har uttaget av vab varit lägre än motsvarande period 2022 och 2023 men fortfarande högre än innan pandemin, se Figur 22.

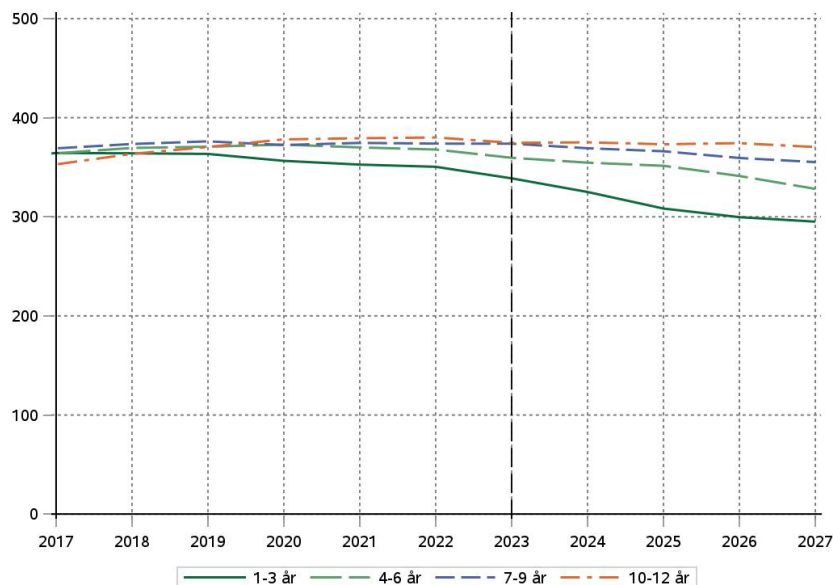
³⁷ För en mer utförlig analys av perioden 2018–2022 se promemorian [Uppföljning av nyttjandet av tillfällig föräldrapenning \(2023\)](#), dnr FK 2023/017942.

Figur 22 Vab-dagar per månad, utfall och trend.

Miljoner dagar, trend beräknad som glidande centrerat 12 månaders medelvärde.

Det är möjligt att ta ut tillfällig föräldrapenning för att vårda ett sjukt barn som är hemma från skola eller förskola fram till att barnet fyller 12 år. Majoriteten av dagarna tas dock ut för barn i förskoleåldern och det är för de yngsta förskolebarnen som uttaget av vab är allra störst. Barnafödandet har varit lågt de senaste åren och enligt Statistiska centralbyråns befolkningsprognos från april 2024 kommer antalet barn i befolkningen att minska kommande år, se Figur 23. Minskningen av antalet barn i befolkningen sker till en början i de lägre åldrarna vilket är de åldrarna där uttaget av vab är som störst. Färre barn, speciellt färre yngre barn, prognostiseras leda till att antalet utbetalda vab-dagar minskar under kommande år och utgifterna för förmånen ökar svagare än vad som annars varit fallet.

Figur 23 Antal barn i befolkningen (tusental).³⁸Årsdata uppdelat på ålder.³⁹

Utvecklingen av utgifterna för tillfällig föräldrapenning framöver drivs utöver antalet barn i befolkningen av ersättningsnivån per dag och benägenheten att använda förmånen. Prognosen för ersättningsnivå per dag antas följa löneutvecklingen i samhället och tas fram med hjälp av Konjunkturinstitutets prognoser för timlöner och prisbasbelopp. Prognosen för föräldrars benägenhet att nyttja förmånen är inte knuten till någon extern variabel utan baseras på hur detta mått utvecklas över tid.

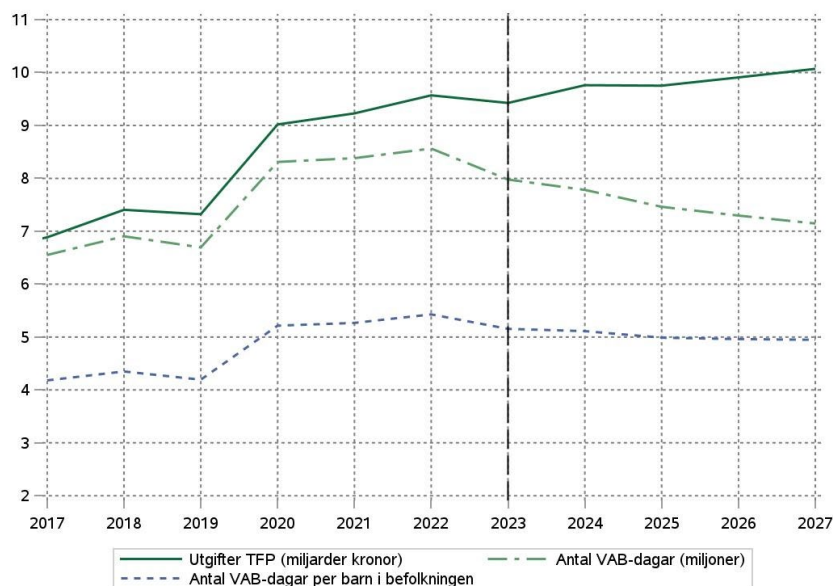
Sammantaget beräknas utgifterna för tillfällig föräldrapenning öka från knappt 9,8 miljarder kronor 2024 till drygt 10 miljarder kronor 2027. Utgiftsökningen beror på att ersättningsnivåerna stiger när inkomsterna i samhället ökar samt att taket i ersättningen stiger när prisbasbeloppet höjs. Utgiftsökningen hålls tillbaka av att antalet utbetalda vab-dagar prognostiseras minska kommande år. Minskningen i antalet utbetalda vab-dagar är en följd av färre barn i befolkningen samt en lägre benägenhet hos föräldrar att nyttja ersättningen. Antal vab-dagar per barn i befolkningen prognostiseras minska vilket till stor del är en följd av att antalet yngre barn minskar. Utgifter, vab-dagar och vab-dagar per barn redovisas i Figur 24.

³⁸ Källa: Statistiska centralbyråns [befolkningsprognos](#) april 2024.

³⁹ Barnets ålder 31 december gällande år.

Figur 24 Utgifter för tillfällig föräldrapenning och antal utbetalda vab-dagar.

Miljarder kronor, miljoner dagar.

Osäkerhetsanalys

Det framtida nyttjandet av förmånen bör ses som högst osäkert. Covid-19 pandemin ledde till att föräldrar höll sina barn hemma i en högre utsträckning och uttaget av vab har fortsatt vara förhöjt. Antalet vab-dagar prognostiseras minska kommande år vilket främst är en följd av färre barn i befolkningen. Om föräldrars benägenhet att hålla sina barn hemma vid sjukdom skulle skifta tillbaka till något mer likt de nivåer av vab-dagar per barn som rådde innan pandemin, kan utgifterna bli betydligt lägre än prognostiserat.

Baserat på historiska prognosfel för tillfällig föräldrapenning kan risken att tillgängliga medel överskrids 2024 uppskattas vara 14 procent.⁴⁰ Med samma metod kan risken att tillgängliga medel överskrids 2025 uppskattas vara 43 procent.

⁴⁰ Uppskattningen görs utifrån andelen historiska procentuella prognosfel på motsvarande prognoshorisont som varit stora nog att nuvarande tillgängliga medel överskrids.

Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i april 2024. Beloppen anges i tusental kronor.

	2024	2025	2026 ¹	2027 ¹
Föregående prognosbelopp	9 736 767	9 946 595	10 290 808	10 653 955
Överföring till/från andra anslagsposter	-	-	-	-
Ändrade makroekonomiska antaganden	-4 132	-4 987	-14 388	-31 949
Volym- och strukturförändringar	-47 688	+7 696	+3 763	+1 679
Regelförändringar	-	-	-	-
Övrigt	-24 154	-197 288	-372 000	-553 779
Ny prognos	9 660 793	9 752 016	9 908 183	10 069 906
Differens i 1000-tal kronor	-75 974	-194 579	-382 625	-584 049
Differens i procent	-0,8	-2,0	-3,7	-5,5

¹ Prognoser är osäkra. Osäkerheten ökar ju längre tidshorisont som prognosen avser.

Ändrade makroekonomiska antaganden

Konjunkturinstitutet har sänkt sin prognos för timlöneutvecklingen för åren 2024, 2026 och 2027. Prognosen för prisbasbeloppet höjs för åren 2026 och 2027. Sammantaget beräknas detta leda till lägre genomsnittliga ersättningsnivåer under hela prognosperioden.

Volym- och strukturförändringar

Utgifter och antalet utbetalda nettodagar för tillfällig föräldrapenning var högre än väntat i april och maj. Preliminära siffror för utgifterna i juni visar istället på lägre utgifter än prognos. Sammantaget har utfallen en sänkande effekt på utgifterna 2024 och en svagt höjande effekt på utgifterna under resterande prognosperiod.

Övrigt⁴¹

Statistiska centralbyrån har sänkt prognosen för antal barn i befolkningen. Färre barn, speciellt färre yngre barn, förväntas leda till lägre nivåer av vab. Effekten av dessa demografiska förändringar beräknas öka under prognosperioden, med de största prognosrevideringarna mot prognosperiodens slut.

⁴¹ Effekten av statistiska centralbyråns befolkningsprognos redovisas normalt under rubriken volym och struktur. Men då effekten av den nya befolkningsprognosen är ovanligt stor denna utgiftsprognos, särredovisas den istället under rubriken övrigt.

1:2.12 Graviditetspenning

Prognos anslagspost. Beloppen anges i tusental kronor

	2023 ¹	2024	2025	2026 ²	2027 ²
Ingående överföringsbelopp	0	0	0	0	0
Anslag ³	690 209	652 190	635 099	664 364	683 551
Tilldelade medel	690 209	652 190	635 099	664 364	683 551
Utfall/Prognos	559 931	532 615	564 895	570 820	575 896
Avvikelse från anslag	130 278	119 575	70 204	93 544	107 655
Avvikelse från tilldelade medel	130 278	119 575	70 204	93 544	107 655
Högsta anslagskredit	34 510	32 609	31 754	33 218	34 177
Tillgängliga medel	724 719	684 799	666 853	697 582	717 728
Överskridande av anslagskredit	0	0	0	0	0

¹ Utfall.² Prognoser är osäkra. Osäkerheten ökar ju längre tidshorisont som prognosen avser.³ Enligt 2024:BP25:1 Hämtad 2024-06-26

Utgifterna för anslagsposten 2024 beräknas bli 533 miljoner kronor, vilket är 120 miljoner kronor lägre än anslagsbeloppet och tilldelade medel.

Bakgrundsfakta

Graviditetspenning kan betalas ut till gravida som har ett fysiskt ansträngande arbete eller risker i arbetsmiljön som gör att de inte kan arbeta under graviditeten. Ersättningsnivån för graviditetspenning är knappt 80 procent av den försäkrades sjukpenninggrundande inkomst med ett inkomsttak på 7,5 prisbasbelopp. Graviditetspenning kan betalas ut som hel, tre fjärdedels, halv eller en fjärdedels ersättning.

Analys

Antalet gravida som ansökte om graviditetspenning steg kraftigt under pandemin efter att gravida klassats som en riskgrupp för covid-19. Detta gav upphov till förhöjda utgifter för graviditetspenning under 2021 och 2022. Utgifterna har sedan dess minskat och ersättningen betalas nu ut för färre dagar än innan pandemin.

Figur 25 Utbetalda dagar inom graviditetspenning

Månadsdata

Under år 2023 betalades ersättning ut för 810 000 dagar inom graviditetspenning, vilket kan jämföras med de omkring 1 miljon dagar per år som betalades ut innan pandemin. Det låga antalet utbetalda dagar kan till stor del förklaras av ett lågt barnafödande. Statistiska centralbyråns prognoserar ett relativt lågt antal födselar även kommande år vilket håller ner utgifterna för ersättningen. Stigande inkomster leder dock till högre genomsnittliga ersättningsnivåer vilket ger svagt ökande utgifter kommande år.

Osäkerhetsanalys

Baserat på historiska prognosfel för graviditetspenning kan risken att tillgängliga medel överskrids 2024 eller 2025 uppskattas vara låg.

Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i april 2024. Beloppen anges i tusental kronor.

	2024	2025	2026 ¹	2027 ¹
Föregående prognosbelopp	590 238	645 240	675 059	693 345
Överföring till/från andra anslagsposter	-	-	-	-
Ändrade makroekonomiska antaganden	-103	-329	-635	-1 522
Volym- och strukturförändringar	-32 196	-7 929	-9 363	-10 855
Regelförändringar	-	-	-	-
Övrigt	-25 324	-72 087	-94 241	-105 072
Ny prognos	532 615	564 895	570 820	575 896
Differens i 1000-tal kronor	-57 623	-80 345	-104 239	-117 449
Differens i procent	-9,8	-12,5	-15,4	-16,9

¹ Prognoser är osäkra. Osäkerheten ökar ju längre tidshorisont som prognosen avser.

Ändrade makroekonomiska antaganden

Konjunkturinstitutet har sänkt sin prognos för timlöneutvecklingen för åren 2024, 2026 och 2027. Prognosen för prisbasbeloppet höjs för åren 2026 och 2027. Sammantaget beräknas detta leda till lägre genomsnittliga ersättningsnivåer jämfört med tidigare prognos.

Volym- och strukturförändringar

Låga utfall för ersättningen de senaste månaderna sänker prognosen.

Övrigt⁴²

Statistiska centralbyrån har i sin befolkningsprognos från april 2024 sänkt prognosen för antalet födda barn. Färre gravida kvinnor förväntas ge lägre utgifter för graviditetspenning.

⁴² Effekten av statistiska centralbyråns befolkningsprognos redovisas normalt under rubriken volym och struktur, då effekten av den nya befolkningsprognosen är ovanligt stor denna utgiftsprognos, särredovisas effekten istället under rubriken övrigt.

1:3 Underhållsstöd

1:3 Underhållsstöd

Prognos anslagspost. Beloppen anges i tusental kronor

	2023 ¹	2024	2025	2026 ²	2027 ²
Ingående överföringsbelopp	0	0	0	0	0
Anslag ³	2 897 838	2 798 382	2 859 221	2 899 238	2 992 310
Tilldelade medel	2 897 838	2 798 382	2 859 221	2 899 238	2 992 310
Utfall/Prognos	2 702 790	2 700 538	2 753 953	2 804 598	2 888 906
Avvikelse från anslag	195 048	97 844	105 268	94 640	103 404
Avvikelse från tilldelade medel	195 048	97 844	105 268	94 640	103 404
Högsta anslagskredit	144 891	139 919	142 961	144 961	149 615
Tillgängliga medel	3 042 729	2 938 301	3 002 182	3 044 199	3 141 925
Överskridande av anslagskredit	0	0	0	0	0

¹ Utfall.

² Prognoser är osäkra. Osäkerheten ökar ju längre tidshorisont som prognosen avser.

³ Enligt 2024:BP25:1 Hämtad 2024-06-26

Utgifterna för anslagsposten 2024 beräknas bli 2,7 miljarder kronor, vilket är 98 miljoner kronor lägre än anslagsbeloppet och tilldelade medel.

Bakgrundsfakta

Anslaget för underhållsstöd består av delarna utfyllnadsbidrag, förlängt underhållsstöd och fullt underhållsstöd.

Underhållsstöd beviljas från Försäkringskassan, för barn med särlevande föräldern där den bidragsskyldiga av olika anledningar inte betalar något underhållsbidrag alls eller betalar ett belopp som är lägre än det beslutade. Det gäller även när föräldrar har gemensam vårdnad. Underhållsstöd betalas också ut för barn där en ensam förälder adopterat barn eller när ett faderskap inte är fastställt trots att modern medverkat i att få det fastställt.

Underhållsstöd beviljas till och med den månad då barnet fyller 18 år. För ungdomar som bedriver studier som ger rätt till förlängt barnbidrag eller till studiehjälp, kan förlängt underhållsstöd beviljas från och med månaden efter att de fyllt 18 år till och med juni det år då de fyller 20 år.

När fullt underhållsstöd beviljas ska den bidragsskyldige föräldern återbetala en beräknad del av underhållsstödet till staten. Betalningsskyldigheten beräknas på inkomster enligt den senaste taxeringen. Underhållsstödet är:

- 1 673 kronor i månaden till och med månaden när barnet fyller 11 år
- 1 823 kronor i månaden till och med månaden när barnet fyller 15 år och
- 2 223 kronor från och med månaden efter att barnet har fyllt 15 år.

Underhållsstöd finansieras delvis via anslaget i statsbudgeten.

Analys

Utgifterna för underhållsstöd grundar sig på:

- antalet barn med beslutat underhållsstöd
- beloppet som betalas ut per barn
- beloppet som betalas in till Försäkringskassan

Antal barn

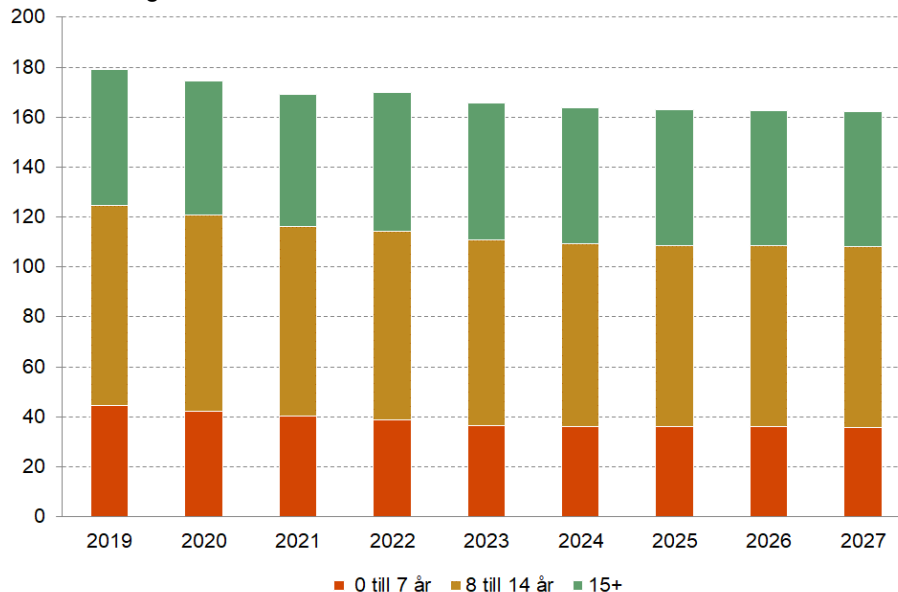
Antalet barn med underhållsstöd minskade kontinuerligt mellan åren 1999 och 2021, för att sedan istället öka marginellt år 2022. Under år 2023 minskade antalet barn med underhållsstöd återigen och den långsiktiga trenden som är svagt minskande förväntas att fortsätta under prognosperioden, se Figur 26. Under de första fem månaderna 2024 var antalet barn med underhållsstöd 1,6 procent lägre än motsvarande period 2023.

Den långsiktiga minskningen i antal barn i underhållsstödet antas främst förklaras av att fler barn bor växelvis än tidigare och att fler föräldrar hanterar frågan om underhåll utan Försäkringskassans inblandning, genom

överföring av underhållsbidrag. Underhållsstöd vid växelvist boende har fasats ut och upphörde i sin helhet i januari 2021, vilket också bidragit till minskningen de senaste åren. Under 2023 var antalet barn med underhållsstöd 165 800. Det är cirka 4 000 (2,3 procent) färre barn än 2022. Det totala antalet barn med underhållsstöd förväntas i år bli cirka 163 500 och därefter gradvis minska till 162 000 år 2027.

Figur 26 Antal barn med underhållsstöd i tre ålderskategorier, utfall till och med 2023 och prognos 2024–2027.

Kronor, Prognos från och med 2024

Utbetalningar

Utbetalningsbeloppet per barn och månad ökade kraftigt efter juli 2021 och har från och med augusti 2022 ökat ytterligare. Orsaker till ökningen är regeländringar som ger höjda ersättningsnivåer per barn och månad samt att fler barn får fullt underhållsstöd. Det genomsnittliga beloppet per barn och månad beräknas att öka från 1 998 kronor i år 2023 till 2 159 kronor år 2027.

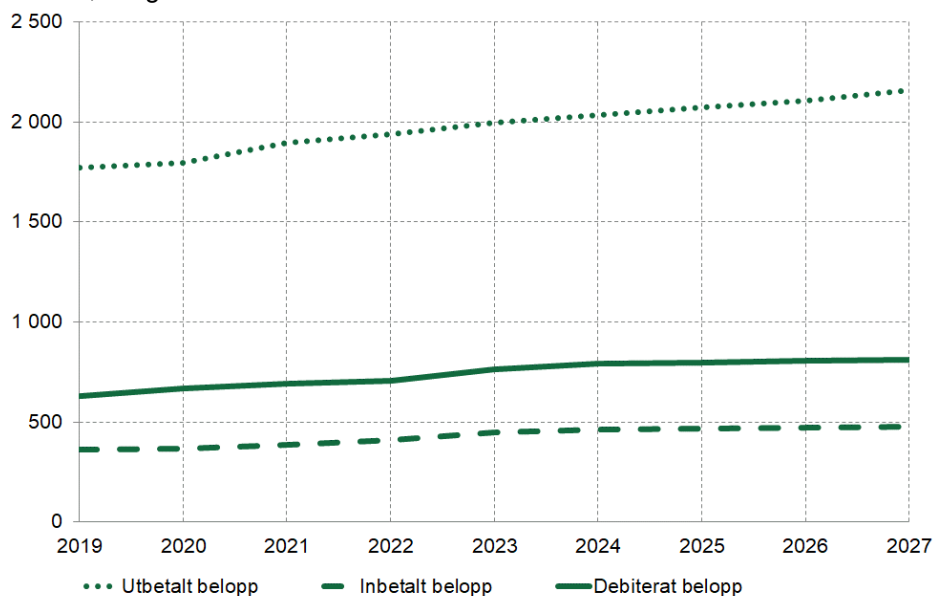
Inbetalningar

Fler föräldrar sköter själva om underhållsbidrag och behöver därför inte underhållsstöd. Med anledning av detta minskade både de direkta inbetalningarna till Försäkringskassan och debiterat belopp per barn och månad mellan åren 2016 och 2018. Det debiterade beloppet drivs av hur hög inkomst den bidragsskyldiga har samt hur många barn hen är bidragsskyldig för. Debiterat belopp från bidragsskyldiga beräknas i genomsnitt att öka från 764 kronor per barn och månad år 2023 till 811 kronor år 2027, se Figur 27. Det totala debiterade beloppet förväntas samtidigt att öka från drygt 1,5 miljarder kronor år 2023 till knappt 1,6 miljarder kronor år 2027.

Under prognosperioden beräknas andelen inbetalat belopp från bidragsskyldiga bli 58,6 procent per år av det debiterade beloppet. De direkta inbetalningarna från bidragsskyldiga till Försäkringskassan beräknas öka från i genomsnitt 448 kronor per barn och månad år 2023 till 475 kronor per barn och månad år 2027. Den ekonomiska utvecklingen hos bidragsskyldiga antas bidra till ökningen av inbetalningarna. De totala inbetalningarna beräknas öka från 891 miljoner kronor 2023 till 923 miljoner kronor 2027.

Figur 27 Genomsnittligt utbetalt, debiterat och inbetalt belopp per barn och månad 2019–2027.

Kronor, Prognos från och med 2024

Anm. Inbetalat belopp inkluderar inbetalningar från bidragsskyldiga och Kronofogden.

Utöver de inbetalningar som görs direkt av de bidragsskyldiga tillkommer inbetalningar från Kronofogden. Dessa är fordringar som Försäkringskassan lämnat till Kronofogden för indrivning. Det kan vara gamla skulder som betalas i efterhand och där själva skulden (debiteringen) härstammar från tidigare år. Bidragsskyldigas inbetalningar av skulder till Kronofogden uppskattas till 381 miljoner kronor per år under prognosperioden.

Sammantaget beräknas utgifterna för underhållsstödet öka under prognosperioden. En orsak till detta är att antalet barn i de högre åldrarna utgör en allt större andel av barnen i underhållsstödet. En annan förklaring är att andelen barn som får fullt underhållsstöd ökar.

Handläggningstider och ärendebalanser för Underhållsstöd (US)

Läget inom underhållsstöd är fortsatt ansträngt med en låg andel ärenden som avslutas inom målnivån. Medelväntetiden för beslut ligger på 99 dagar. Det ansträngda läget beror på för låg bemanning till följd av hög personalomsättning i kombination med begränsade möjligheter att

ersättningsrekrytera. För de försäkrade, som redan utgör en ekonomiskt utsatt grupp, innebär detta att de får vänta länge på beslut. Om besluten senareläggs, kan det i sin tur leda till fluktuerande utbetalningar över tid och därmed en osäkerhet i utgifterna. I den lagda prognosen har eventuella effekter av det ansträngda läget inom underhållsstöd inte beaktats i prognosen för utgifterna.

Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i april 2024. Beloppen anges i tusental kronor.

	2024	2025	2026 ¹	2027 ¹
Föregående prognosbelopp	2 753 844	2 811 013	2 867 524	2 957 742
Överföring till/från andra anslagsposter	-	-	-	-
Ändrade makroekonomiska antaganden	-	-	-	-
Volym- och strukturförändringar	-53 306	-57 060	-62 926	-68 836
Regelförändringar	-	-	-	-
Övrigt	-	-	-	-
Ny prognos	2 700 538	2 753 953	2 804 598	2 888 906
Differens i 1000-tal kronor	-53 306	-57 060	-62 926	-68 836
Differens i procent	-1,9	-2,0	-2,2	-2,3

¹ Prognoser är osäkra. Osäkerheten ökar ju längre tidshorisont som prognosen avser.

Volym- och strukturförändringar

Utgifterna under april–maj i år var 45 miljoner kronor lägre än beräknat i förhållande till föregående prognos. Anledningen är att utbetalningen per barn och månad var betydligt lägre under de två senaste månaderna än prognostiserat och därför har den justerats ned med i genomsnitt 1,3 procent (27 kronor) per år under prognosperioden. Även antalet barn med underhållsstöd har justerats ned i förhållande till föregående prognos, men endast marginellt. Konsekvensen av dessa justeringar är att prognosen för utgifterna under 2024–2027 sänks.

1:4 Adoptionsbidrag

1:4 Adoptionsbidrag

Prognos anslagspost. Beloppen anges i tusental kronor

	2023 ¹	2024	2025	2026 ²	2027 ²
Ingående överföringsbelopp	0	0	0	0	0
Anslag ³	14 784	14 784	14 784	14 784	14 784
Tilldelade medel	14 784	14 784	14 784	14 784	14 784
Utfall/Prognos	5 700	5 658	4 898	4 500	4 500
Avvikelse från anslag	9 084	9 126	9 886	10 284	10 284
Avvikelse från tilldelade medel	9 084	9 126	9 886	10 284	10 284
Högsta anslagskredit	443	443	443	443	443
Tillgängliga medel	15 227	15 227	15 227	15 227	15 227
Överskridande av anslagskredit	0	0	0	0	0

¹ Utfall.

² Prognoser är osäkra. Osäkerheten ökar ju längre tidshorisont som prognosen avser.

³ Enligt 2024:BP25:1 Hämtad 2024-06-26

Utgifterna för anslagsposten 2024 beräknas bli 6 miljoner kronor, vilket är 9 miljoner kronor lägre än anslagsbeloppet och tilldelade medel.

Bakgrundsfakta

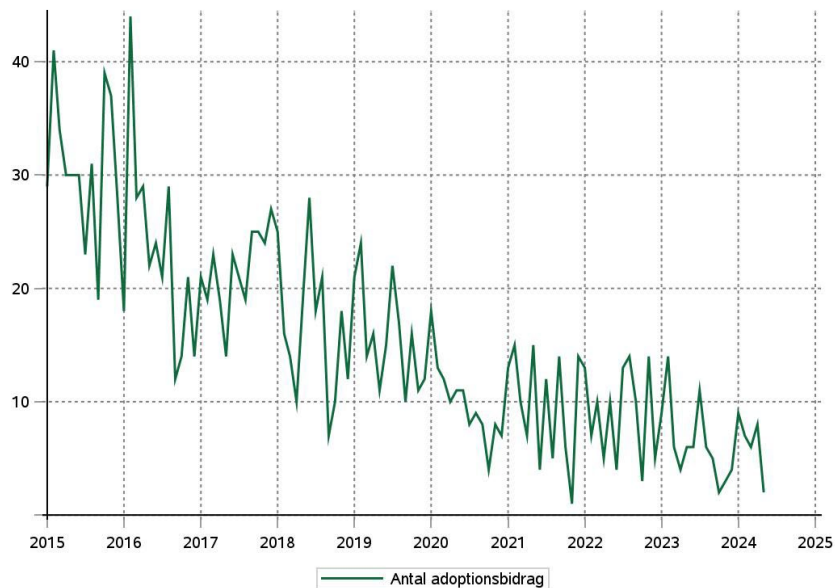
Adoptionsbidrag betalas ut till föräldrar för att täcka en del av kostnaden för att adoptera ett barn yngre än 10 år från ett annat land. För att kunna ansöka om adoptionsbidrag ska adoptionen vara förmedlad av en organisation som är auktoriserad av Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd. Bidraget är på 75 000 kronor. Det går bara att få ett bidrag per barn och det går att ansöka om bidraget från det datum barnet anlänt till och med ett år efter.

Analys

Utgifterna för adoptionsbidraget är låga jämfört med Försäkringskassans övriga förmåner. År 2023 betalades det ut 76 adoptionsbidrag på totalt 5,7 miljoner kronor. Utgifterna är en följd av antalet barn som adopteras från andra länder till Sverige och när de nya föräldrarna ansöker om bidraget. Internationella adoptioner har länge minskat, vilket har lett till färre utbetalda adoptionsbidrag.

Figur 28 Utbetalda adoptionsbidrag per månad.

Osäkerhetsanalys

Baserat på historiska prognosfel för adoptionsbidrag kan risken att tillgängliga medel överskrids 2024 eller 2025 uppskattas vara mycket låg.

Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i april 2024. Beloppen anges i tusental kronor.

	2024	2025	2026 ¹	2027 ¹
Föregående prognosbelopp	6 136	5 314	4 623	4 500
Överföring till/från andra anslagsposter	-	-	-	-
Ändrade makroekonomiska antaganden	-	-	-	-
Volym- och strukturförändringar	-478	-416	-123	-
Regelförändringar	-	-	-	-
Övrigt	-	-	-	-
Ny prognos	5 658	4 898	4 500	4 500
Differens i 1000-tal kronor	-478	-416	-123	0
Differens i procent	-7,8	-7,8	-2,7	0,0

¹ Prognoser är osäkra. Osäkerheten ökar ju längre tidshorisont som prognosen avser.

Volym- och strukturförändringar

Prognosen sänks till följd av färre utbetalda bidrag än väntat.

1:6 Omvårdnadsbidrag och vårdbidrag

Prognos anslag. Beloppen anges i tusental kronor

	2023 ¹	2024	2025	2026 ²	2027 ²
Hela anslaget	4 648 175	5 663 441	6 630 146	6 994 551	7 207 492
Därav					
1:6.4 Vårdbidrag för funktionshindrade barn	-4 026	-3 400	100	75	50
1:6.2 Omvårdnadsbidrag	4 285 676	5 200 000	6 104 000	6 396 000	6 680 000
1:6.3 Statlig ålderspensionsavgift för vårdbidrag för funktionshindrade barn	0	0	-13 658	-43 652	-170 266
1:6.1 Statlig ålderspensionsavgift för omvårdnadsbidrag	366 525	466 841	539 704	642 128	697 708

¹ Utfall.

² Prognoser är osäkra. Osäkerheten ökar ju längre tidshorisont som prognosen avser.

Detaljerade uppgifter om den statliga ålderspensionsavgiften återfinns i bilaga 4. Där finns förutom anslagsbelastning även uppgifter om preliminär avgift, reglering avseende förhållandena tre år tidigare, prognostiserad avgift för respektive år samt en jämförelse med föregående prognos.

1:6.2 Omvårdnadsbidrag

Prognos anslagspost. Beloppen anges i tusental kronor

	2023 ¹	2024	2025	2026 ²	2027 ²
Ingående överföringsbelopp	0	-172 559	0	-888 320	-2 113 523
Anslag ³	4 113 117	4 767 000	5 215 680	5 170 797	5 180 578
Tilldelade medel	4 113 117	4 594 441	5 215 680	4 282 477	3 067 055
Utfall/Prognos	4 285 676	5 200 000	6 104 000	6 396 000	6 680 000
Avvikelse från anslag	-172 559	-433 000	-888 320	-1 225 203	-1 499 422
Avvikelse från tilldelade medel	-172 559	-605 559	-888 320	-2 113 523	-3 612 945
Högsta anslagskredit	205 655	238 350	260 784	258 539	259 028
Tillgängliga medel	4 318 772	4 832 791	5 476 464	4 541 016	3 326 083
Överskridande av anslagskredit	0	367 209	627 536	1 854 984	3 353 917

¹ Utfall.² Prognoser är osäkra. Osäkerheten ökar ju längre tidshorisont som prognosen avser.³ Enligt 2024:BP25:1 Hämtad 2024-06-26

Utgifterna för anslagsposten 2024 beräknas bli 5,2 miljarder kronor, vilket är 433 miljoner kronor högre än anslagsbeloppet och 606 miljoner kronor högre än tilldelade medel. Detta innebär att anslagskrediten överskrids med 367 miljoner kronor. Försäkringskassan avser att i en särskild skrivelse begära tilläggsanslag motsvarande avvikelsen från tilldelade medel. Förutsatt att tilläggsanslaget beviljas blir det inget ingående överföringsbelopp 2025.

Bakgrundsfakta

Bestämmelserna om omvårdnadsbidrag trädde i kraft den 1 januari 2019.

Föräldrar till barn med funktionsnedsättning kan få omvårdnadsbidrag. Bidraget baseras på den omvårdnad och tillsyn som barnet behöver utöver vad som är vanligt för barn i samma ålder utan funktionsnedsättning. Omvårdnadsbidrag betalas ut längst till och med juni månad det år barnet fyller 19 år.

Omvårdnadsbidraget kan betalas ut som hel, tre fjärdedels, halv eller en fjärdedels förmån. Hel förmån motsvarar 2,5 prisbasbelopp. Om bidraget avser flera barn kan mer än ett helt omvårdnadsbidrag utgå. När den ansökande har fått ett beslut om omvårdnadsbidrag får hen en retroaktiv betalning för perioden sedan ansökan gjordes.

Analys

Utgifterna för omvårdnadsbidrag påverkas av:

- Antalet barn i befolkningen
- Andelen barn som omvårdnadsbidraget avser
- Utvecklingen för prisbasbelopp
- Omvårdnadsbidragets omfattning
- Retroaktiva utbetalningar

Antalet barn i befolkningen

En faktor som driver utgifterna är antalet barn i befolkningen. Ju fler barn i åldrarna 0–19 år desto mer ökar utgifterna givet oförändrad andel barn som omvårdnadsbidraget avser. För åren 2019 till 2022 ökade antalet barn i åldrarna 0–19 år med i genomsnitt 0,4 procent. För 2023 förväntas antalet barn minskas med ungefär 0,2 procent och för åren 2024 till 2027 förväntas antalet barn fortsätta att minska.

Andelen barn som omvårdnadsbidraget avser

Mellan åren 2019 och 2022 ökade andelen barn som omvårdnadsbidraget avser från 0,3 procent i december 2019 till 4,8 procent i december 2023. Det skedde en större ökning i andel till följd av övergången från vårdbidraget till omvårdnadsbidraget. Övergången är nu klar i antalsprognosen som används i prognosberäkningen antas andelarna i de olika åldersklasserna öka i avtagande takt.

Utvecklingen för prisbasbelopp

En annan faktor som driver utgifterna för omvårdnadsbidrag är prisbasbeloppet, då det används till beräkningen av omvårdnadsbidraget. När prisbasbeloppet ökar så ökar också bidraget. Mellan åren 2019 och 2022 ökade prisbasbeloppet med i genomsnitt 1,3 procent. För år 2023 höjdes prisbeloppet med 4 200 kronor från 48 300 kronor till 52 500 kronor det vill säga en höjning på 8,7 procent. Det är en kraftig höjning och för 2024 höjdes beloppet än kraftigare från 52 500 kronor till 57 300 kronor. Det är en höjning på 9,1 procent. De kraftiga ökningarna i prisbeloppet är en effekt av den högre inflationen. För 2025 förväntas prisbasbeloppet öka med ungefär 3 procent. Prisbasbeloppet förväntas minskas under 2026 med ungefär 2 procent och därefter öka med ungefär 2 procent under 2027.

Omvårdnadsbidragets omfattning

Om det blir en ändrad fördelning av ersättningsnivåerna kan det påverka utgifterna. Till exempel, om en diagnos berättigar en viss ersättningsnivå men efter ändring i bedömning berättigar samma diagnos en högre ersättningsnivå leder det till att utgifterna ökar. En fjärdedels omvårdnadsbidrag, som är den lägsta nivån är den vanligast förekommande bland mottagarna.

Andelen mottagare som har den lägsta nivån ökar långsamt över tid. I december 2021 var andelen mottagare med lägsta nivån ungefär 54 procent och i december 2023 cirka 56 procent. Ingen av nivåernas andelar bland mottagare har ändrats märkbart över tid om man bortser från början av övergångsperioden det vill säga då vårdbidragsmottagare blev omvårdnadsbidragsmottagare. Jämfört med vårdbidraget var den lägsta ersättningsnivån mindre förekommande bland mottagarna. Nästan 40 procent av mottagarna hade en fjärdedels nivå på vårdbidraget.

Retroaktiva utbetalningar

Utgifterna drivs också av hur länge mottagarna stått i kö för att få sitt beslut. Väntetiden avgör hur stor den retroaktiva utbetalningen blir. Antalet mottagare i december 2023 var ungefär 88 000. I maj 2024 var antalet drygt 96 000.

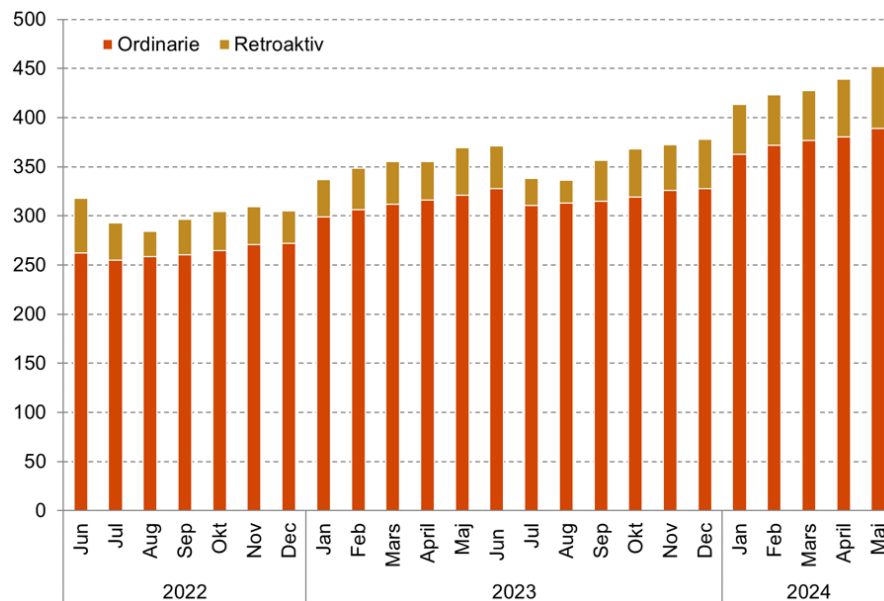
Övergångsfasen mellan vårdbidrag och omvårdnadsbidrag orsakade långa handläggnings-tider inledningsvis och en kö bildades i handläggningen. Det har inneburit att den andel av utgifterna som bestått av retroaktiv utbetalning tidigare varit hög, men sedan andra halvåret av 2022 har andelen minskat, se figur nedan. Orsaken till minskningen är att handläggningskön trendmässigt blivit kortare. Även om reformen i princip är utförd i sin helhet, kommer en viss andel retroaktiva utbetalningar att kvarstå, eftersom handläggningstiden för omvårdnadsbidraget beräknas att vara ungefär 90 dagar. Hur utgifterna för omvårdnadsbidraget utvecklas månadsvis är osäkert på grund av de retroaktiva utbetalningarnas fluktuationer. Andelen retroaktiva utbetalningar varierar under året. Den är lägre under sommarmånaderna och kring jul, när produktionen är låg, och högre efter ledigheterna. Under de tre första månaderna 2022 höll verksamheten en hög produktionstakt samtidigt som ledigheter under jul- och nyårs-helgen innebar aningen längre handläggnings-köer. Därför landade andelen retroaktiva utbetalningar på i genomsnitt 25 procent månadsvis för första kvartalet 2022. Därefter har andelen retroaktiva utbetalningar minskat. Under sista kvartalet 2023 utgjorde andelen retroaktiva utbetalningar i genomsnitt 13 procent. Andelen har ökat på slutet av 2023 och fortsatt öka under 2024.

Utgiftsminskningen i juli månad förklaras av att vissa mottagares barn fyller 19 år under kalenderåret. Det beror på att rätten till omvårdnadsbidrag upphör i juli månad under det år barnet som omvårdnadsbidraget avser fyller 19 år.

Sammantaget innebär detta en stabil uppgående trend för de ordinarie utbetalningarna, förutom under juni månad då utflödet av 19-åringarna sker, se Figur 29 nedan.

Figur 30 Utgifter för omvårdnadsbidrag fördelade på retroaktiva och ordinarie utbetalningar för perioden juni 2022 till och med maj 2024.

Miljontal kronor.

Osäkerhetsanalys

Försäkringskassan har på grund av kostnadsläget beslutat att vidta ett antal besparings-åtgärder. Dessa har påverkat både handläggningstider och ärendekoerna negativt. Försäkringskassan har omfördelat resurser från handläggningen av assistansersättning för att bromsa utvecklingen. De tidsbestämda omprövningar som ska göras hinns inte med i den omfattning som de ska. Om inga tidsbestämda omprövningar görs ökar risken för att ändrade förhållanden inte upptäcks vilket kan leda till bristande kvalitet i beslut och att felaktig ersättning betalas ut. Om felaktiga ersättningar upptäcks senare kan det leda till återkrav.

Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i april 2024. Beloppen anges i tusental kronor.

	2024	2025	2026 ¹	2027 ¹
Föregående prognosbelopp	5 063 000	5 857 000	6 041 000	6 226 000
Överföring till/från andra anslagsposter	-	-	-	-
Ändrade makroekonomiska antaganden	-	-	+11 000	+11 000
Volym- och strukturförändringar	+137 000	+247 000	+344 000	+443 000
Regelförändringar	-	-	-	-
Övrigt	-	-	-	-
Ny prognos	5 200 000	6 104 000	6 396 000	6 680 000
Differens i 1000-tal kronor	+137 000	+247 000	+355 000	+454 000
Differens i procent	+2,7	+4,2	+5,9	+7,3

¹ Prognoser är osäkra. Osäkerheten ökar ju längre tidshorisont som prognosen avser.

Ändrade makroekonomiska antaganden

Konjunkturinstitutet har höjt prognosen för prisbasbeloppet för åren 2026 och 2027. Det har en höjande effekt för åren 2026 och 2027.

Volym- och strukturförändringar

Utfallen i april och maj blev högre än prognosen som lämnades till regeringen i april 2024. Prognosen har då justerats upp till följd av de högre utfallen. En uppjustering av antalsprognosen har också en ökande effekt på prognosen.

1:6.4 Vårdbidrag för funktionshindrade barn

Prognos anslagspost. Beloppen anges i tusental kronor

	2023 ¹	2024	2025	2026 ²	2027 ²
Ingående överföringsbelopp	0	0	0	0	0
Anslag ³	5 739	499	198	147	98
Tilldelade medel	5 739	499	198	147	98
Utfall/Prognos	-4 026	-3 400	100	75	50
Avvikelse från anslag	9 765	3 899	98	72	48
Avvikelse från tilldelade medel	9 765	3 899	98	72	48
Högsta anslagskredit	286	24	9	7	4
Tillgängliga medel	6 025	523	207	154	102
Överskridande av anslagskredit	0	0	0	0	0

¹ Utfall.

² Prognoser är osäkra. Osäkerheten ökar ju längre tidshorisont som prognosen avser.

³ Enligt 2024:BP25:1 Hämtad 2024-06-26

Utgifterna för anslagsposten 2024 beräknas bli -3 miljoner kronor, vilket är 4 miljoner kronor lägre än anslagsbeloppet och tilldelade medel.

Bakgrundsfakta

Vårdbidraget avskaffades den 1 januari 2019 och ersattes med omvårdnadsbidrag och merkostnadsersättning. Bidraget baserades på en sammanvägning av såväl barnets behov av särskild tillsyn och vård som av förälderns merkostnader. Bedömningen gjordes i förhållande till vad som är vanligt för barn i samma ålder utan funktionsnedsättning. Vårdbidraget betalas ut som hel, tre fjärdedels, halv eller en fjärdedels förmån. Hel förmån motsvarar 2,5 prisbasbelopp. Om bidraget avser flera barn kan mer än ett helt vårdbidrag utgå.

Analys

Utgifterna för vårdbidraget fortsätter att minska i en stadig takt. I maj var det 15 mottagare kvar vilket innebär låga utgifter. Utgifter för januari till maj var negativa vilket kan förklaras av inbetalningar från återkrav. Ett lågt antal mottagare innebär att prognosfelen på månadsbasis kan bli procentuellt stora, likasom prognosjusteringarna. I juli 2023 blev det en procentuellt större minskning då mottagare flödade ut ur vårdbidraget för att barnen fyllde 19 år. Prognosen för åren 2024 till 2027 är osäker till del beroende av återkraven.

Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i april 2024. Beloppen anges i tusental kronor.

	2024	2025	2026 ¹	2027 ¹
Föregående prognosbelopp	250	100	74	49
Överföring till/från andra anslagsposter	-	-	-	-
Ändrade makroekonomiska antaganden	-	-	-	-
Volym- och strukturförändringar	-3 650	-	+1	+1
Regelförändringar	-	-	-	-
Övrigt	-	-	-	-
Ny prognos	-3 400	100	75	50
Differens i 1000-tal kronor	-3 650	0	+1	+1
Differens i procent	-1460,0	0,0	+1,4	+2,0

¹ Prognoser är osäkra. Osäkerheten ökar ju längre tidshorisont som prognosen avser.

Ändrade makroekonomiska antaganden

Konjunkturinstitutet har höjt prognosen för prisbasbeloppet för åren 2026 och 2027. Det har en höjande effekt för åren 2026 och 2027.

Volym- och strukturförändringar

Det blev även för april och maj negativa utfall som troligen beror på återkrav. En bedömning av vad utgifterna blir har gjorts utifrån antalet barn i olika åldrar och vilken nivå som avser dem samt en bedömning av inbetalningarna, vilket sänker prognosen för 2024. Prognosen för 2025 är oförändrad.

1:8 Bostadsbidrag

1:8 Bostadsbidrag

Prognos anslagspost. Beloppen anges i tusental kronor

	2023 ¹	2024	2025	2026 ²	2027 ²
Ingående överföringsbelopp	0	0	0	0	0
Anslag ³	5 284 633	5 007 164	3 136 019	3 153 930	3 136 764
Tilldelade medel	5 284 633	5 007 164	3 136 019	3 153 930	3 136 764
Utfall/Prognos	4 255 207	4 381 705	2 943 887	3 117 155	3 068 683
Avvikelse från anslag	1 029 426	625 459	192 132	36 775	68 081
Avvikelse från tilldelade medel	1 029 426	625 459	192 132	36 775	68 081
Högsta anslagskredit	228 231	217 858	156 800	157 696	156 838
Tillgängliga medel	5 512 864	5 225 022	3 292 819	3 311 626	3 293 602
Överskridande av anslagskredit	0	0	0	0	0

¹ Utfall.

² Prognoser är osäkra. Osäkerheten ökar ju längre tidshorisont som prognosen avser.

³ Enligt 2024:BP25:1 Hämtad 2024-06-26

Utgifterna för anslagsposten 2024 beräknas bli 4,4 miljarder kronor, vilket är 625 miljoner kronor lägre än anslagsbeloppet och tilldelade medel.

Bakgrundsfakta

Bostadsbidraget betalas ut till barnfamiljer samt ungdomar som fyllt 18 men inte 29 år. Syftet med bidraget är att ge ekonomiskt svaga hushåll möjlighet att hålla sig med goda och tillräckligt rymliga bostäder. Beroende på vilken grupp man tillhör består bidraget av olika delar. Bostadsbidragets storlek bestäms av såväl bostadens storlek och kostnad som hushållets inkomst och sammansättning.

Bostadsbidrag för barnfamiljer består dels av ett bidrag till kostnaden för bostaden, dels av särskilda bidrag för hemmavarande barn eller barn som bor växelvis samt umgängesbidrag för tidvis boende barn. Bostadsbidrag till hushåll utan barn (ungdomshushåll) består däremot endast av bidrag för kostnaden för bostaden.

Under andra halvåret 2020, 2021 och 2022, samt första halvåret 2023 fanns ett tilläggsbidrag på 25 procent av det ordinarie bostadsbidraget för barnfamiljer. För andra halvåret 2023 och hela året 2024 finns ett tilläggsbidrag på 40 procent.

Analys

Under åren 2022 och 2023 har utgifterna minskat för det ordinarie bostadsbidraget, det vill säga bidraget exklusive tilläggsbidraget. Historiskt har antalet mottagare minskat, medan medelersättningarna ökat, men under 2022 och 2023 har ordinarie medelersättning och antal mottagare minskat parallellt. Denna utveckling har avvikit från vad som förväntas givet makrobilden. Olika hypoteser har testats för att kunna förklara utvecklingen, men bilden har ännu ej klarnat. En hypotes som testats är huruvida normaliseringen efter pandemin var mer utdragen än väntat, men en analys av beståndsdelarna gav slutsatsen att detta inte kunde förklara utvecklingen.

Utöver det ordinarie bidraget finns det ett tillfälligt tilläggsbidrag till barnfamiljer, som har höjts och förlängts i flera omgångar. Det senaste förslaget är att tilläggsbidraget för barnfamiljer på 40 procent förlängs och blir kvar under hela 2024. Detta förslag beskrivs i promemorian *Ytterligare förlängning av det tillfälliga tilläggsbidraget till barnfamiljer inom bostadsbidraget* och är en del av vårandringsbudgeten, som bygger på en överenskommelse mellan regeringen och Sverigedemokraterna.

Centrala nyckeltal för bostadsbidraget

	2023	2024	2025	2026	2027
Genomsnittligt antal barnhushåll	109 009	103 880	98 697	95 077	89 971
Genomsnittligt antal unghushåll	19 362	17 598	16 514	15 427	14 339
Medelersättning barnhushåll	3 562	3 750	2 716	2 784	2 845
Medelersättning unghushåll	957	959	963	967	971
Förändring av utgifter sedan föregående år	3%	3%	-33%	6%	-2%
Barnhushållens andel av utgifterna	95%	96%	94%	95%	95%
Unghushållens andel av utgifterna	5%	4%	6%	5%	5%

Den största delen av bostadsbidraget betalas ut till barnfamiljer. Medelersättningen för barnhushåll väntas öka måttligt under 2024, för att sedan minska kraftigt under 2025 som ett resultat av det borttagna tilläggsbidraget. Därefter beräknas medelersättningen för barnhushåll öka svagt. Medelersättningen för ungdomshushåll väntas öka under hela av prognosperioden.

Utgifter för bostadsbidrag. Prognos från och med 2024.

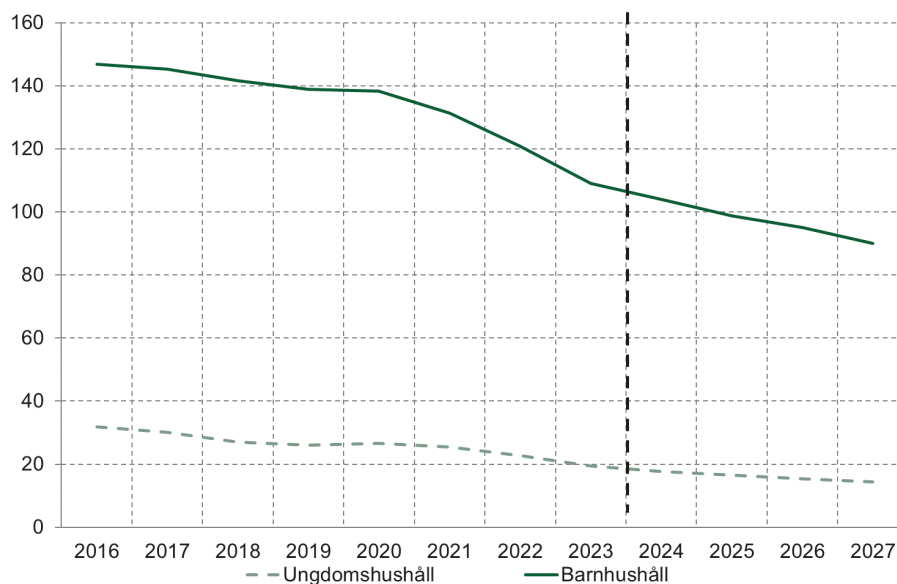
Miljarder kronor, årsdata 2016–2027.

Utgifterna väntas öka under 2024 för att sedan minska kraftigt under 2025, då tilläggsbidraget tas bort. Under 2026 väntas utgifterna öka marginellt för att sedan vara i princip konstanta under 2027.

Antal hushåll med bostadsbidrag. Prognos från och med 2024.

Tusental, årsdata 2016–2027.

Under år 2022 och 2023 minskade antalet mottagare relativt kraftigt. Minskningen väntas vara planare kommande år.

Osäkerhetsanalys

Beroende på det makroekonomiska läget, där flera faktorer drastiskt förändrades år 2022 och 2023, finns det en extra stor osäkerhet för bostadsbidraget.

Det typiska för bostadsbidraget är att utgifterna ökar vid svåra ekonomiska tider, vilket ökningen av ordinarie utbetalningar under coronakrisen också bekräftar. Men för den ekonomiska situation vi är i nu är bilden mer tveksam. Bostadsbidragets olika gränser och regler är satta nominellt och inte bundna till något prisindex. Därmed förväntas inte en sämre ekonomisk situation, som är ett resultat av hög inflation, följas av en höjning av antalet mottagare eller medelersättning. Detta bekräftas också av den nuvarande utvecklingen, där utgifterna för det ordinarie bidraget har gått ner under 2022 och 2023 samtidigt som inflationen har varit historiskt hög.

Men den kraftiga minskningen under 2022 och 2023 har dock ändå avvikit från den mer plana utveckling som prognostiserats och vad makrobilden har förutsett, vilket även innebär en osäkerhet för hur bidraget kommer att utvecklas framgent. Dock har utvecklingen under 2024 varit mer plan och mer i linje med förväntningarna.

Det är några faktorer som pekar på en fortsatt minskning i utgifterna. Eftersom vissa andra förmåner än bostadsbidraget är bundna till utvecklingen av prisbasbeloppet, kommer dessa öka i nominella termer, vilket kan leda till att många inte längre kvalificerar sig för bostadsbidrag. Även nominella löneökningar kan innebära att personer som tidigare varit kvalificerade för bostadsbidrag inte längre är det eller får lägre belopp.

Parallellt med detta väntas dock kraftiga höjningar av hyror, vilka har en ökande effekt på utgifterna. Det finns även en risk att eventuella konkurser, uppsägningar och uteblivna nyanställningar under lågkonjunktur skulle kunna leda till fler arbetslösa, som därigenom kan bli aktuella för bostadsbidrag.

Regeringen skriver i budgetpropositionen för år 2024 att de under år 2024 kommer att lägga fram ett förslag om att bostadsbidraget ska beräknas på månadsvisa inkomstuppgifter från Skatteverket. Införandet föreslås att ske år 2026. Försäkringskassan har fått utökat förvaltningsanslag 2024–2026 för att kunna förbereda verksamheten på införandet. Syftet med förslaget är att minska felaktiga utbetalningar och skuldsättning.

Om förslaget genomförs skulle det påverka återkraven och de direkta utbetalningarna. Det väntas även ha en höjande effekt på antalet sökande, om personer som tidigare undvikit att söka bidraget på grund av risken för återbetalning nu gör det när risken minskat.

Besparingarna som skett hos Försäkringskassan och andra myndigheter kan påverka handläggningen, vilket i sin tur kan leda till att ärenden behandlas senare än väntat. Detta ska inte påverka utgifterna totalt sett, men kan leda till att utbetalningar kommer senare. Det finns en icke försumbar risk att betalningar som ska ske under andra halvåret 2024 istället kommer att betalas ut under 2025.

Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i april 2024. Beloppen anges i tusental kronor.

	2024	2025	2026 ¹	2027 ¹
Föregående prognosbelopp	4 350 658	3 029 170	3 265 302	3 268 803
Överföring till/från andra anslagsposter	-	-	-	-
Ändrade makroekonomiska antaganden	-	-61 881	-121 321	-168 322
Volym- och strukturförändringar	+31 047	-23 402	-26 826	-31 798
Regelförändringar	-	-	-	-
Övrigt	-	-	-	-
Ny prognos	4 381 705	2 943 887	3 117 155	3 068 683
Differens i 1000-tal kronor	+31 047	-85 283	-148 147	-200 120
Differens i procent	+0,7	-2,8	-4,5	-6,1

¹ Prognoser är osäkra. Osäkerheten ökar ju längre tidshorisont som prognosen avser.

Ändrade makroekonomiska antaganden

För hela perioden 2025 – 2027 har KI:s prognos för hyror sänkts, medan deras prognos för disponibel inkomst har höjts, jämfört med deras tidigare prognoser. Båda dessa faktorer har en sänkande effekt på prognosen.

Volym- och strukturförändringar

Endast marginella justeringar har gjorts, baserade på utfallen.